

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 11.10.2011
COM(2011) 635 definitief
2011/0284 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende een gemeenschappelijk Europees kooprecht

{SEC(2011) 1165 definitief}
{SEC(2011) 1166 definitief}

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

- Motivering en doel van het voorstel

Verschillen in overeenkomstenrecht tussen de lidstaten vormen een belemmering voor handelaren en consumenten die binnen de interne markt grensoverschrijdende handelstransacties willen verrichten. De hindernissen die het gevolg van deze verschillen zijn, ontmoedigen handelaren, met name kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's), om grensoverschrijdend handel te gaan drijven of uit te breiden naar de markten van nieuwe lidstaten. De toegang van consumenten tot door handelaren in andere lidstaten aangeboden producten, wordt belemmerd.

Op dit moment voert slechts een op de tien handelaren in de Unie die goederen verkopen, uit binnen de Unie en de meerderheid van degenen die uitvoeren, doet dat slechts naar een klein aantal lidstaten. Belemmeringen in verband met het overeenkomstenrecht vormen een van de voornaamste factoren die tot deze situatie bijdragen. Uit enquêtes¹ blijkt dat handelaren, van het hele scala aan belemmeringen voor grensoverschrijdende handel, waaronder belastingregelingen, administratieve voorschriften, en problemen met betrekking tot levering, taal en cultuur, belemmeringen in verband met het overeenkomstenrecht als een van de voornaamste hindernissen voor grensoverschrijdende handel rangschikten.

De noodzaak voor handelaren om zich aan te passen aan de verschillende nationale wetgevingen op het gebied van overeenkomstenrecht die bij grensoverschrijdende transacties van toepassing kunnen zijn, maakt deze handel, zowel met betrekking tot transacties tussen ondernemingen en consumenten als transacties tussen ondernemingen onderling, ingewikkelder en duurder dan binnenlandse handel.

Voor handelaren is in grensoverschrijdende situaties gewoonlijk sprake van extra transactiekosten ten opzichte van binnenlandse handel. Daarbij gaat het om de moeilijkheden om duidelijkheid te verkrijgen over de bepalingen van toepasselijk buitenlands overeenkomstenrecht, het verkrijgen van juridisch advies, het onderhandelen over het toepasselijke recht bij transacties tussen ondernemingen en het aanpassen van overeenkomsten aan de voorschriften op het gebied van consumentenrecht bij transacties tussen ondernemingen en consumenten.

In geval van grensoverschrijdende transacties tussen een onderneming en een consument hebben transactiekosten in verband met overeenkomstenrecht en juridische belemmeringen die voortvloeien uit verschillen tussen uiteenlopende nationale dwingende regels inzake consumentenbescherming, aanzienlijke gevolgen. Ingevolge artikel 6 van Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I)², moet een onderneming die haar activiteiten richt op consumenten in een andere lidstaat, steeds het overeenkomstenrecht van die lidstaat in acht nemen. In die gevallen waarin door partijen een ander toepasselijk

¹ Eurobarometer 320 van 2011, European contract law in business-to-business transactions, blz. 15 en Eurobarometer 321 van 2011, European contract law in consumer transactions, blz. 19.

² PB L 177 van 4.7.2008, blz. 6.

recht is gekozen en waarin de dwingende bepalingen inzake consumentenbescherming van de lidstaat van de consument een hoger beschermingsniveau bieden, moeten deze dwingende regels van de lidstaat van de consument in acht worden genomen. Handelaren moeten daarom van tevoren nagaan of het recht van de lidstaat waar zich de gewone verblijfplaats van de consument bevindt, een hoger beschermingsniveau biedt en ervoor zorgen dat hun overeenkomst aan de vereisten van dat recht voldoet. De bestaande harmonisatie van consumentenrecht op het niveau van de Unie heeft op bepaalde gebieden tot een zekere onderlinge aanpassing geleid, maar de verschillen tussen de rechtsstelsels van de lidstaten blijven toch substantieel. In geval van e-handelstransacties hebben handelaren met nog meer kosten in verband met overeenkomstenrecht te maken die het gevolg zijn van de noodzaak de website van de onderneming aan te passen aan de wettelijke voorschriften van iedere lidstaat waarop zij hun activiteiten richten.

Bij grensoverschrijdende transacties tussen handelaren gelden voor partijen niet dezelfde beperkingen inzake het toepasselijke recht. Het economisch effect van het onderhandelen over en toepassen van buitenlands recht is echter ook hoog. De kosten als gevolg van het omgaan met verschillende nationale rechtsstelsels wegen zwaar, met name voor kmo's. In hun betrekkingen met grotere ondernemingen moeten kmo's in het algemeen instemmen met de toepassing van het recht van hun zakenpartner en de kosten dragen in verband met het verkrijgen van duidelijkheid over de inhoud van het op de overeenkomst toepasselijke buitenlandse recht en het in acht nemen daarvan. In overeenkomsten tussen kmo's vormt de noodzaak om over het toepasselijke recht te onderhandelen, een aanzienlijke hindernis voor grensoverschrijdende handel. Met betrekking tot beide soorten overeenkomsten (tussen ondernemingen onderling en tussen ondernemingen en consumenten) kunnen voor kmo's deze aanvullende kosten zelfs onevenredig zijn ten opzichte van de waarde van de transactie.

Deze aanvullende transactiekosten stijgen naar rato van het aantal lidstaten waarnaar een handelaar uitvoert. Naarmate handelaren naar meer landen uitvoeren, kennen zij immers ook groter gewicht toe aan de verschillen in overeenkomstenrecht als handelsbelemmering. Kmo's zijn met name in het nadeel: hoe kleiner de omzet van een onderneming, des te groter is het aandeel van transactiekosten.

Handelaren zien zich bij grensoverschrijdende handel in vergelijking met binnenlandse handel ook tegenover een grotere juridische complexiteit gesteld, aangezien zij vaak te maken hebben met verschillende nationale stelsels van overeenkomstenrecht met uiteenlopende kenmerken.

Het omgaan met buitenlandse rechtsstelsels maakt grensoverschrijdende transacties complexer. Handelaren wezen de moeilijkheden om duidelijkheid te verkrijgen over de bepalingen van buitenlands overeenkomstenrecht aan als voornaamste belemmering voor transacties tussen ondernemingen en consumenten; bij transacties tussen ondernemingen onderling kregen deze belemmeringen de derde plaats³. Handel met een land waarvan het rechtsstelsel fundamenteel verschillend is, is juridisch complexer terwijl empirisch is aangetoond dat er veel meer bilaterale handel is tussen landen met rechtsstelsels die een gemeenschappelijke oorsprong hebben dan tussen twee landen waarbij dat niet het geval is⁴.

³ Eurobarometer 320, European contract law in business-to-business transactions van 2011, blz. 15 en Eurobarometer 321, European contract law in consumer transactions van 2011, blz. 19.

⁴ A. Turrini en T. Van Ypersele, *Traders, courts and the border effect puzzle*, Regional Science and Urban Economics, 40, 2010, blz. 82: "Analysing international trade across OECD countries we show

Verschillen in overeenkomstenrecht en de aanvullende transactiekosten alsook de ingewikkeldheid die deze bij grensoverschrijdende transacties met zich brengen, weerhouden dus een aanzienlijk aantal handelaren, met name kmo's, ervan om uit te breiden naar de markten van andere lidstaten. Deze verschillen hebben ook een beperking van de mededinging op de interne markt tot gevolg. De waarde van de handel die tussen lidstaten ieder jaar wordt misgelopen alleen als gevolg van de verschillen in overeenkomstenrecht loopt in de tientallen miljarden euro.

De gemiste kansen voor grensoverschrijdende handel zijn ook nadelig voor de Europese consumenten. Minder grensoverschrijdende handel heeft minder invoer en minder concurrentie tussen handelaren tot gevolg. Dit kan leiden tot een beperktere keuze tussen producten tegen een hogere prijs op de consumentenmarkt.

Hoewel grensoverschrijdend winkelen aanzienlijke economische voordelen met zich zou brengen in de zin van een groter en beter aanbod, winkelt het merendeel van de Europese consumenten slechts in eigen land. Een belangrijke verklaring voor deze situatie is dat consumenten vanwege de verschillen in nationale rechtsstelsels vaak onzeker zijn over hun rechten in grensoverschrijdende situaties. Een van hun voornaamste zorgen betreft bijvoorbeeld de vraag welke rechtsmiddelen zij hebben wanneer een in een andere lidstaat gekocht product niet aan de overeenkomst beantwoordt. Veel consumenten worden er daarom van weerhouden om buiten hun thuismarkt tot aankopen over te gaan. Zij lopen de door de interne markt geboden kansen mis, aangezien in een andere lidstaat vaak betere aanbiedingen kunnen worden gevonden qua kwaliteit en prijs.

E-handel maakt het gemakkelijker om ongeacht de plaats van vestiging van de handelaar te zoeken naar aanbod en prijzen en andere voorwaarden met elkaar te vergelijken. Wanneer consumenten bij een onderneming in een andere lidstaat een bestelling proberen te plaatsen, krijgen zij echter vaak te maken met ondernemingen die als regel weigeren te verkopen en dat vaak vanwege verschillen in overeenkomstenrecht.

De algemene **doelstelling** van het voorstel bestaat erin de totstandbrenging en de werking van de interne markt te verbeteren door de uitbreiding van grensoverschrijdende handel voor ondernemingen en grensoverschrijdende aankopen voor consumenten te bevorderen. Deze doelstelling kan worden bereikt door een zelfstandig, uniform geheel van bepalingen inzake overeenkomstenrecht aan te bieden, waaronder bepalingen inzake consumentenbescherming: het gemeenschappelijk Europees kooprecht, dat als een secundaire regeling inzake overeenkomstenrecht in het nationale recht van elke lidstaat moet worden beschouwd.

Handelaren moeten het gemeenschappelijk Europees kooprecht op al hun grensoverschrijdende zaken in de Europese Unie kunnen toepassen in plaats van zich te moeten aanpassen aan verschillende nationale regelingen inzake overeenkomstenrecht, op voorwaarde dat de andere partij bij de overeenkomst daarmee instemt. Het moet op de gehele levenscyclus van een overeenkomst van toepassing zijn en derhalve de meeste gebieden omvatten die relevant zijn bij het sluiten van grensoverschrijdende overeenkomsten. Als gevolg daarvan zou de informatie die handelaren moeten verzamelen over de nationale rechtsstelsels van andere lidstaten, beperkt worden tot sommige, veel minder belangrijke

that controlling for countries specific factors, distance, the presence of common border and common language [...], similar legal systems have a significant impact on trade [...]. If two countries share common origins for their legal system, on average they exhibit trade flows 40% larger."

aangelegenheden die niet onder het gemeenschappelijk Europees kooprecht vallen. In transacties tussen ondernemingen en consumenten zou het niet langer nodig zijn om uit te zoeken welke bepalingen van het consumentenrecht inzake consumentenbescherming dwingend zijn, aangezien het gemeenschappelijk Europees kooprecht volledig geharmoniseerde bepalingen inzake consumentenbescherming zou bevatten die in de hele Europese Unie een hoog niveau van bescherming bieden. Bij grensoverschrijdende transacties tussen handelaren zouden onderhandelingen over het toepasselijke recht vlotter kunnen verlopen, aangezien de overeenkomstsluitende partijen de mogelijkheid zouden hebben om in te stemmen met de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht – dat voor hen beiden even toegankelijk is – op hun contractuele verhouding.

Als een direct gevolg daarvan zouden handelaren kunnen besparen op de extra transactiekosten in verband met overeenkomstenrecht en kunnen functioneren in een voor grensoverschrijdende handel minder complexe juridische omgeving op basis van een enkel geheel van bepalingen in de hele Europese Unie. Handelaren zouden zo in staat zijn om beter van de interne markt te profiteren door hun handel over de grenzen heen uit te breiden en bijgevolg zou de mededinging binnen de interne markt toenemen. Consumenten zouden profiteren van een betere toegang tot aanbod uit de hele Europese Unie tegen lagere prijzen en minder vaak als klant worden geweigerd. Op grond van een enkel geheel van bindende bepalingen die een hoog niveau van consumentenbescherming bieden, zouden zij ook meer zekerheid genieten over hun rechten wanneer zij grensoverschrijdend winkelen.

Algemene context

Met haar mededeling van 2001⁵ heeft de Commissie een proces van uitgebreide openbare raadpleging in gang gezet over het gefragmenteerde rechtskader op het gebied van overeenkomstenrecht en de belemmeringen voor grensoverschrijdende handel die daar het gevolg van zijn. In juli 2010 entameerde de Commissie een openbare raadpleging door de publicatie van een "Groenboek over beleidsopties voor de ontwikkeling van een Europees contractenrecht voor consumenten en ondernemingen"⁶ (hierna "groenboek" genoemd), waarin de verschillende beleidsopties uiteen werden gezet voor het versterken van de interne markt door het boeken van vooruitgang op het gebied van Europees overeenkomstenrecht.

Als reactie op het groenboek nam het Europees Parlement op 8 juni 2011 een resolutie aan waarin het zijn krachtige steun uitsprak voor een instrument dat de totstandkoming en de goede werking van de interne markt verbetert en dat voordelen biedt voor handelaren, consumenten en de justitiële stelsels van de lidstaten.

In de mededeling "Europa 2020"⁷ van de Commissie wordt de noodzaak erkend om het voor handelaren en consumenten eenvoudiger en goedkoper te maken om overeenkomsten te sluiten met partners in andere lidstaten, met name door verder te werken aan een facultatief Europees overeenkomstenrecht. Met de mededeling "Een digitale agenda voor Europa"⁸ wordt een facultatief instrument op het gebied van Europees overeenkomstenrecht beoogd dat

⁵ COM(2001) 398 van 11.7.2001.

⁶ COM(2010) 348 definitief, van 1.7.2010.

⁷ De Akte voor de interne markt, COM(2011) 206 definitief, van 13.4.2011, blz. 19, en de Annual Growth Survey, bijlage 1, voortgangsverslag over Europa 2020, COM(2011) 11 - A1/2, van 12.1.2010, blz. 5 maken ook melding van het initiatief inzake Europees overeenkomstenrecht.

⁸ COM(2010) 245 definitief, van 26.8.2010, blz. 13.

de versnippering van het overeenkomstenrecht moet tegengaan en het vertrouwen van consumenten in e-handel moet vergroten.

- Bestaande bepalingen op het door het voorstel bestreken gebied

Tussen de regelingen inzake overeenkomstenrecht van de lidstaten bestaan aanzienlijke verschillen. De Unie begon aanvankelijk met regulering op het gebied van overeenkomstenrecht door het vaststellen van richtlijnen voor minimale harmonisatie op het gebied van consumentenrecht. De benadering waarbij minimale harmonisatie werd beoogd, hield in dat de lidstaten de mogelijkheid hadden om strengere bindende voorschriften te handhaven of in te voeren dan die waarin het acquis voorzag. In de praktijk heeft deze benadering zelfs op terreinen die op het niveau van de Unie waren geharmoniseerd, geleid tot uiteenlopende oplossingen in de lidstaten. Daarentegen houdt de onlangs vastgestelde richtlijn "consumentenrechten" een volledige harmonisatie in op het gebied van precontractuele informatie die aan consumenten moet worden gegeven, het herroepingsrecht van consumenten in geval van op afstand en buiten verkooppunten gesloten overeenkomsten, alsook bepaalde aspecten inzake de levering van goederen en de overgang van risico's.

Ten aanzien van de betrekkingen tussen handelaren heeft de Unie het punt van het tegengaan van betalingsachterstand gereguleerd door het invoeren van regels inzake minimumrentetarieven. Op internationaal niveau is het Verdrag van Wenen inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken (hierna "het verdrag van Wenen" genoemd) automatisch van toepassing wanneer partijen niet voor de toepassing van andere wetgeving hebben gekozen. Het Verdrag van Wenen regelt bepaalde aspecten van overeenkomsten voor de verkoop van goederen, maar is niet van toepassing op belangrijke zaken als het ontbreken van overeenstemming, oneerlijke voorwaarden in overeenkomsten en verjaring. Omdat niet alle lidstaten het verdrag van Wenen hebben ondertekend⁹ is de toepassing van het verdrag nog verder beperkt en er is geen mechanisme dat de uniforme uitlegging van het verdrag zou kunnen waarborgen.

Bepaalde wetgeving van de Unie is relevant voor zowel de betrekkingen tussen ondernemingen en consumenten als die tussen ondernemingen onderling. De richtlijn inzake elektronische handel¹⁰ bevat bepalingen inzake de geldigheid van elektronisch gesloten overeenkomsten en inzake bepaalde precontractuele vereisten.

Op het gebied van het internationaal privaatrecht heeft de Unie instrumenten aangenomen over rechtskeuze, met name Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I)¹¹, en, met betrekking tot precontractuele informatieverplichtingen, Verordening (EG) nr. 864/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 11 juli 2007 betreffende het recht dat van toepassing is op niet-contractuele verbintenissen (Rome II)¹². Het eerstgenoemde instrument bevat regels om te bepalen welk recht van toepassing is op het gebied van verbintenissen uit overeenkomst en het laatstgenoemde op het gebied van niet-

⁹ De uitzonderingen betreffen het Verenigd Koninkrijk, Portugal en Malta.

¹⁰ Richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt, PB L 178 van 17.07.2000, blz. 1-16.

¹¹ PB L 177 van 4.7.2008, blz. 6.

¹² PB L 199 van 31.7.2007, blz. 40.

contractuele verbintenissen, met inbegrip van die welke voortvloeien uit vóór het sluiten van een overeenkomst afgelegde verklaringen.

De verordeningen Rome I en Rome II blijven van toepassing en het onderhavige voorstel doet daaraan geen afbreuk. Het zal nog steeds noodzakelijk zijn om te bepalen welk recht van toepassing is op grensoverschrijdende overeenkomsten. Dit zal gebeuren door de normale toepassing van de verordening Rome I. Het kan door de partijen zelf worden vastgesteld (artikel 3 van de verordening Rome I) en, wanneer zij dat niet doen, gebeurt het op grond van de standaardregels van artikel 4 van de verordening Rome I. Wat consumentenovereenkomsten betreft is, wanneer de partijen niet hebben gekozen welk recht toepasselijk is, onder de voorwaarden van artikel 6, lid 1, van de verordening Rome I, het recht van de gewone verblijfplaats van de consument van toepassing.

Het gemeenschappelijk Europees kooprecht zal een secundaire regeling voor overeenkomstenrecht zijn in het nationale recht van elke lidstaat. Wanneer partijen zijn overeengekomen het gemeenschappelijk Europees kooprecht toe te passen, zullen de bepalingen ervan als enige nationale bepalingen van toepassing zijn op aangelegenheden die binnen de werkingssfeer ervan vallen. Wanneer een aangelegenheid binnen de werkingssfeer van het gemeenschappelijk Europees kooprecht valt, is er derhalve geen ruimte meer voor de toepassing van andere nationale bepalingen. Deze overeenstemming om het gemeenschappelijk Europees kooprecht toe te passen, is een keuze tussen twee verschillende regelingen inzake kooprecht in hetzelfde nationale recht en is derhalve niet hetzelfde als en mag niet worden verward met de voorafgaande keuze inzake het toepasselijke recht in de zin van het internationaal privaatrecht.

Aangezien het gemeenschappelijk Europees kooprecht niet elk aspect van een overeenkomst zal beslaan (bv. onwettigheid van overeenkomsten, vertegenwoordiging), zullen de bestaande burgerrechtelijke bepalingen van de lidstaat die op de overeenkomst van toepassing zijn, dergelijke overblijvende kwesties blijven beheersen.

In het kader van de normale toepassing van de verordening Rome I zijn er echter beperkingen aan de rechtskeuze voor transacties tussen ondernemingen en consumenten. Wanneer partijen bij transacties tussen ondernemingen en consumenten het recht van een andere lidstaat dan die van de consument kiezen, kan een dergelijke keuze onder de in artikel 6, lid 1, van de verordening Rome I vermelde voorwaarden, de consument de bescherming van de dwingende bepalingen van het recht van zijn gewone verblijfplaats niet ontnemen (artikel 6, lid 2, van de verordening Rome I). De laatstgenoemde bepaling kan echter geen praktisch belang hebben wanneer de partijen binnen het toepasselijke nationale recht het gemeenschappelijk Europees kooprecht hebben gekozen. De reden is dat de bepalingen van het gemeenschappelijk Europees kooprecht van het land waarvan het recht werd gekozen, identiek zijn aan de bepalingen van het gemeenschappelijk Europees kooprecht van het land van de consument. Derhalve is het niveau van de dwingende bepalingen inzake consumentenbescherming in het land van de consument niet hoger en is de consument niet verstoken van de bescherming van het recht van zijn gewone verblijfplaats.

- Samenhang met andere beleidsgebieden en doelstellingen van de Unie

Dit voorstel strookt met de doelstelling een hoog niveau van consumentenbescherming te bereiken omdat het bindende voorschriften inzake consumentenbescherming bevat waarvan partijen niet ten nadele van de consument kunnen afwijken. Voorts is het beschermingsniveau van deze bindende bepalingen gelijk aan of hoger dan het huidige acquis.

Het voorstel strookt eveneens met het beleid van de Unie om kmo's te helpen de kansen die de interne markt biedt, beter te benutten. Het gemeenschappelijk Europees kooprecht kan worden gekozen in overeenkomsten tussen handelaren wanneer ten minste een van hen een kmo is op grond van Aanbeveling 2003/361/EG¹³ van de Commissie betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen, en rekening houdend met toekomstige ontwikkelingen.

Tot slot strookt het voorstel met het internationale-handelsbeleid van de Unie, omdat het partijen uit derde landen niet discrimineert; deze kunnen ook voor de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht kiezen zolang als in ieder geval een van de contractspartijen in een lidstaat is gevestigd.

Dit voorstel doet geen afbreuk aan toekomstige initiatieven van de Commissie betreffende de aansprakelijkheid voor inbreuken op het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, bijvoorbeeld wat de mededingingsregels betreft.

2. RESULTATEN VAN HET OVERLEG MET DE BELANGHEBBENDE PARTIJEN EN DE EFFECTBEOORDELINGEN

- Raadpleging van belanghebbende partijen

Met de publicatie van het groenboek is de Commissie een uitgebreide openbare raadpleging gestart die op 31 januari 2011 werd beëindigd. In reactie op de raadpleging over het groenboek ontving de Commissie 320 antwoorden van alle categorieën belanghebbenden uit de hele Unie. Veel respondenten zagen het voordeel in van optie 1 (publicatie van de resultaten van de deskundigengroep) en optie 2 (een instrumentarium voor de Uniewetgever). Voor optie 4 (een facultatief instrument voor Europees contractenrecht) afzonderlijk dan wel in samenhang met een instrumentarium kwam steun van de kant van verschillende lidstaten alsook andere belanghebbenden mits de optie aan bepaalde voorwaarden voldeed, zoals een hoog niveau van consumentenbescherming en duidelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van de bepalingen. Een van de voornaamste zorgen die uit de antwoorden van de belanghebbenden op het groenboek naar voren kwamen, betrof het gebrek aan duidelijkheid over de materiële inhoud van een mogelijk instrument inzake Europees overeenkomstenrecht. De Commissie kwam aan deze zorg tegemoet door de belanghebbenden de mogelijkheid te bieden commentaar te leveren op de door de deskundigengroep inzake Europees overeenkomstenrecht ontwikkelde haalbaarheidsstudie.

Uit de reacties op het groenboek kwamen ook voorkeuren naar voren met betrekking tot de materiële werkingssfeer van het instrument. Als gevolg daarvan legt het voorstel de nadruk op overeenkomsten voor de verkoop van goederen.

Bij een besluit van 26 april 2010¹⁴ heeft de Commissie de deskundigengroep inzake Europees overeenkomstenrecht opgericht. Deze groep kreeg als taak een haalbaarheidsstudie te verrichten inzake een mogelijk toekomstig instrument voor Europees overeenkomstenrecht dat de belangrijkste aspecten omvat die zich in de praktijk bij grensoverschrijdende transacties voordoen.

In september 2010 werd een groep van voornaamste belanghebbenden (verenigingen van ondernemingen en consumenten, vertegenwoordigers van de bank- en verzekeringssector en

¹³ PB L 124 van 20.5.2003, blz. 36.

¹⁴ PB L 105 van 27.4.2010, blz. 109.

van de juridische beroepsgroepen advocaten en notarissen) gevormd teneinde de deskundigengroep praktische informatie te geven over de gebruiksvriendelijkheid van de voor de haalbaarheidsstudie ontwikkelde regels. De haalbaarheidsstudie werd op 3 mei 2011 gepubliceerd en tot 1 juli 2011 vond er een informele raadpleging plaats.

- Effectbeoordeling

In de effectbeoordeling werden de zeven beleidsopties geanalyseerd die in het groenboek waren uiteengezet. Het effectbeoordelingsverslag bevat de volledige beschrijving en analyse van deze opties.

Deze opties waren: het basisscenario (geen beleidswijziging), een instrumentarium voor de wetgever, een aanbeveling inzake een gemeenschappelijk Europees kooprecht, een verordening tot vaststelling van een facultatief gemeenschappelijk Europees kooprecht, een richtlijn (volledige of minimale harmonisatie) inzake dwingend gemeenschappelijk Europees kooprecht, een verordening tot vaststelling van een Europees overeenkomstenrecht en een verordening tot vaststelling van een Europees burgerlijk wetboek.

Op grond van een vergelijkende analyse van de effecten van deze opties werd in het effectbeoordelingsverslag de conclusie getrokken dat de opties van een facultatieve uniforme regeling inzake overeenkomstenrecht, een richtlijn ter volledige harmonisatie en een verordening tot vaststelling van een dwingende uniforme regeling inzake overeenkomstenrecht, aan de beleidsdoelstellingen zouden beantwoorden. Hoewel de twee laatstgenoemde opties de transactiekosten voor handelaren aanzienlijk zouden verminderen en een minder complexe juridische omgeving zouden bieden voor diegenen die grensoverschrijdend handel willen drijven, zouden zij voor handelaren echter ook een aanzienlijke last creëren aangezien diegenen die alleen binnenlands handel drijven zich ook aan een nieuw wetgevingskader zouden moeten aanpassen. De kosten om zich met een dergelijke nieuwe dwingende wetgeving vertrouwd te maken, zouden vergeleken met een facultatieve uniforme regeling inzake overeenkomstenrecht erg hoog zijn omdat zij op alle handelaren zouden wegen. Een facultatieve uniforme regeling inzake overeenkomstenrecht zou daarentegen slechts eenmalig kosten met zich brengen voor handelaren die deze voor hun grensoverschrijdende handel wensen te gebruiken. Het vaststellen van een facultatieve uniforme regeling inzake overeenkomstenrecht werd daarom de meest geschikte aanpak geacht omdat het de transactiekosten zou verminderen waar handelaren die naar verscheidene lidstaten uitvoeren, mee te maken hebben en consumenten een grotere productkeuze tegen lagere prijzen zou bieden. Tegelijkertijd zou het voor consumenten die grensoverschrijdend winkelen, het niveau van consumentenbescherming verhogen en zo vertrouwen scheppen aangezien zij in de hele Unie hetzelfde geheel van rechten zouden genieten.

3. JURIDISCHE ELEMENTEN VAN HET VOORSTEL

- Samenvatting van de voorgestelde maatregel

Het voorstel voorziet in de vaststelling van een gemeenschappelijk Europees kooprecht. Het harmoniseert het nationale overeenkomstenrecht van de lidstaten niet door wijzigingen van reeds bestaand nationaal overeenkomstenrecht voor te schrijven, maar door binnen het nationale recht van elke lidstaat een secundaire regeling inzake overeenkomstenrecht te creëren voor overeenkomsten die binnen de werkingssfeer ervan vallen, die in de hele Europese Unie identiek is en naast de reeds bestaande nationale regels inzake

overeenkomstenrecht zal bestaan. Het gemeenschappelijk Europees kooprecht zal op vrijwillige basis op een grensoverschrijdende overeenkomst van toepassing zijn wanneer partijen dat uitdrukkelijk overeenkomen.

- **Rechtsgrondslag**

Het voorstel is gebaseerd op artikel 114 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU).

Het voorstel voorziet in een uniform geheel van volledig geharmoniseerde bepalingen van overeenkomstenrecht, inclusief bepalingen inzake consumentenbescherming, in de vorm van een gemeenschappelijk Europees kooprecht, dat moet worden beschouwd als een secundaire regeling inzake overeenkomstenrecht in het nationale recht van elke lidstaat, die kan worden toegepast op grensoverschrijdende transacties wanneer partijen daarover geldig overeenstemming hebben bereikt. Deze overeenstemming komt niet neer op en mag niet worden verward met het kiezen van het toepasselijke recht in de zin van de regels van internationaal privaatrecht. Deze keuze wordt juist gemaakt binnen het nationale recht dat volgens de regels van internationaal privaatrecht van toepassing is.

Deze oplossing heeft de totstandbrenging en de werking van de interne markt ten doel. Zij zou de belemmeringen wegnemen voor de uitoefening van de fundamentele vrijheden die het gevolg zijn van de verschillen in nationale wetgeving, met name de extra transactiekosten en de vermeende juridische ingewikkeldheid die handelaren ervaren bij grensoverschrijdende transacties en het gebrek aan vertrouwen bij consumenten wanneer zij in een ander EU-land tot aankopen overgaan – allemaal belemmeringen die een direct gevolg hebben voor de totstandbrenging en de werking van de interne markt en de mededinging beperken.

In overeenstemming met artikel 114, lid 3, VWEU zou het gemeenschappelijk Europees kooprecht een hoog niveau van consumentenbescherming bieden doordat het een eigen geheel van dwingende bepalingen invoert die het beschermingsniveau dat consumenten krachtens het bestaande EU-consumentenrecht genieten, handhaven of verbeteren.

- **Subsidiariteitsbeginsel**

Het voorstel is in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel dat is neergelegd in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU).

Het doel van deze verordening – namelijk het bijdragen tot de goede werking van de interne markt door een uniform geheel van bepalingen inzake overeenkomstenrecht op basis van vrijwilligheid aan te bieden – heeft een duidelijk grensoverschrijdende dimensie en kan door de lidstaten in het kader van hun nationale rechtsstelsels niet voldoende worden verwezenlijkt.

Zo lang als verschillen in nationaal overeenkomstenrecht aanzienlijke extra transactiekosten bij grensoverschrijdende transacties met zich blijven brengen, kan de doelstelling de interne markt te voltooien door het bevorderen van de uitbreiding van de grensoverschrijdende handel voor handelaren en van grensoverschrijdende aankopen door consumenten, niet volledig worden bereikt.

Door het nemen van ongecoördineerde maatregelen op nationaal niveau zullen de lidstaten niet in staat zijn een einde te maken aan de extra transactiekosten en de juridische ingewikkeldheid die het gevolg zijn van de verschillen in nationaal overeenkomstenrecht waar

handelaren bij grensoverschrijdende handel in de EU mee te maken hebben. Consumenten zullen nog steeds een geringere keuze en beperkte toegang tot producten uit andere lidstaten hebben. Zij zullen ook het vertrouwen ontberen dat kennis van hun rechten biedt.

De doelstelling van het voorstel zou derhalve, in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel, beter kunnen worden bereikt door maatregelen op het niveau van de Unie. De Unie is het best in staat om de problemen van juridische versnippering aan te pakken door het vaststellen van een maatregel op het gebied van overeenkomstenrecht die de op grensoverschrijdende transacties toepasselijke bepalingen harmoniseert. Voorts zullen, naarmate de marktontwikkelingen voortschrijden en lidstaten ertoe nopen zelfstandig op te treden, bijvoorbeeld door het reguleren van de opkomende markt voor digitale inhoud, de verschillen in regelgeving die leiden tot hogere transactiekosten en lacunes in de bescherming van consumenten, waarschijnlijk toenemen.

- Evenredigheidsbeginsel

Het voorstel is in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel dat is neergelegd in artikel 5 VEU.

De reikwijdte van het voorstel is beperkt tot de aspecten die bij grensoverschrijdende transacties voor werkelijke problemen zorgen en strekt zich niet uit tot aspecten die het beste via nationale wetgeving kunnen worden aangepakt. Wat de materiële werkingssfeer betreft, bevat het voorstel bepalingen die de rechten en verbintenissen van partijen regelen gedurende de levenscyclus van de overeenkomst; het raakt echter bijvoorbeeld niet aan regels inzake vertegenwoordiging, die minder snel omstreden zullen zijn. Qua territoriale werkingssfeer omvat het voorstel grensoverschrijdende situaties waarin zich de problemen van extra transactiekosten en juridische ingewikkeldheid voordoen. Tot slot is de personele werkingssfeer van het voorstel beperkt tot de transacties waar zich de problemen inzake de interne markt in hoofdzaak voordoen, te weten betrekkingen tussen ondernemingen onderling waarbij ten minste een der partijen een kmo is en betrekkingen tussen ondernemingen enerzijds en consumenten anderzijds. Het voorstel heeft geen betrekking op tussen privépersonen gesloten overeenkomsten en overeenkomsten tussen handelaren waarbij een van de handelaren geen kmo is, aangezien er geen aantoonbare noodzaak is voor maatregelen voor dit soort grensoverschrijdende overeenkomsten. De verordening biedt de lidstaten de mogelijkheid om het gemeenschappelijk Europees kooprecht ook beschikbaar te maken voor toepassing door partijen in een strikt binnenlands kader en voor overeenkomsten tussen handelaren die geen kmo's zijn.

Vergeleken met andere mogelijke oplossingen die werden onderzocht, is het voorstel een evenredige maatregel vanwege het facultatieve en vrijwillige karakter van het gemeenschappelijk Europees kooprecht. Dit houdt in dat de toepassing ervan afhankelijk is van een overeenstemming tussen partijen bij een overeenkomst wanneer zij dit gezamenlijk gunstig achten voor een bepaalde grensoverschrijdende transactie. Het feit dat het gemeenschappelijk Europees kooprecht een facultatief geheel van bepalingen is dat alleen in grensoverschrijdende zaken van toepassing is, betekent ook dat het belemmeringen voor grensoverschrijdend handelsverkeer kan beperken zonder in te grijpen in diep gewortelde nationale rechtsstelsels en tradities. Het gemeenschappelijk Europees kooprecht zal een facultatieve regeling zijn naast de reeds bestaande bepalingen inzake overeenkomstenrecht, zonder dat deze worden vervangen. De wetgevingsmaatregel zal derhalve slechts zo ver gaan als nodig is om handelaren en consumenten meer mogelijkheden te bieden op de eengemaakte markt.

- Keuze van instrumenten

Het voor dit initiatief gekozen instrument is een verordening betreffende een facultatief gemeenschappelijk Europees kooprecht.

Een niet-bindend instrument, zoals een instrumentarium voor de EU-wetgever of een aan de lidstaten gerichte aanbeveling, zou de doelstelling de totstandbrenging en werking van de interne markt te bevorderen, niet bereiken. Een richtlijn of verordening waarbij nationale wetgeving wordt vervangen door een niet facultatief Europees overeenkomstenrecht zou te ver gaan, aangezien dit binnenlandse handelaren die niet grensoverschrijdend willen verkopen, met kosten zou opzadelen die niet worden gecompenseerd door de kostenbesparingen die zich slechts bij grensoverschrijdende transacties voordoen. Bovendien zou een richtlijn waarbij minimumnormen van een niet-facultatief Europees overeenkomstenrecht worden vastgesteld niet geschikt zijn, aangezien deze niet zou leiden tot het niveau van rechtszekerheid en de noodzakelijke mate van uniformiteit waarmee de transactiekosten worden verminderd.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

Na de vaststelling van het voorstel zal de Commissie een databank opzetten voor de uitwisseling van informatie over gerechtelijke eindbeslissingen op basis van het gemeenschappelijk Europees kooprecht of van andere bepalingen van de verordening, alsook over de relevante arresten van het Hof van Justitie van de Europese Unie. De kosten in verband met deze databank zullen waarschijnlijk toenemen naarmate er meer eindbeslissingen beschikbaar zijn. Tegelijkertijd zal de Commissie opleidingen organiseren voor beoefenaars van juridische beroepen die het gemeenschappelijk Europees kooprecht toepassen¹⁵. Deze kosten zullen mettertijd vermoedelijk afnemen, naarmate de kennis over de werking van het gemeenschappelijk Europees kooprecht zich verspreidt.

5. AANVULLENDE INFORMATIE

- Vereenvoudiging

Het voorstel voor een facultatieve secundaire regeling voor overeenkomstenrecht heeft het voordeel dat het partijen, zonder het nationale overeenkomstenrecht van de lidstaten te vervangen, in staat stelt een enkel geheel van bepalingen inzake overeenkomstenrecht in de hele EU toe te passen. Dit zelfstandige, uniforme geheel van bepalingen kan partijen een oplossing bieden voor de meest prangende problemen die zich in grensoverschrijdende situaties met betrekking tot het overeenkomstenrecht zouden kunnen voordoen. Voor handelaren zou deze optie dan ook een einde maken aan de noodzaak verschillende nationale wetgevingen te bestuderen. Om consumenten te helpen te begrijpen wat hun rechten op grond van het gemeenschappelijk Europees kooprecht zijn, zou hun een standaardmededeling moeten worden aangeboden, die hun over hun rechten informeert.

Tot slot kan het voorstel de toekomstige samenhang van de EU-wetgeving waarborgen op andere beleidsterreinen waar overeenkomstenrecht relevant wordt.

¹⁵ Mededeling van de Commissie inzake het Opbouwen van vertrouwen in EU-brede rechtvaardigheid: een nieuwe dimensie aan Europese gerechtelijke opleiding, COM(2011) 551 definitief, van 13.9.2011.

- Evaluatieclausule

Het voorstel voorziet in een evaluatie van de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht of van andere bepalingen van de verordening 5 jaar nadat deze van toepassing is geworden, onder meer in het licht van de noodzaak om de werkingssfeer verder uit te breiden wat overeenkomsten tussen ondernemingen onderling betreft, de markt- en technologische ontwikkelingen met betrekking tot digitale inhoud en toekomstige ontwikkelingen van het acquis van de Unie. Daartoe zal de Commissie bij het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité een verslag indienen, zo nodig vergezeld van voorstellen voor wijziging van de verordening.

- Europese Economische Ruimte

De voorgestelde verordening betreft een onderwerp dat onder de EER-overeenkomst valt en moet daarom worden uitgebreid tot de EER.

- Toelichting bij het voorstel

Het voorstel bestaat uit drie hoofdonderdelen: een verordening, bijlage I bij de verordening, die de bepalingen van overeenkomstenrecht (het gemeenschappelijk Europees kooprecht) bevat, en bijlage II, die de standaardmededeling bevat.

A. De verordening

Artikel 1 omschrijft de doelstelling en het onderwerp van de verordening.

Artikel 2 bevat een lijst van definities van in de verordening gebruikte begrippen. Terwijl sommige definities in het relevante acquis reeds bestaan, worden andere concepten hier voor het eerst gedefinieerd.

Artikel 3 zet het facultatieve karakter uiteen van de bepalingen van overeenkomstenrecht in grensoverschrijdende overeenkomsten voor de verkoop van goederen, de levering van digitale inhoud en het verrichten van verbonden diensten.

Artikel 4 zet de territoriale werkingssfeer van de verordening uiteen, die is beperkt tot grensoverschrijdende overeenkomsten.

Artikel 5 vermeldt de materiële werkingssfeer van overeenkomsten voor de verkoop van goederen en de levering van digitale inhoud en verbonden diensten, zoals installatie en reparatie.

Artikel 6 sluit gemengde overeenkomsten en verkoop op afbetaling van de werkingssfeer uit.

Artikel 7 beschrijft de personele werkingssfeer die zich uitstrekt tot overeenkomsten tussen ondernemingen en consumenten en overeenkomsten tussen ondernemingen onderling waarbij ten minste één partij een kmo is.

Artikel 8 bepaalt dat de keuze voor het gemeenschappelijk Europees kooprecht een overeenstemming met die strekking tussen partijen vereist. In overeenkomsten tussen een onderneming en een consument is de keuze voor het gemeenschappelijk Europees kooprecht slechts geldig wanneer de consument zijn instemming heeft gegeven door middel van een

expliciete verklaring, l0s van de verklaring waarmee de instemming met het sluiten van de overeenkomst wordt gegeven.

Artikel 9 bevat verschillende informatievoorschriften inzake het gemeenschappelijk Europees kooprecht in geval van overeenkomsten tussen een handelaar en een consument. Met name ontvangt de consument de mededeling in bijlage II.

Artikel 10 verplicht de lidstaten ervoor te zorgen dat inbreuken van handelaren op de verplichting om de bijzondere voorschriften van de artikelen 8 en 9 na te komen, worden bestraft.

Artikel 11 bepaalt dat een geldige keuze voor het gemeenschappelijk Europees kooprecht tot gevolg heeft dat uitsluitend dit recht van toepassing is op de in de bepalingen daarvan geregelde aspecten en dat andere nationale bepalingen derhalve niet van toepassing zijn op aspecten die binnen de werkingssfeer ervan vallen. De keuze voor het gemeenschappelijk Europees kooprecht heeft terugwerkende kracht zodat ook de naleving en de rechtsmiddelen ingeval van niet-naleving van de precontractuele informatieverplichtingen daar onder vallen.

Artikel 12 verduidelijkt dat de verordening geen afbreuk doet aan de informatieverplichtingen van Richtlijn 2006/123/EG betreffende diensten op de interne markt¹⁶.

Artikel 13 biedt de lidstaten de mogelijkheid om wetgeving vast te stellen die het gemeenschappelijk Europees kooprecht beschikbaar maakt voor toepassing door partijen in een strikt binnenlands kader en voor overeenkomsten tussen handelaren die geen kmo's zijn.

Artikel 14 verplicht de lidstaten tot mededeling van de eindbeslissingen van hun gerechten die een uitlegging geven van de bepalingen van het gemeenschappelijk Europees kooprecht of van andere bepalingen van de verordening. De Commissie zal voor dergelijke uitspraken een databank opzetten.

Artikel 15 bevat een evaluatieclausule.

Artikel 16 bepaalt dat de verordening in werking treedt op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

B. Bijlage 1

Bijlage I bevat de tekst van het gemeenschappelijk Europees kooprecht.

Deel I "Inleidende bepalingen" geeft de algemene beginselen van overeenkomstenrecht die alle partijen bij hun transacties in acht moeten nemen, zoals de goede trouw en de redelijkheid en billijkheid. Het beginsel van vrijheid van overeenkomst geeft partijen ook de garantie dat zij, tenzij bepalingen uitdrukkelijk als dwingend zijn aangemerkt, zoals bijvoorbeeld bepalingen inzake consumentenbescherming, van de bepalingen van het gemeenschappelijk Europees kooprecht kunnen afwijken.

Deel II "Het sluiten van een bindende overeenkomst" bevat bepalingen inzake het recht van partijen om essentiële precontractuele informatie te verkrijgen en bepalingen over de wijze waarop overeenkomsten tussen twee partijen worden gesloten. Dit deel bevat ook specifieke

¹⁶ PB L 376 van 27.12.2006, blz. 36.

bepalingen waarbij consumenten het recht wordt gegeven om op afstand en buiten verkooppunten gesloten overeenkomsten te herroepen. Ten slotte bevat het bepalingen over de vernietiging van overeenkomsten op grond van dwaling, bedrog of misbruik.

Deel III "Vaststelling van de inhoud van een overeenkomst" geeft algemene bepalingen inzake de wijze waarop voorwaarden van een overeenkomst in geval van twijfel moeten worden uitgelegd. Het bevat ook bepalingen over de inhoud en de gevolgen van overeenkomsten en bepaalt welke voorwaarden van overeenkomsten oneerlijk zijn en derhalve ongeldig zijn.

Deel IV "Verbintenissen en rechtsmiddelen van partijen bij een koopovereenkomst" schenkt gedetailleerd aandacht aan de specifieke bepalingen voor koopovereenkomsten en overeenkomsten voor de levering van digitale inhoud die de verbintenissen van de verkoper en de koper bevatten. Dit deel bevat ook bepalingen inzake de rechtsmiddelen in geval van niet-nakoming door koper en verkopers.

Deel V "Verbintenissen en rechtsmiddelen van partijen bij een verbonden dienstenovereenkomst" betreft de gevallen waarin een verkoper, in nauwe samenhang met een overeenkomst betreffende de verkoop van goederen of de levering van digitale inhoud, bepaalde diensten verricht, zoals installatie, reparatie of onderhoud. In dit deel wordt uiteengezet welke specifieke regels in een dergelijke situatie gelden, met name wat de rechten en verbintenissen van partijen op grond van dergelijke overeenkomsten zijn.

Part VI "Schadevergoeding en rente" bevat aanvullende algemene regels inzake schadevergoeding en verdragingsrente.

Deel VII "Teruggave" bevat de toepasselijke bepalingen over hetgeen moet worden teruggegeven na de vernietiging of de ontbinding van een overeenkomst.

Deel VIII "Verjaring" regelt de gevolgen van tijdsverloop voor de uitoefening van rechten uit hoofde van een overeenkomst.

Aanhangsel 1 bevat de standaardinstructies inzake herroeping die de handelaar aan de consument moet verstrekken alvorens een overeenkomst op afstand of buiten verkooppunten te sluiten, terwijl *aanhangsel 2* een standaardformulier voor herroeping bevat.

C. Bijlage II

Bijlage II bevat de standaardmededeling over het gemeenschappelijk Europees kooprecht die de handelaar de consument moet verstrekken alvorens een overeenstemming over de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht te bereiken.

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende een gemeenschappelijk Europees kooprecht

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 114,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van Europees Economisch en Sociaal Comité¹⁷,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's¹⁸,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Voor grensoverschrijdende economische activiteiten bestaan nog steeds aanzienlijke knelpunten die verhinderen dat het potentieel van de interne markt voor groei en het scheppen van arbeidsplaatsen volledig wordt benut. Op dit moment voert slechts een op de tien handelaren in de Unie uit binnen de Unie en de meerderheid van degenen die uitvoeren, doet dat slechts naar een klein aantal lidstaten. Van het hele scala aan belemmeringen voor grensoverschrijdende handel, waaronder belastingregelingen, administratieve voorschriften, problemen met betrekking tot levering, taal en cultuur, rangschikken handelaren de moeilijkheden om duidelijkheid te verkrijgen over de bepalingen van een buitenlandse regeling inzake overeenkomstenrecht als een van de voornaamste hindernissen bij transacties tussen ondernemingen en consumenten en transacties tussen ondernemingen onderling. Doordat daardoor de toegang tot goederen wordt beperkt, is dit ook voor consumenten nadelig. De verschillende nationale regelingen inzake overeenkomstenrecht beletten daarom de uitoefening van fundamentele vrijheden, zoals de vrijheid goederen en diensten te leveren, en vormen een hindernis voor de werking en voortdurende totstandbrenging van de interne markt. Zij hebben ook de beperking van de mededinging tot gevolg, met name op de markten van kleinere lidstaten.
- (2) Overeenkomsten zijn het onmisbare juridische instrument voor iedere economische transactie. De noodzaak voor handelaren om vast te stellen welk recht toepasselijk is

¹⁷ PB C , , blz. .

¹⁸ PB C , , blz. .

of daarover te onderhandelen, duidelijkheid te verkrijgen over de bepalingen van toepasselijke, buitenlandse wetgeving, waarvan vaak vertaling nodig is, juridisch advies te verkrijgen om vertrouwd te worden met de voorschriften daarvan en hun overeenkomsten aan te passen aan de verschillende nationale rechtsstelsels die op grensoverschrijdende transacties van toepassing kunnen zijn, maakt grensoverschrijdende handel ingewikkelder en duurder dan binnenlandse handel. De belemmeringen die verband houden met het overeenkomstenrecht dragen dus in belangrijke mate ertoe bij dat een aanzienlijk aantal op uitvoer gerichte handelaren ervan wordt weerhouden grensoverschrijdend handel te gaan drijven of hun activiteiten tot meer lidstaten uit te breiden. De afschrikkende werking ervan is met name sterk voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's), waarvoor de kosten van het betreden van meerdere buitenlandse markten vaak bijzonder hoog zijn in verhouding tot hun omzet. Bijgevolg lopen de handelaren kostenbesparingen mis die zij zouden kunnen verwezenlijken wanneer het bij al hun grensoverschrijdende transacties mogelijk zou zijn goederen en diensten te verhandelen op basis van één uniform overeenkomstenrecht en, in geval van online-transacties, op basis van één enkele website.

- (3) De met het overeenkomstenrecht verband houdende transactiekosten, die van aanzienlijke omvang zijn gebleken, en de juridische belemmeringen die voortvloeien uit verschillen tussen nationale dwingende regels inzake consumentenbescherming, hebben een direct gevolg voor de werking van de interne markt voor wat betreft transacties tussen ondernemingen en consumenten. Wanneer een handelaar zijn activiteiten richt op consumenten in een andere lidstaat zijn ingevolge artikel 6 van Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (hierna "Verordening (EG) nr. 593/2008" genoemd)¹⁹, de bepalingen inzake consumentenbescherming van de lidstaat waar de consument zijn gewone verblijfplaats heeft die een hoger beschermingsniveau bieden en waarvan volgens dat recht niet bij overeenkomst kan worden afgeweken, van toepassing, zelfs wanneer partijen een ander toepasselijk recht hebben gekozen. De handelaren moeten zich er daarom van tevoren van vergewissen of de wetgeving van de lidstaat waar de consument zijn gewone verblijfplaats heeft, een betere bescherming biedt en ervoor zorgen dat hun overeenkomst aan de voorschriften daarvan voldoet. Daarnaast brengen op het gebied van e-handel aanpassingen van websites aan de dwingende voorschriften van het toepasselijke buitenlandse consumentenrecht, verdere kosten mee. De bestaande harmonisatie van het consumentenrecht op Unie-niveau heeft tot een zekere onderlinge aanpassing op sommige gebieden geleid. Er blijven echter wezenlijke verschillen tussen de wetgevingen van de lidstaten bestaan; de bestaande harmonisatie laat de lidstaten een brede reeks van keuzes met betrekking tot de wijze waarop aan de voorschriften van de Uniewetgeving wordt voldaan en met betrekking tot het niveau van consumentenbescherming.
- (4) De belemmeringen in verband met het overeenkomstenrecht die de handelaren verhinderen het potentieel van de interne markt volledig te benutten, zijn ook in het nadeel van consumenten. Minder grensoverschrijdende handel heeft ook minder invoer en minder concurrentie tot gevolg. De consumenten kunnen worden benadeeld door een beperkte keuze van goederen tegen hogere prijzen, omdat minder

¹⁹

PB L 177 van 4.7.2008, blz. 6.

buitenlandse handelaren aan hen direct hun producten en diensten aanbieden en ook indirect als gevolg van de beperkte grensoverschrijdende handel tussen ondernemingen onderling op groothandelsniveau. Terwijl grensoverschrijdend winkelen ook substantiële economische voordelen in de zin van een groter en beter aanbod met zich zou kunnen meebrengen, aarzelen veel consumenten ook om grensoverschrijdend te gaan winkelen omdat zij geen zekerheid hebben over hun rechten. Een aantal van de voornaamste zorgen van de consumenten heeft betrekking op het overeenkomstenrecht, waarbij het bijvoorbeeld gaat om de vraag of zij passende bescherming zouden genieten wanneer zij een gebrekkig product kopen. Bijgevolg geeft een aanzienlijk aantal consumenten er de voorkeur aan in eigen land te winkelen, ook al is daar minder keuze of zijn de prijzen er hoger.

- (5) Bovendien worden consumenten die van de prijsverschillen tussen de lidstaten willen profiteren door bij een handelaar uit een andere lidstaat te kopen, vaak gehinderd door de weigering van een handelaar om te verkopen. Terwijl de e-handel het zoeken naar aanbod en de vergelijking van prijzen en andere voorwaarden ongeacht de plaats van vestiging van de handelaar, veel eenvoudiger heeft gemaakt, worden bestellingen van consumenten uit het buitenland bijzonder vaak geweigerd door handelaren die ervan afzien om grensoverschrijdende transacties te verrichten.
- (6) De verschillen in de nationale wetgevingen inzake overeenkomstenrecht vormen derhalve belemmeringen die de consumenten en de handelaren ervan weerhouden de vruchten te plukken van de interne markt. Deze belemmeringen in verband met het overeenkomstenrecht zouden aanzienlijk worden beperkt wanneer overeenkomsten, ongeacht de plaats van vestiging van partijen, op een uniform geheel van bepalingen zouden kunnen worden gebaseerd. Een dergelijk uniform geheel van bepalingen inzake overeenkomstenrecht moet de volledige levenscyclus van een overeenkomst bestrijken en derhalve ook de aandachtsgebieden omvatten die zeer belangrijk zijn bij het sluiten van een overeenkomst. Het moet ook volledig geharmoniseerde bepalingen inzake consumentenbescherming bevatten.
- (7) De verschillen tussen nationale regelingen inzake overeenkomstenrecht en hun gevolgen voor de grensoverschrijdende handel leiden ook tot een beperking van de mededinging. Door een beperkte grensoverschrijdende handel is er minder mededinging en zijn handelaren minder geneigd om innoverender te worden en om de kwaliteit van hun producten te verbeteren of de prijzen te verlagen. Met name in kleinere lidstaten met een beperkt aantal binnenlandse concurrenten kan de beslissing van buitenlandse handelaren om vanwege de kosten en de ingewikkeldheid deze markten niet te betreden, de mededinging beperken, met een merkbaar gevolg voor de keuze in en de prijzen van producten. De belemmeringen voor grensoverschrijdende handel kunnen bovendien de mededinging tussen kmo's en grotere ondernemingen in gevaar brengen. Gelet op het aanzienlijke effect van de transactiekosten op de omzet, zal een kmo veel sneller ervan afzien een buitenlandse markt te betreden dan een grotere concurrent.
- (8) Om deze belemmeringen in verband met het overeenkomstenrecht te kunnen overwinnen, moeten partijen de mogelijkheid hebben overeen te komen dat op hun overeenkomsten een uniform geheel van bepalingen inzake overeenkomstenrecht van toepassing is met dezelfde betekenis en uitlegging in alle lidstaten: een gemeenschappelijk kooprecht. Het gemeenschappelijk Europees kooprecht moet een aanvullende optie vormen die de keuzemogelijkheid van partijen vergroot en steeds

kan worden toegepast wanneer zij dat samen zinvol achten om de grensoverschrijdende handel te bevorderen, en transactie- en alternatieve kosten alsook andere belemmeringen in verband met het overeenkomstenrecht voor grensoverschrijdende handel te beperken. Dit recht moet slechts de basis van een contractuele relatie worden indien partijen gezamenlijk tot de toepassing ervan besluiten.

- (9) Bij deze verordening wordt een gemeenschappelijk Europees kooprecht vastgesteld. De verordening harmoniseert het overeenkomstenrecht niet door wijzigingen van het reeds bestaande nationale overeenkomstenrecht voor te schrijven, maar door binnen elke lidstaat een secundaire regeling inzake overeenkomstenrecht te creëren voor overeenkomsten die binnen de werkingssfeer ervan vallen. Deze secundaire regeling moet in de hele Unie identiek zijn en naast de reeds bestaande nationale bepalingen inzake overeenkomstenrecht bestaan. Het gemeenschappelijk Europees kooprecht moet op vrijwillige basis op een grensoverschrijdende overeenkomst van toepassing zijn indien partijen dat uitdrukkelijk overeenkomen.
- (10) De overeenkomst om het gemeenschappelijk Europees kooprecht toe te passen, moet een keuze zijn binnen de werkingssfeer van het respectieve nationale recht dat van toepassing is krachtens Verordening (EG) nr. 593/2008 en, wanneer het om de precontractuele informatieverplichtingen gaat, Verordening (EG) nr. 864/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 11 juli 2007 betreffende het recht dat van toepassing is op niet-contractuele verbintenissen (hierna "Verordening (EG) nr. 864/2007" genoemd)²⁰, of andere relevante collisioneregels. De overeenkomst het gemeenschappelijk Europees kooprecht toe te passen, mag daarom niet neerkomen op het kiezen van het toepasselijk recht in de zin van de collisioneregels en daarop ook geen inbreuk maken. Deze verordening zal derhalve geen afbreuk doen aan bestaande collisioneregels.
- (11) Het gemeenschappelijk Europees kooprecht dient een geheel van volledig geharmoniseerde dwingende bepalingen inzake consumentenbescherming te bevatten. Overeenkomstig artikel 114, lid 3, van het Verdrag moeten deze bepalingen een hoog niveau van consumentenbescherming garanderen met het oog op het vergroten van het vertrouwen van de consumenten in het gemeenschappelijk Europees kooprecht en consumenten dus een stimulans bieden om op deze basis grensoverschrijdende overeenkomsten te sluiten. De bepalingen moeten het beschermingsniveau dat consumenten krachtens het consumentenrecht van de Unie genieten, handhaven of verbeteren.
- (12) Aangezien het gemeenschappelijk Europees kooprecht een geheel van volledig geharmoniseerde dwingende bepalingen inzake consumentenbescherming bevat, zullen er, wanneer partijen voor toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht hebben gekozen, op dit gebied geen ongelijkheden meer zijn tussen de rechtsstelsels van de lidstaten. Bijgevolg kan artikel 6, lid 2, van Verordening (EG) nr. 593/2008, dat uitgaat van het bestaan van verschillende niveaus van consumentenbescherming in de lidstaten, geen praktisch belang meer hebben voor onder het gemeenschappelijk Europees kooprecht vallende kwesties.

²⁰ PB L 199 van 31.7.2007, blz. 40.

- (13) Het gemeenschappelijk Europees kooprecht moet beschikbaar zijn voor grensoverschrijdende overeenkomsten omdat de verschillen in nationale wetgeving juist in die context tot ingewikkeldheid en aanvullende kosten leiden en partijen ontmoedigen overeenkomsten te sluiten. Bij overeenkomsten tussen ondernemingen moet het grensoverschrijdende karakter van een overeenkomst worden beoordeeld op basis van de gewone verblijfplaats van partijen. In het geval van een overeenkomst tussen een onderneming en een consument moet aan het vereiste inzake grensoverschrijdendheid voldaan zijn wanneer hetzij het door de consument opgegeven algemene adres, hetzij het adres waar de goederen moeten worden geleverd, hetzij het door de consument opgegeven factuuradres in een lidstaat ligt, maar buiten de staat waar de handelaar zijn gewone verblijfplaats heeft.
- (14) De toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht moet niet beperkt worden tot grensoverschrijdende situaties waarbij alleen lidstaten zijn betrokken, maar ook mogelijk zijn om de handel tussen de lidstaten en derde landen te bevorderen. In geval van betrokkenheid van consumenten uit derde landen moet de overeenstemming het gemeenschappelijk Europees kooprecht toe te passen, wat voor deze consumenten de keuze voor een voor hen buitenlands recht zou inhouden, onderworpen zijn aan de toepasselijke collisieregels.
- (15) De handelaren die zowel zuiver binnenlandse als grensoverschrijdende transacties sluiten, kunnen het nuttig achten een uniforme overeenkomst te gebruiken voor al hun transacties. De lidstaten moeten derhalve vrij zijn het gemeenschappelijk Europees kooprecht ook beschikbaar te maken voor toepassing door partijen in een volledig binnenlands kader.
- (16) Het gemeenschappelijk Europees kooprecht moet met name beschikbaar zijn voor de verkoop van roerende goederen, waaronder de vervaardiging of productie van die goederen, omdat dit economisch gezien het belangrijkste soort overeenkomst is dat een bijzonder potentieel voor de groei van de grensoverschrijdende handel kan inhouden, met name ingeval het om e-handel gaat.
- (17) Om het toenemende belang van de digitale economie weer te geven, moet de werkingssfeer van het gemeenschappelijk Europees kooprecht zich ook uitstrekken tot overeenkomsten voor de levering van digitale inhoud. De overdracht van digitale inhoud om deze op te slaan, te verwerken of er toegang toe te hebben en herhaald te gebruiken, zoals het downloaden van muziek, heeft een grote vlucht genomen en heeft een groot potentieel voor verdere groei in zich, maar wordt nog steeds omgeven door een aanzienlijk mate van juridische diversiteit en onzekerheid. Derhalve moet het gemeenschappelijk Europees kooprecht van toepassing zijn op de levering van digitale inhoud, ongeacht of die inhoud al dan niet op een materiële gegevensdrager wordt geleverd.
- (18) Digitale inhoud wordt dikwijls niet tegen betaling van een prijs geleverd, maar in combinatie met afzonderlijk betaalde goederen of diensten, waarbij niet-geldelijke overwegingen een rol spelen zoals het verlenen van toegang tot persoonlijke gegevens of gratis toegang in het kader van een marketingstrategie, gebaseerd op de verwachting dat de consument in een later stadium aanvullende of meer geavanceerde digitale-inhoudproducten zal kopen. Met het oog op deze specifieke marktstructuur en het feit dat gebreken in de verstrekte digitale inhoud de economische belangen van consumenten kunnen schaden, ongeacht de voorwaarden waaronder die inhoud is

verstrekt, mag de beschikbaarheid van het gemeenschappelijk Europees kooprecht niet afhangen van het feit of voor de betrokken specifieke digitale inhoud een prijs is betaald.

- (19) Teneinde de toegevoegde waarde van het gemeenschappelijk Europees kooprecht zo groot mogelijk te maken, moet de materiële werkingssfeer ervan ook bepaalde door de verkoper verstrekte diensten omvatten die rechtstreeks en nauw met de op grond van het gemeenschappelijk Europees kooprecht geleverde specifieke goederen of digitale inhoud zijn verbonden en in de praktijk dikwijls in dezelfde of tegelijkertijd in een daarmee verbonden overeenkomst zijn gecombineerd; daarbij gaat het met name om reparatie, onderhoud en installatie van de goederen of digitale inhoud.
- (20) Het gemeenschappelijk Europees kooprecht dient niet van toepassing te zijn op verbonden overeenkomsten waarbij de koper goederen verkrijgt van of een dienst wordt geleverd door een derde partij. Dit zou niet juist zijn omdat de derde partij geen deel heeft aan de overeenstemming tussen de overeenkomstsluitende partijen om het gemeenschappelijk Europees kooprecht toe te passen. Op een verbonden overeenkomst met een derde partij moet het respectieve nationale recht worden toegepast dat volgens Verordeningen (EG) nr. 593/2008 en (EG) nr. 864/2007 of een andere toepasselijke collisionregel van toepassing is.
- (21) Om de bestaande problemen inzake de interne markt en de mededinging op een doelgerichte en evenwichtige wijze aan te pakken, moet de personele werkingssfeer van het gemeenschappelijk Europees kooprecht met name gericht zijn op partijen die nu nog door het uiteenlopen van de nationale regelingen inzake overeenkomstenrecht worden afgehouden van het doen van zaken in het buitenland, met een aanzienlijk negatief effect op de grensoverschrijdende handel als gevolg. Dit recht moet daarom van toepassing zijn op alle transacties tussen ondernemingen en consumenten en op overeenkomsten tussen handelaren waarbij ten minste een van de partijen een kmo is op grond van Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen²¹. Dit moet echter de mogelijkheid onverlet laten dat de lidstaten wetgeving vaststellen op grond waarvan het gemeenschappelijk Europees kooprecht kan worden toegepast op overeenkomsten tussen handelaren die geen van beiden een kmo zijn. In elk geval genieten handelaren bij transacties tussen ondernemingen onderling de volledige vrijheid van overeenkomst en worden zij aangemoedigd bij de opstelling van de voorwaarden van hun overeenkomsten inspiratie te putten uit het gemeenschappelijk Europees kooprecht.
- (22) Voor de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht is overeenstemming daarover van de partijen bij een overeenkomst onmisbaar. Die overeenstemming moet in geval van transacties tussen ondernemingen en consumenten aan strenge vereisten zijn onderworpen. Aangezien het in de praktijk doorgaans de handelaar zal zijn die de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht voorstelt, moeten de consumenten zich ten volle ervan bewust zijn dat zij instemmen met de toepassing van regels die verschillen van die van hun reeds bestaande nationale wetgeving. De instemming van de consument om het gemeenschappelijk Europees kooprecht toe te passen, mag dus alleen worden aanvaard

²¹ PB L 124 van 20.5.2003, blz. 36.

in de vorm van een uitdrukkelijke verklaring, die gescheiden is van de verklaring inzake de instemming met het sluiten van de overeenkomst. Het mag daarom niet mogelijk zijn de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht aan te bieden als een bepaling van de te sluiten overeenkomst, met name niet als een onderdeel van de standaardbepalingen en -voorwaarden van de handelaar. De handelaar dient de consument op een duurzame gegevensdrager een bevestiging te verstrekken van de overeenstemming over de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht.

- (23) Behalve een bewuste keuze moet de instemming van de consument met de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht ook een op informatie gebaseerde keuze zijn. De handelaar dient daarom niet alleen de aandacht van de consument te vestigen op de voorgenomen toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht, maar ook informatie te verstrekken over de aard en de belangrijkste kenmerken ervan. Om de handelaren deze taak te vergemakkelijken, daarbij onnodige administratieve lasten te voorkomen en ter verzekering van samenhang in het niveau en de kwaliteit van die informatie, moeten de handelaren de consumenten de in deze verordening opgenomen en dus in alle officiële talen van de Unie eenvoudig beschikbare standaardmededeling verstrekken. Wanneer het niet mogelijk is om de consument de mededeling te verstrekken, bijvoorbeeld in het kader van een telefonisch onderhoud, of wanneer de handelaar heeft verzuimd de mededeling te verstrekken, dient de instemming met de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht de consument niet te binden totdat deze de mededeling samen met de bevestiging van de overeenstemming heeft ontvangen en vervolgens zijn instemming hiermee heeft betuigd.
- (24) Ter vermijding van een selectieve toepassing van bepaalde onderdelen van het gemeenschappelijk Europees kooprecht, waardoor het evenwicht tussen de rechten en verbintenissen van de partijen zou kunnen worden verstoord en het niveau van de consumentenbescherming negatief zou kunnen worden beïnvloed, moet de keuze betrekking hebben op het gemeenschappelijk Europees kooprecht als geheel en niet slechts op bepaalde delen daarvan.
- (25) Wanneer anders het Verdrag der Verenigde Naties inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken op de betrokken overeenkomst van toepassing zou zijn, moet de keuze voor het gemeenschappelijk Europees kooprecht een overeenstemming van de partijen bij de overeenkomst inhouden om dat Verdrag uit te sluiten.
- (26) De regels van het gemeenschappelijk Europees kooprecht moeten van toepassing zijn op kwesties van overeenkomstenrecht die van praktisch belang zijn tijdens de levenscyclus van de soorten overeenkomsten die binnen de materiële en de persoonlijke werkingssfeer vallen, met name online gesloten overeenkomsten. Afgezien van de rechten en verbintenissen van partijen en de rechtsmiddelen in geval van niet-nakoming, moet het gemeenschappelijk Europees kooprecht daarom van toepassing zijn op precontractuele informatieverplichtingen, het sluiten van een overeenkomst, met inbegrip van de formele vereisten, het herroepingsrecht en de gevolgen daarvan, de vernietiging van een overeenkomst als gevolg van dwaling, bedrog, bedreiging of misbruik en de gevolgen van deze vernietiging, de uitlegging, de inhoud en de gevolgen van een overeenkomst, de beoordeling en de gevolgen van oneerlijke voorwaarden van een overeenkomst, de teruggave na vernietiging en de

ontbinding en verjaring en de uitsluiting van rechten. Het gemeenschappelijk Europees kooprecht dient de sancties te bevatten die kunnen worden opgelegd in geval de krachtens dit recht geldende verbintenissen en verplichtingen niet worden nagekomen.

- (27) Alle onderwerpen van contractuele of niet-contractuele aard die het gemeenschappelijk Europees kooprecht niet behandelt, worden beheerst door het bestaande nationale recht dat ingevolge de Verordeningen (EG) nr. 593/2008 en (EG) nr. 864/2007 of andere toepasselijke collisieregels van toepassing is. Deze onderwerpen omvatten de rechtspersoonlijkheid, de ongeldigheid van een overeenkomst als gevolg van onbekwaamheid, onwettigheid of strijd met de goede zeden, de bepaling van de taal van de overeenkomst, kwesties inzake non-discriminatie, vertegenwoordiging, pluraliteit van schuldeisers en schuldenaren, de wijziging van partijen met inbegrip van cessie, verrekening en fusie, het recht van eigendom, met inbegrip van de eigendomsoverdracht, het intellectuele-eigendomsrecht en de onrechtmatige daad. Voorts valt de kwestie of samenlopende contractuele en niet-contractuele aansprakelijkheidsvorderingen samen kunnen worden ingeleid, buiten de werkingssfeer van het gemeenschappelijk Europees kooprecht.
- (28) Het gemeenschappelijk Europees kooprecht dient niet te gelden voor onderwerpen die buiten het terrein van het overeenkomstenrecht vallen. Deze verordening dient het Unierecht of het nationale recht ten aanzien van die onderwerpen onverlet te laten. Bijvoorbeeld dienen de ter bescherming van de gezondheid en veiligheid of het milieu opgelegde informatieverplichtingen buiten de werkingssfeer van het gemeenschappelijk Europees kooprecht te blijven. Deze verordening dient voorts de informatievereisten van Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt, onverlet te laten²².
- (29) Zodra er een geldige overeenstemming is over de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht, mag alleen het gemeenschappelijk Europees kooprecht van toepassing zijn op de onderwerpen die onder zijn werkingssfeer vallen. De bepalingen van het gemeenschappelijk Europees kooprecht moeten autonoom worden uitgelegd en in overeenstemming met de vaststaande beginselen inzake de uitlegging van de Uniewetgeving. Kwesties betreffende onderwerpen die binnen de werkingssfeer van het gemeenschappelijk Europees kooprecht vallen, maar er niet uitdrukkelijk door worden geregeld, moeten slechts worden opgelost door uitlegging van de bepalingen van dat recht zonder dat een beroep wordt gedaan op ander recht. De bepalingen van het gemeenschappelijk Europees kooprecht moeten worden uitgelegd aan de hand van de doelstellingen en beginselen die eraan ten grondslag liggen en al zijn bepalingen.
- (30) De vrijheid van overeenkomst dient het leidende beginsel te zijn dat aan het gemeenschappelijk Europees kooprecht ten grondslag ligt. De partijautonomie moet alleen worden beperkt wanneer en voor zover dit onontbeerlijk is, met name om redenen van consumentenbescherming. Wanneer deze noodzaak bestaat, dient het dwingende karakter van de betrokken bepalingen duidelijk te worden aangegeven.

²² PB L 376 van 27.12.2006, blz. 36.

- (31) Het beginsel van goede trouw en redelijkheid en billijkheid moet richtinggevend zijn voor de wijze waarop partijen samen dienen te werken. Daar in sommige bepalingen het algemene beginsel van de goede trouw en redelijkheid en billijkheid specifiek tot uiting komt, dienen deze bepalingen voorgang te hebben boven het algemene beginsel. Het algemene beginsel moet daarom niet worden toegepast als een instrument tot wijziging van de bijzondere rechten en verbintenissen van partijen die in de bijzondere bepalingen zijn neergelegd. De concrete eisen die uit het beginsel van goede trouw en redelijkheid en billijkheid voortvloeien, dienen onder meer af te hangen van het betrokken deskundigheidsniveau van de partijen en moeten daarom verschillen al naar gelang het om transacties tussen ondernemingen en consumenten of transacties tussen ondernemingen gaat. Bij transacties tussen handelaren dient de goede handelspraktijk in de betrokken specifieke situatie in dit verband een relevante factor te zijn.
- (32) Het gemeenschappelijk Europees kooprecht dient de instandhouding te beogen van een geldige overeenkomst indien dat mogelijk en passend is, gelet op de gerechtvaardigde belangen van partijen.
- (33) Het gemeenschappelijk Europees kooprecht dient evenwichtige oplossingen vast te stellen, gelet op de gerechtvaardigde belangen van partijen bij het kiezen en aanwenden van de rechtsmiddelen die beschikbaar zijn in geval van niet-nakoming van de overeenkomst. In overeenkomsten tussen ondernemingen en consumenten moet het stelsel van rechtsmiddelen uitdrukking geven aan het feit dat het ontbreken van conformiteit van goederen of diensten binnen het verantwoordelijkheidsgebied van de handelaar valt.
- (34) Ter vergroting van de rechtszekerheid door het voor het publiek toegankelijk maken van de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie en de nationale gerechten aangaande de uitlegging van het gemeenschappelijk Europees kooprecht of andere bepalingen van deze verordening, dient de Commissie een databank op te zetten, waarin relevante eindbeslissingen worden opgenomen. Om deze taak mogelijk te maken, dienen de lidstaten ervoor te zorgen dat de Commissie deze nationale uitspraken snel worden meegedeeld.
- (35) Het is ook passend het functioneren van het gemeenschappelijk Europees kooprecht of van andere bepalingen van deze verordening na zeven jaar toepassing te beoordelen. De beoordeling dient onder meer rekening te houden met de noodzaak de werkingssfeer verder uit te breiden ten aanzien van overeenkomsten tussen ondernemingen, de markt- en technologische ontwikkelingen met betrekking tot digitale inhoud en de toekomstige ontwikkelingen van het acquis van de Unie.
- (36) Daar de doelstelling van deze verordening, namelijk het bijdragen tot de goede werking van de interne markt door een uniform geheel van bepalingen inzake overeenkomstenrecht aan te bieden die kunnen worden toegepast voor grensoverschrijdende transacties in de hele Unie, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt en derhalve beter door de Unie kan worden verwezenlijkt, kan de Unie overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel, gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstelling te verwezenlijken.

- (37) Deze verordening eerbiedigt de grondrechten en neemt de beginselen in acht die met name zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en in het bijzonder de artikelen 16, 38 en 47 daarvan,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1
Doel en onderwerp

1. Deze verordening heeft als doel de voorwaarden te verbeteren voor de totstandbrenging en de werking van de interne markt door een uniform geheel van bepalingen inzake overeenkomstenrecht aan te bieden, dat is opgenomen in bijlage I (hierna "het gemeenschappelijk Europees kooprecht" genoemd). Deze bepalingen kunnen worden toegepast op grensoverschrijdende transacties voor de verkoop van goederen, voor de levering van digitale inhoud en voor verbonden diensten wanneer de partijen bij een overeenkomst daarmee instemmen.
2. Op grond van deze verordening kunnen handelaren zich verlaten op een gemeenschappelijk geheel van bepalingen en dezelfde voorwaarden van overeenkomsten op al hun grensoverschrijdende transacties toepassen, waardoor onnodige kosten worden beperkt en tevens een grote mate van rechtszekerheid wordt gewaarborgd.
3. Wat overeenkomsten tussen handelaren en consumenten betreft, bevat deze verordening een omvattend geheel van bepalingen ter bescherming van consumenten om een hoog niveau van consumentenbescherming te waarborgen, het vertrouwen van de consument in de interne markt te vergroten en consumenten aan te moedigen om in het buitenland aankopen te doen.

Artikel 2
Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- (a) "overeenkomst": de wilsovereenstemming die gericht is op de totstandbrenging van verbintenissen of andere rechtsgevolgen;
- (b) "goede trouw en redelijkheid en billijkheid": de gedragsnorm die gekenmerkt wordt door eerlijkheid, openheid en inachtneming van de belangen van de wederpartij bij de betrokken transactie of rechtsverhouding;
- (c) "schade": economische schade en niet-economische schade, in de vorm van pijn en leed, met uitsluiting van andere vormen van niet-economische schade, zoals verminderde levenskwaliteit en gederfd genot;
- (d) "standaardvoorwaarden van een overeenkomst": de voorwaarden van een overeenkomst die vooraf zijn opgesteld ten behoeve van verscheidene transacties waarbij verschillende partijen zijn betrokken en waarover partijen niet afzonderlijk hebben onderhandeld, zoals bedoeld in artikel 7 van het gemeenschappelijk Europees kooprecht;

- (e) "handelaar": een natuurlijke persoon of een rechtspersoon die handelt voor doeleinden die verband houden met zijn handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit;
- (f) "consument": een natuurlijke persoon die handelt voor doeleinden die geen verband houden met zijn handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit;
- (g) "schadevergoeding": een geldsom waarop een persoon aanspraak kan maken als vergoeding van verliezen, letsel of schade;
- (h) "goederen": alle roerende lichamelijke zaken; daaronder vallen niet:
 - (i) elektriciteit en aardgas; en
 - (ii) water en andere soorten gas, tenzij zij marktklaar zijn gemaakt in een bepaald volume of in een bepaalde hoeveelheid;
- (i) "prijs": geld dat verschuldigd is voor verkochte goederen, voor geleverde digitale inhoud of voor een verrichte verbonden dienst;
- (j) "digitale inhoud": gegevens die, al dan niet volgens de specificaties van de koper, in digitale vorm geproduceerd en geleverd worden, inclusief video, audio, afbeeldingen of schriftelijke digitale inhoud, digitale spellen, software en digitale inhoud waarmee bestaande hardware of software kan worden gepersonaliseerd; daaronder vallen niet:
 - (i) financiële diensten, inclusief diensten inzake online-bankieren;
 - (ii) in elektronische vorm verstrekt juridisch of financieel advies;
 - (iii) elektronische diensten in de gezondheidszorg;
 - (iv) elektronische communicatiediensten en -netwerken, en bijbehorende faciliteiten en diensten;
 - (v) gokken;
 - (vi) het creëren van nieuwe digitale inhoud en het wijzigen van bestaande digitale inhoud door consumenten of andere interacties met de creaties van andere gebruikers;
- (k) "koopovereenkomst": een overeenkomst waarbij de handelaar ("de verkoper") de eigendom van goederen aan een andere persoon ("de koper") overdraagt of zich ertoe verbindt deze over te dragen en de koper de prijs van deze goederen betaalt of zich ertoe verbindt deze te betalen; daaronder wordt ook de overeenkomst tot levering van te vervaardigen of te produceren goederen verstaan, maar niet overeenkomsten betreffende gedwongen verkoop of die op een andere manier de uitoefening van het openbare gezag betreffen;
- (l) "consumentenkoopovereenkomst": een koopovereenkomst waarbij de verkoper een handelaar en de koper een consument is;

- (m) "verbonden dienst": elke dienst die betrekking heeft op goederen of digitale inhoud, zoals installatie, onderhoud, reparatie, of een andere bewerking die door de verkoper van de goederen of digitale inhoud wordt geleverd op grond van de koopovereenkomst, de overeenkomst betreffende het leveren van digitale inhoud of een afzonderlijke, tegelijk met de koopovereenkomst of de overeenkomst betreffende het leveren van digitale inhoud gesloten, verbonden dienstenovereenkomst; daaronder vallen niet:
- (i) vervoersdiensten;
 - (ii) opleidingsdiensten;
 - (iii) ondersteunende telecommunicatiediensten, en
 - (iv) financiële diensten;
- (n) "dienstverlener": een verkoper van goederen of een leverancier van digitale inhoud die zich ertoe verbindt een klant een dienst te verlenen die met deze goederen of digitale inhoud verbonden is;
- (o) "klant": elke persoon die een verbonden dienst koopt;
- (p) "overeenkomst op afstand": een overeenkomst die tussen een handelaar en een consument wordt gesloten in het kader van een georganiseerd systeem voor verkoop op afstand, zonder gelijktijdige fysieke aanwezigheid van de handelaar, of, ingeval de handelaar een rechtspersoon is, een natuurlijke persoon die de handelaar vertegenwoordigt, en de consument, en waarbij tot op en met inbegrip van het moment waarop de overeenkomst wordt gesloten, uitsluitend gebruik wordt gemaakt van een of meer technieken voor communicatie op afstand;
- (q) "buiten verkoopruimten gesloten overeenkomst": een overeenkomst tussen een handelaar en een consument die:
- (i) wordt gesloten in gelijktijdige fysieke aanwezigheid van de handelaar, of, ingeval de handelaar een rechtspersoon is, een natuurlijke persoon die de handelaar vertegenwoordigt, en de consument op een andere plaats dan de verkoopruimten van de handelaar, of wordt gesloten op basis van een in dezelfde omstandigheden door de consument gedaan aanbod, of
 - (ii) wordt gesloten in de verkoopruimten van de handelaar of met behulp van een middel voor communicatie op afstand onmiddellijk nadat de consument persoonlijk en individueel is aangesproken op een plaats die niet de verkoopruimte van de handelaar is, in gelijktijdige fysieke aanwezigheid van de handelaar, of, ingeval de handelaar een rechtspersoon is, een natuurlijke persoon die de handelaar vertegenwoordigt, en de consument, of
 - (iii) wordt gesloten tijdens een excursie die door de handelaar of, ingeval de handelaar een rechtspersoon is, een natuurlijke persoon die de handelaar vertegenwoordigt, is georganiseerd met als doel of effect de promotie en de verkoop van goederen of verbonden diensten aan de consument;
- (r) "verkoopruimten":

- (i) elke onverplaatsbare ruimte voor detailhandel waar een handelaar op permanente basis zijn activiteiten uitoefent, of
- (ii) elke verplaatsbare ruimte voor detailhandel waar een handelaar gewoonlijk zijn activiteiten uitoefent;
- (s) "commerciële garantie": iedere verbintenis van de handelaar of een producent om boven hetgeen hij wettelijk verplicht is uit hoofde van het recht op conformiteit onder artikel 106, aan de consument de betaalde prijs terug te betalen, of de goederen of digitale inhoud op enigerlei wijze te vervangen, repareren of onderhouden, wanneer die niet voldoen aan specificaties of aan enige andere vereisten die geen verband houden met de conformiteit, die vermeld zijn in de garantieverklaring of in de desbetreffende reclameboodschappen ten tijde van of voor het sluiten van de overeenkomst;
- (t) "duurzame gegevensdrager": elk hulpmiddel dat een partij in staat stelt om persoonlijk aan haar gerichte informatie op te slaan op een wijze die deze informatie toegankelijk maakt voor toekomstig gebruik gedurende een periode die is afgestemd op het doel waarvoor de informatie is bestemd, en die een ongewijzigde reproductie van de opgeslagen informatie mogelijk maakt;
- (u) "openbare veiling": een verkoopmethode waarbij goederen of digitale inhoud door de handelaar worden aangeboden aan de consument, die persoonlijk aanwezig is of de mogelijkheid krijgt persoonlijk aanwezig te zijn op de veiling, door middel van een transparante competitieve biedprocedure, onder leiding van een veilingmeester, en waarbij de succesvolle bieder verplicht is de goederen of digitale inhoud af te nemen;
- (v) "dwingende bepaling": elke bepaling waarvan de partijen de toepassing niet kunnen uitsluiten, waarvan zij niet kunnen afwijken of waarvan zij de gevolgen niet kunnen wijzigen;
- (w) "schuldeiser": een persoon die een recht heeft op nakoming van een al dan niet geldelijke verbintenis door een andere persoon, de schuldenaar;
- (x) "schuldenaar": een persoon die een al dan niet geldelijke verbintenis heeft ten gunste van een andere persoon, de schuldeiser;
- (y) "verbintenis": een verplichting tot nakoming die een partij bij een rechtsbetrekking heeft tegenover een andere partij.

Artikel 3

Facultatieve karakter van het gemeenschappelijk Europees kooprecht

Partijen kunnen overeenkomen het gemeenschappelijk Europees kooprecht toe te passen op hun grensoverschrijdende overeenkomsten betreffende de verkoop van goederen, de levering van digitale inhoud en het verrichten van verbonden diensten, binnen de in de artikelen 4 tot en met 7 vastgestelde territoriale, materiële en personele werkingssfeer.

Artikel 4
Grensoverschrijdende overeenkomsten

1. Het gemeenschappelijk Europees kooprecht kan worden toegepast op grensoverschrijdende overeenkomsten.
2. Voor de toepassing van deze verordening is een overeenkomst tussen handelaren een grensoverschrijdende overeenkomst wanneer de partijen hun gewone verblijfplaats in verschillende landen hebben, waarvan er ten minste één een lidstaat is.
3. Voor de toepassing van deze verordening is een overeenkomst tussen een handelaar en een consument een grensoverschrijdende overeenkomst wanneer:
 - (a) hetzij het door de consument opgegeven adres, hetzij het adres waar de goederen moeten worden geleverd, hetzij het factuuradres in een ander land ligt dan dat waar de handelaar zijn gewone verblijfplaats heeft, en
 - (b) ten minste een van deze staten een lidstaat is.
4. Voor de toepassing van deze verordening is de gewone verblijfplaats van ondernemingen en andere instellingen, met of zonder rechtspersoonlijkheid, de plaats waar deze hun hoofdvestiging hebben. De gewone verblijfplaats van een handelaar die een natuurlijke persoon is, is de plaats waar hij zijn belangrijkste handelsactiviteit heeft.
5. Wanneer de overeenkomst is gesloten in het kader van de uitoefening van de activiteiten van een filiaal, agentschap of een andere vestiging van een handelaar, wordt de plaats waar het filiaal, het agentschap of de vestiging is gelegen, als de gewone verblijfplaats van de handelaar beschouwd.
6. Om na te gaan of een overeenkomst een grensoverschrijdende overeenkomst is, is het relevante tijdstip, het tijdstip waarop overeenstemming is bereikt over de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht.

Artikel 5
Overeenkomsten waarop het gemeenschappelijk Europees kooprecht kan worden toegepast

Het gemeenschappelijk Europees kooprecht kan worden toegepast op:

- (a) koopovereenkomsten;
- (b) overeenkomsten voor de levering van digitale inhoud, al dan niet op een materiële gegevensdrager, die door de gebruiker kan worden opgeslagen, verwerkt en hergebruikt, en waartoe hij toegang kan hebben, ongeacht of tegenover die levering de betaling van een prijs staat.
- (c) overeenkomsten betreffende verbonden diensten, ongeacht of voor die verbonden dienst een afzonderlijke prijs is overeengekomen.

Artikel 6

Uitsluiting van gemengde overeenkomsten en van overeenkomsten die verband houden met een consumentenkrediet

1. Het gemeenschappelijk Europees kooprecht mag niet worden toegepast op gemengde overeenkomsten die andere onderdelen bevatten dan de verkoop van goederen, de levering van digitale inhoud en de levering van verbonden diensten, zoals bedoeld in artikel 5.
2. Het gemeenschappelijk Europees kooprecht mag niet worden toegepast op overeenkomsten tussen een handelaar en een consument waarbij de handelaar de consument krediet verleent of toezegt in de vorm van uitstel van betaling, een lening of een andere, soortgelijke financieringsregeling. Het gemeenschappelijk Europees kooprecht mag niet worden toegepast op overeenkomsten tussen een handelaar en een consument waarbij goederen, digitale inhoud of verbonden diensten doorlopend worden geleverd en de consument voor die goederen, digitale inhoud of verbonden diensten voor de duur van de levering betaalt in termijnen.

Artikel 7

Partijen bij de overeenkomst

1. Het gemeenschappelijk Europees kooprecht mag alleen worden toegepast wanneer de verkoper van goederen of de leverancier van digitale inhoud een handelaar is. Wanneer alle partijen bij een overeenkomst handelaren zijn, kan het gemeenschappelijk Europees kooprecht worden toegepast wanneer ten minste een van die partijen een kleine of middelgrote onderneming is ("kmo").
2. Voor de toepassing van deze verordening is een kmo een handelaar die
 - (a) minder dan 250 personen in dienst heeft, en
 - (b) een jaaromzet heeft die niet meer bedraagt dan 50 miljoen euro of een jaarlijks balanstotaal dat niet meer bedraagt dan 43 miljoen euro, of voor een kmo die haar gewone verblijfplaats heeft in een lidstaat die niet de euro als munteenheid heeft of in een derde land, de equivalente bedragen in de munteenheid van die lidstaat of dat derde land.

Artikel 8

Overeenstemming over de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht

1. De toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht vereist overeenstemming daarover tussen de partijen. Het bestaan van een dergelijke overeenstemming en de geldigheid ervan worden beoordeeld op grond van de leden 2 en 3 van dit artikel, artikel 9 en de relevante bepalingen van het gemeenschappelijk Europees kooprecht.
2. In betrekkingen tussen een handelaar en een consument is de overeenstemming over de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht slechts geldig wanneer de consument zijn instemming heeft gegeven door middel van een expliciete verklaring, die gescheiden is van de verklaring waarmee de instemming met het

sluiten van de overeenkomst wordt gegeven. De handelaar verstrekt de consument een bevestiging van die instemming op een duurzame gegevensdrager.

3. In betrekkingen tussen een handelaar en een consument kan het gemeenschappelijk Europees kooprecht niet gedeeltelijk worden gekozen, maar uitsluitend in zijn geheel.

Artikel 9

Standaardmededeling in overeenkomsten tussen een handelaar en een consument

1. In betrekkingen tussen een handelaar en een consument dient de handelaar niet alleen de in het gemeenschappelijk Europees kooprecht vastgestelde precontractuele informatieverplichtingen na te komen, maar de consument ook te wijzen op de voorgenomen toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht, door hem op een in het oog springende manier de in bijlage 2 opgenomen mededeling af te geven voordat overeenstemming wordt bereikt over de toepassing daarvan. Wanneer telefonisch of op een andere manier waarbij de mededeling niet vooraf aan de consument kan worden afgegeven, overeenstemming wordt bereikt over de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht, of wanneer de handelaar de mededeling niet heeft verstrekt, is de consument hierdoor niet gebonden totdat de consument de in artikel 8, lid 2, bedoelde bevestiging en de mededeling heeft ontvangen en vervolgens uitdrukkelijk zijn instemming heeft gegeven om het gemeenschappelijk Europees kooprecht toe te passen.
2. De in lid 1 bedoelde mededeling bevat, wanneer zij in elektronische vorm wordt afgegeven, een hyperlink of, in alle andere omstandigheden, een verwijzing naar een website, waarop kosteloos de tekst van het gemeenschappelijk Europees kooprecht kan worden verkregen.

Artikel 10

Straffen voor inbreuken op specifieke voorschriften

De lidstaten voorzien in straffen voor inbreuken van handelaren in betrekkingen met consumenten op de in de artikelen 8 en 9 vastgestelde voorschriften en nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat die straffen worden opgelegd. De aldus vastgestelde straffen moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk [1 jaar na de datum van toepassing van deze verordening] van de getroffen maatregelen in kennis en delen haar alle latere wijzigingen daarop zo spoedig mogelijk mee.

Artikel 11

Gevolgen van de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht

Wanneer partijen geldig zijn overeengekomen om het gemeenschappelijk Europees kooprecht toe te passen op een overeenkomst, is op de aspecten van de overeenkomst die daarin geregeld worden, uitsluitend het gemeenschappelijk Europees kooprecht van toepassing. Op voorwaarde dat de overeenkomst daadwerkelijk wordt gesloten, vallen onder het gemeenschappelijk Europees kooprecht ook de naleving van de precontractuele informatieverplichtingen en de rechtsmiddelen ingeval van niet-naleving ervan.

Artikel 12
Uit de dienstenrichtlijn voortvloeiende informatieverplichtingen

Deze verordening doet geen afbreuk aan de informatieverplichtingen die zijn vastgesteld in nationale wetgeving tot omzetting van de bepalingen van Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt en die de in het gemeenschappelijk Europees kooprecht vastgestelde informatieverplichtingen aanvullen.

Artikel 13
Opties van de lidstaten

Een lidstaat kan besluiten het gemeenschappelijk Europees kooprecht beschikbaar te maken voor:

- (a) overeenkomsten waarbij de gewone verblijfplaats van de handelaren of, in het geval van een overeenkomst tussen een handelaar en een consument, de gewone verblijfplaats van de handelaar, het door de consument opgegeven adres, het adres waar de goederen moeten worden geleverd en het factuuradres, in die lidstaat liggen, en/of
- (b) overeenkomsten waarvan alle partijen handelaren zijn, maar geen kmo's in de zin van artikel 7, lid 2.

Artikel 14
Mededeling van rechterlijke beslissingen waarin deze verordening wordt toegepast

- 1. De lidstaten zorgen ervoor dat de eindbeslissingen van hun gerechten waarin de bepalingen van deze verordening worden toegepast, onverwijld aan de Commissie worden meegedeeld.
- 2. De Commissie zal een systeem opzetten waarmee de informatie over de in lid 1 bedoelde beslissingen en de relevante arresten van het Hof van Justitie van de Europese Unie kunnen worden geraadpleegd. Dat systeem zal openbaar zijn.

Artikel 15
Evaluatie

- 1. Uiterlijk ... [4 jaar na het in toepassing brengen van deze verordening] verstrekken de lidstaten de Commissie gegevens over de toepassing van deze verordening, met name over de acceptatiegraad van het gemeenschappelijk Europees kooprecht, de mate waarin de bepalingen ervan aanleiding hebben gegeven tot rechtszaken en de stand van zaken betreffende de verschillen tussen het gemeenschappelijk Europees kooprecht en het nationale recht wat het niveau van consumentenbescherming betreft. Deze gegevens bevatten een uitgebreid overzicht van de rechtspraak van de nationale gerechten over de uitlegging van de bepalingen van het gemeenschappelijk Europees kooprecht.

2. Uiterlijk ... [5 jaar na het in toepassing brengen van deze verordening] dient de Commissie bij het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité een uitvoerig verslag in over de werking van deze verordening, onder meer in het licht van de noodzaak om de werkingssfeer uit te breiden wat overeenkomsten tussen ondernemingen onderling betreft, de markt- en technologische ontwikkelingen met betrekking tot digitale inhoud en toekomstige ontwikkelingen van het acquis van de Unie.

Artikel 16

Inwerkingtreding en toepassing

1. Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.
2. Zij is van toepassing vanaf [6 maanden nadat zij in werking is getreden].

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter

BIJLAGE I
GEMEENSCHAPPELIJK EUROPEES KOOPRECHT

INHOUDSOPGAVE

Deel I	Inleidende bepalingen	37
Hoofdstuk 1	Algemene beginselen en toepassing	37
Afdeling 1	Algemene beginselen	37
Afdeling 2	Toepassing	37
Deel II	Het sluiten van een bindende overeenkomst.....	43
Hoofdstuk 2	Precontractuele informatie	43
Afdeling 1	Precontractuele informatie te verstrekken door een handelaar die onderhandelt met een consument.....	43
Afdeling 2	Precontractuele informatie te verstrekken door een handelaar die onderhandelt met een andere handelaar	49
Afdeling 3	Elektronisch gesloten overeenkomsten.....	49
Afdeling 4	Verplichting tot het verstrekken van juiste informatie.....	51
Afdeling 5	Rechtsmiddelen tegen niet-naleving van informatieverplichtingen.....	51
Hoofdstuk 3	Het sluiten van een overeenkomst.....	53
Hoofdstuk 4	Herroepingsrecht voor op afstand en buiten verkooppunten gesloten overeenkomsten tussen handelaren en consumenten	57
Hoofdstuk 5	Gebrekkige toestemming.....	63
Deel III	Vaststelling van de inhoud van de overeenkomst.....	67
Hoofdstuk 6	Uitlegging.....	67
Hoofdstuk 7	Inhoud en gevolgen	69
Hoofdstuk 8	Oneerlijke voorwaarden van overeenkomsten	74
Afdeling 1	Algemene bepalingen.....	74
Afdeling 2	Oneerlijke voorwaarden in overeenkomsten tussen een handelaar en een consument	74
Afdeling 3	Oneerlijke voorwaarden in overeenkomsten tussen handelaren	78
Deel IV	Verbintenissen en rechtsmiddelen van partijen bij een koopovereenkomst of overeenkomst voor de levering van digitale inhoud	80
Hoofdstuk 9	Algemene bepalingen	80

Hoofdstuk 10	De verbintenissen van de verkoper	83
Afdeling 1	Algemene bepalingen.....	83
Afdeling 2	Aflevering	83
Afdeling 3	Conformiteit van de goederen en de digitale inhoud	86
Hoofdstuk 11	Rechtsmiddelen van de koper.....	90
Afdeling 1	Algemene bepalingen.....	90
Afdeling 2	Herstel van verzuim door verkoper.....	91
Afdeling 3	Vordering tot nakoming	92
Afdeling 4	Opschorting van de nakoming van de verbintenissen van de verkoper.....	93
Afdeling 5	Ontbinding	93
Afdeling 6	Prijsvermindering.....	95
Afdeling 7	Vereisten van onderzoek en kennisgeving in geval van een overeenkomst tussen handelaren	95
Hoofdstuk 12	De verbintenissen van de koper.....	97
Afdeling 1	Algemene bepalingen.....	97
Afdeling 2	Betaling van de prijs	97
Afdeling 3	Inontvangstneming.....	99
Hoofdstuk 13	Rechtsmiddelen van de verkoper	101
Afdeling 1	Algemene bepalingen.....	101
Afdeling 2	Vordering tot nakoming	101
Afdeling 3	Opschorting van de nakoming van de verbintenissen van de verkoper.....	102
Afdeling 4	Ontbinding	102
Hoofdstuk 14	Risico-overgang.....	105
Afdeling 1	Algemene bepalingen.....	105
Afdeling 2	Risico-overgang bij consumentenkoopovereenkomsten.....	105
Afdeling 3	Risico-overgang bij geval van overeenkomsten tussen handelaren.....	106
Deel V	Verbintenissen en rechtsmiddelen van partijen bij een verbonden dienstenovereenkomst	108
Hoofdstuk 15	Verbintenissen en rechtsmiddelen van partijen.....	108
Afdeling 2	Verbintenissen van de dienstverlener	108
Afdeling 3	Verbintenissen van de klant	110

Afdeling 4 Rechtsmiddelen.....	110
Deel VI Schadevergoeding en rente.....	113
Hoofdstuk 16 Schadevergoeding en rente.....	113
Afdeling 1 Schadevergoeding.....	113
Afdeling 2: Verdagingsrente: algemene bepalingen.....	114
Afdeling 3 Verdaging in betaling door handelaren	115
Deel VII Teruggave.....	118
Hoofdstuk 17 Teruggave	118
Deel VIII Verjaring.....	121
Hoofdstuk 18 Verjaring.....	121
Afdeling 1 Algemene bepalingen.....	121
Afdeling 2 Verjaringstermijnen en hun aanvang	121
Afdeling 3 Verlenging van verjaringstermijnen.....	122
Afdeling 4 Hernieuwing van verjaringstermijnen.....	123
Afdeling 5 Gevolgen van verjaring.....	123
Afdeling 6 Wijziging bij overeenkomst	123
Aanhangsel 1	125
Aanhangsel 2	125

Deel I Inleidende bepalingen

Hoofdstuk 1 Algemene beginselen en toepassing

AFDELING 1 ALGEMENE BEGINSELEN

Artikel 1

Vrijheid van overeenkomst

1. Het staat partijen vrij een overeenkomst te sluiten en de inhoud ervan te bepalen, met inachtneming van de toepasselijke dwingende bepalingen.
2. Partijen kunnen de toepassing van de bepalingen van het gemeenschappelijk Europees kooprecht uitsluiten, van deze bepalingen afwijken of de gevolgen ervan wijzigen, tenzij in deze bepalingen anders is bepaald.

Artikel 2

Goede trouw en redelijkheid en billijkheid

1. Elke partij moet handelen in overeenstemming met de goede trouw en de redelijkheid en billijkheid.
2. Het niet-nakomen van deze verplichting door een partij kan ertoe leiden dat deze partij een recht, rechtsmiddel of verweermiddel waarover zij normaal zou beschikken, niet kan invoeren of dat deze partij aansprakelijk is voor enige schade die de wederpartij daardoor lijdt.
3. Het is partijen niet toegestaan de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 3

Samenwerking

Partijen zijn verplicht met elkaar samen te werken voor zover dit met het oog op de uitvoering van hun verbintenissen uit overeenkomst kan worden verwacht.

AFDELING 2 TOEPASSING

Artikel 4

Uitlegging

1. Het gemeenschappelijk Europees kooprecht moet autonoom en in overeenstemming met de doelstellingen en beginselen die eraan ten grondslag liggen worden uitgelegd.

2. Geschilpunten die binnen de werkingssfeer van het gemeenschappelijk Europees kooprecht vallen, maar er niet uitdrukkelijk door worden beslecht, worden beslecht overeenkomstig de doelstellingen en beginselen die eraan ten grondslag liggen en alle bepalingen ervan, zonder dat een beroep wordt gedaan op het nationale recht dat van toepassing zou zijn als geen overeenstemming was bereikt over de toepassing van het gemeenschappelijk Europees kooprecht of op enig ander recht.
3. Wanneer een algemene bepaling en een bijzondere bepaling van toepassing zijn op een bepaalde situatie die binnen de werkingssfeer van de algemene bepaling valt, heeft in geval van strijdigheid de bijzondere bepaling voorrang.

Artikel 5 **Redelijkheid**

1. Redelijkheid moet objectief worden vastgesteld, rekening houdend met de aard en het doel van de overeenkomst, met de omstandigheden van de zaak en met de gewoonten en handelwijzen van de betrokken bedrijfstakken of beroepen.
2. Elke verwijzing naar hetgeen door of van een persoon, of in een specifieke situatie kan worden verwacht, is een verwijzing naar hetgeen redelijkerwijs kan worden verwacht.

Artikel 6 **Geen vormvereiste**

Tenzij in het gemeenschappelijk Europees kooprecht anders is bepaald, hoeft een overeenkomst, verklaring of andere handeling die onder dat recht valt, niet in een bepaalde vorm te zijn opgesteld of aan de hand daarvan te worden bewezen.

Artikel 7 **Voorwaarden van overeenkomsten waarover niet afzonderlijk is onderhandeld**

1. Over een voorwaarde van een overeenkomst is niet afzonderlijk onderhandeld wanneer deze door een partij is bedongen en de wederpartij de inhoud ervan niet heeft kunnen beïnvloeden.
2. Wanneer een partij de wederpartij een selectie van voorwaarden van de overeenkomst aanbiedt, wordt er niet van uitgegaan dat over een voorwaarde afzonderlijk is onderhandeld door het enkele feit dat de wederpartij deze voorwaarde kiest uit deze selectie.
3. Een partij die beweert dat over een voorwaarde van de overeenkomst die deel uitmaakt van de standaardvoorwaarden van de overeenkomst, afzonderlijk is onderhandeld, draagt daarvan de bewijslast.
4. In een overeenkomst tussen een handelaar en een consument, ligt de bewijslast dat over een door de handelaar bedongen voorwaarde van de overeenkomst afzonderlijk is onderhandeld, bij de handelaar.

5. In een overeenkomst tussen een handelaar en een consument, wordt ervan uitgegaan dat door een derde opgestelde voorwaarden van de overeenkomst door de handelaar zijn bedongen, tenzij de consument deze in de overeenkomst heeft ingevoegd.

Artikel 8

Ontbinding van een overeenkomst

1. Een "overeenkomst ontbinden" betekent een einde maken aan de rechten en verbintenissen van de partijen uit de overeenkomst, behalve die welke voortvloeien uit een voorwaarde van de overeenkomst inzake geschillenbeslechting of een voorwaarde van de overeenkomst die bestemd is om ook na de beëindiging te blijven gelden.
2. Verschuldigde bedragen en schadevergoeding voor niet-nakoming vóór het tijdstip van de ontbinding, blijven verschuldigd. Wanneer de overeenkomst wordt ontbonden wegens niet-nakoming of wegens voorziene niet-nakoming, heeft de ontbindende partij ook recht op schadevergoeding ter vervanging van de toekomstige uitvoering door de wederpartij.
3. De gevolgen van de ontbinding voor de terugbetaling van de prijs en de teruggave van de goederen of digitale inhoud en de andere gevolgen inzake teruggave, worden beheerst door de bepalingen inzake teruggave van hoofdstuk 17.

Artikel 9

Gemengde overeenkomsten

1. Wanneer een overeenkomst zowel de verkoop van goederen of de levering van digitale inhoud als het verlenen van een verbonden dienst betreft, zijn de bepalingen van deel IV van toepassing op de verbintenissen en rechtsmiddelen van de partijen als koper en verkoper van goederen of digitale inhoud en de bepalingen van deel V op de verbintenissen en rechtsmiddelen van de partijen als dienstverlener en klant.
2. Wanneer, in een onder lid 1 vallende overeenkomst, de verbintenissen van de verkoper en de dienstverlener krachtens de overeenkomst in afzonderlijke delen moeten worden nagekomen of anderszins kunnen worden gesplitst, kunnen de koper en de klant, wanneer er een grond is voor ontbinding wegens niet-nakoming van een deel waaraan een deel van de prijs kan worden toegewezen, alleen opzeggen met betrekking tot dat deel.
3. Lid 2 is niet van toepassing wanneer van de verkoper en de klant niet kan worden verwacht dat zij de nakoming van de andere delen aanvaarden of de niet-nakoming van dien aard is dat de ontbinding van de volledige overeenkomst gerechtvaardigd is.
4. Wanneer de verbintenissen van de verkoper en de dienstverlener krachtens de overeenkomst niet kunnen worden gesplitst of niet een deel van de prijs kan worden toegewezen, kunnen de koper en de klant de overeenkomst slechts ontbinden wanneer de niet-nakoming van dien aard is dat de ontbinding van de volledige overeenkomst gerechtvaardigd is.

Artikel 10
Kennisgeving

1. Dit artikel is van toepassing op elke vorm van kennisgeving ingevolge het gemeenschappelijk Europees kooprecht en de overeenkomst. "Kennisgeving" is de mededeling van elke verklaring waarmee rechtsgevolgen worden beoogd of waarmee wordt beoogd voor een juridisch doel informatie te verstrekken.
2. Kennisgeving kan worden gedaan met alle middelen die passend zijn voor de omstandigheden.
3. Een kennisgeving heeft gevolgen wanneer zij de persoon bereikt tot wie zij is gericht, tenzij daarin is bepaald dat dit op een later tijdstip gebeurt.
4. Een kennisgeving bereikt de persoon tot wie zij is gericht:
 - (a) wanneer zij aan die persoon wordt afgegeven;
 - (b) wanneer zij wordt afgeleverd op de vestigingsplaats van die persoon of, wanneer er niet een dergelijke plaats is, of de kennisgeving tot een consument is gericht, op de gewone verblijfplaats van die persoon;
 - (c) ingeval zij per e-mail of met een ander individueel elektronisch communicatiemiddel plaatsvindt, op het tijdstip waarop die persoon daartoe toegang heeft, of
 - (d) wanneer zij op een andere manier ter beschikking van deze persoon wordt gesteld op een plaats en op een manier waarvan kan worden verwacht dat deze persoon daartoe onverwijld toegang kan krijgen.

De kennisgeving heeft de persoon tot wie zij is gericht, bereikt zodra aan een van de in de punten a), b), c) of d), vastgestelde vereisten is voldaan, ongeacht om welk vereiste het gaat.

5. Een kennisgeving heeft geen gevolgen wanneer de intrekking ervan de persoon tot wie zij is gericht, eerder dan of gelijktijdig met de kennisgeving bereikt.
6. In de betrekkingen tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van de leden 3 en 4 uit te sluiten of van die leden af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 11
Berekening van termijnen

1. Dit artikel is van toepassing op de berekening van de termijnen voor alle doeleinden waarin het gemeenschappelijk Europees kooprecht voorziet.
2. Onverminderd de leden 3 tot en met 7,

- (a) gaat een in dagen omschreven termijn in bij de aanvang van het eerste uur van de eerste dag en eindigt deze termijn bij het verstrijken van het laatste uur van de laatste dag ervan;
 - (b) gaat een in weken, maanden of jaren omschreven termijn in bij de aanvang van het eerste uur van de eerste dag van de termijn en eindigt deze termijn bij het verstrijken van het laatste uur van de dag die - in de laatste week, de laatste maand of het laatste jaar - dezelfde naam of cijferaanduiding heeft als de dag waarop de termijn ingaat; met dien verstande dat wanneer, in een in maanden of jaren omschreven termijn, de dag waarop de termijn zou moeten verstrijken, niet in de laatste maand valt, de termijn eindigt bij het verstrijken van het laatste uur van de laatste dag van die maand.
- 3. Wanneer een in dagen, weken, maanden of jaren omschreven termijn moet worden berekend vanaf een bepaalde gebeurtenis of handeling of een bepaald tijdstip, valt de dag waarop de gebeurtenis of handeling plaatsvindt of het bepaalde tijdstip verstrijkt, niet binnen de betrokken termijn.
- 4. De betrokken termijnen omvatten zaterdagen, zondagen en feestdagen, behalve wanneer deze uitdrukkelijk zijn uitgesloten of wanneer de termijnen in werkdagen zijn uitgedrukt.
- 5. Wanneer de laatste dag van een termijn een zaterdag, zondag of feestdag is op de plaats waar een voorgeschreven handeling moet worden verricht, eindigt de termijn bij het verstrijken van het laatste uur van de volgende werkdag. Deze bepaling is niet van toepassing op termijnen die met terugwerkende kracht vanaf een bepaalde datum of gebeurtenis worden berekend.
- 6. Wanneer een persoon een andere persoon een document zendt waarin een termijn wordt vastgesteld waarbinnen de ontvanger moet antwoorden of een andere handeling moet verrichten, maar niet wordt vermeld wanneer deze termijn ingaat, wordt, tenzij anders is bepaald, de termijn berekend vanaf het tijdstip waarop het document de ontvanger bereikt.
- 7. Voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder:
 - (a) "feestdag" met betrekking tot een lidstaat of een deel van een lidstaat van de Europese Unie: elke voor die lidstaat of voor dat deel van een lidstaat als zodanig aangewezen dag in een in het Publicatieblad van de Europese Unie bekendgemaakte lijst, en
 - (b) "werkdagen": alle andere dagen dan zaterdagen, zondagen en feestdagen.

Artikel 12

Eenzijdige verklaringen of gedragingen

- 1. Een eenzijdige wilsverklaring moet worden uitgelegd zoals de persoon tot wie zij is gericht, deze verklaring naar verwachting zou begrijpen.
- 2. Wanneer de persoon die de verklaring doet, de bedoeling had aan een daarin gebruikte uitdrukking een bepaalde betekenis te geven en de wederpartij deze kende

of had behoren te kennen, moet deze uitdrukking worden uitgelegd overeenkomstig de bedoeling van de persoon die de verklaring aflegt.

3. De artikelen 59 tot en met 65 zijn van overeenkomstige toepassing op de uitlegging van eenzijdige wilsverklaringen.
4. De bepalingen betreffende gebrekkige toestemming in hoofdstuk 5 zijn van overeenkomstige toepassing op eenzijdige wilsverklaringen.
5. Elke verwijzing naar een in dit artikel bedoelde verklaring is tevens een verwijzing naar een gedraging die als gelijkwaardig aan een verklaring kan worden beschouwd.

Deel II Het sluiten van een bindende overeenkomst

Hoofdstuk 2 Precontractuele informatie

AFDELING 1 PRECONTRACTUELE INFORMATIE TE VERSTREKKEN DOOR EEN HANDELAAR DIE ONDERHANDELT MET EEN CONSUMENT

Artikel 13

Verplichting tot het verstrekken van informatie bij het sluiten van een overeenkomst op afstand of buiten verkooppromten

1. Een handelaar die een overeenkomst op afstand of buiten verkooppromten sluit, verstrekt de consument, alvorens de overeenkomst wordt gesloten of de consument door een aanbod gebonden wordt, op duidelijke en begrijpelijke wijze de volgende informatie:
 - (a) de voornaamste kenmerken van de te leveren goederen, digitale inhoud of verbonden diensten, in de mate waarin zulks gezien het communicatiemedium en de goederen, digitale inhoud of verbonden diensten passend is;
 - (b) de totale prijs en extra lasten en kosten, overeenkomstig artikel 14;
 - (c) de identiteit en het adres van de handelaar, overeenkomstig artikel 15;
 - (d) de voorwaarden van de overeenkomst, overeenkomstig artikel 16;
 - (e) het herroepingsrecht, overeenkomstig artikel 17;
 - (f) voor zover van toepassing, het bestaan en de voorwaarden van klantenhulp, klantenservice, commerciële garanties en beleid inzake klachtenbehandeling van de handelaar;
 - (g) voor zover van toepassing, de mogelijkheid van toegang tot een alternatief mechanisme voor geschillenbeslechting waaraan de handelaar is onderworpen, en de voorwaarden voor toegang daartoe;
 - (h) voor zover van toepassing, de functionaliteit van digitale inhoud met inbegrip van toepasselijke technische beveiligingsvoorzieningen, en
 - (i) voor zover van toepassing, de relevante interoperabiliteit van digitale inhoud met hardware en software waarvan de handelaar op de hoogte is of had behoren te zijn.
2. De verstrekte informatie, met uitzondering van het in lid 1, onder c), bedoelde adres, vormt een integrerend onderdeel van de overeenkomst en wordt niet gewijzigd, tenzij partijen uitdrukkelijk anders overeenkomen.

3. Voor een overeenkomst op afstand moet de krachtens dit artikel vereiste informatie:
 - (a) aan de consument worden verstrekt of beschikbaar gemaakt op een wijze die passend is voor de gebruikte techniek voor communicatie op afstand;
 - (b) in duidelijke en begrijpelijke taal zijn gesteld, en
 - (c) voor zover zij op een duurzame gegevensdrager wordt verstrekt, in leesbare vorm zijn gesteld.
4. Voor een buiten verkoopruimten gesloten overeenkomst moet de krachtens dit artikel vereiste informatie:
 - (a) op papier worden verstrekt of, indien de consument hiermee instemt, op een andere duurzame gegevensdrager, en
 - (b) leesbaar zijn en in duidelijke en begrijpelijke taal worden verstrekt.
5. Dit artikel is niet van toepassing wanneer het gaat om:
 - (a) een overeenkomst betreffende de levering van levensmiddelen, dranken of andere goederen die bestemd zijn voor dagelijkse huishoudelijke consumptie en die fysiek bij de woning of arbeidsplaats van de consument worden afgeleverd door een handelaar die frequente en regelmatige rondes maakt;
 - (b) een overeenkomst die wordt gesloten door middel van een distributieautomaat of geautomatiseerde handelsruimte;
 - (c) een buiten verkoopruimten gesloten overeenkomst, mits de prijs of, wanneer meerdere overeenkomsten gelijktijdig zijn gesloten, de totale prijs van de overeenkomsten niet meer bedraagt dan 50 euro of het gelijkwaardig bedrag in de munteenheid die voor de prijs van de overeenkomst is overeengekomen.

Artikel 14

Informatie over prijs en extra lasten en kosten

1. De krachtens artikel 13, lid 1, onder b), te verstrekken informatie moet de volgende elementen bevatten:
 - (a) de totale prijs van de goederen, digitale inhoud of verbonden diensten, inclusief heffingen, of, als het om een soort goed, digitale inhoud of verbonden dienst gaat waarvan de prijs redelijkerwijs niet vooraf kan worden berekend, de manier waarop de prijs moet worden berekend, en
 - (b) in voorkomend geval, alle extra vracht-, leverings- of portokosten en eventuele andere kosten of, indien deze kosten redelijkerwijs niet vooraf kunnen worden berekend, vermelding van het feit dat er eventueel dergelijke extra kosten moeten worden betaald.
2. In geval van een overeenkomst van onbepaalde duur of een overeenkomst waaraan een abonnement is gekoppeld, heeft de totale prijs betrekking op de totale prijs per

factureringsperiode. Indien voor dergelijke overeenkomsten een vast tarief van toepassing is, moet de totale prijs de totale maandelijkse prijs bevatten. Indien de totale prijs niet redelijkerwijze vooraf kan worden berekend, wordt de berekeningswijze meegedeeld.

3. Voor zover van toepassing, deelt de handelaar de consument de kosten mee voor het gebruik van de techniek voor communicatie op afstand voor het sluiten van de overeenkomst wanneer deze kosten op een andere grondslag dan het basistarief worden berekend.

Artikel 15

Informatie over het adres en de identiteit van de handelaar

De krachtens artikel 13, lid 1, onder c), te verstrekken informatie moet het volgende bevatten:

- (a) de identiteit van de handelaar, bijvoorbeeld zijn handelsnaam;
- (b) het geografisch adres waar de handelaar is gevestigd;
- (c) het telefoonnummer, faxnummer en e-mailadres van de handelaar, indien beschikbaar, zodat de consument snel contact met de handelaar kan opnemen en efficiënt met hem kan communiceren;
- (d) voor zover van toepassing, het geografische adres en de identiteit van elke andere handelaar namens wie de handelaar optreedt, en
- (e) wanneer dat verschilt van het overeenkomstig onder b) en d) verstrekte adres, het geografische adres van de handelaar en voor zover van toepassing, dat van de handelaar namens wie hij optreedt, waaraan de consument eventuele klachten kan richten.

Artikel 16

Informatie over de voorwaarden van de overeenkomst

De krachtens artikel 13, lid 1, onder d), te verstrekken informatie moet het volgende bevatten:

- (a) de wijze van betaling, levering van de goederen of digitale inhoud, of verrichting van verbonden diensten, en de termijn waarbinnen de handelaar zich ertoe verbindt de goederen of digitale inhoud te leveren of de verbonden diensten te verrichten;
- (b) indien van toepassing, de duur van de overeenkomst, de minimumduur van de verbintenissen van de consument of, wanneer de overeenkomst van onbepaalde duur of automatisch verlengbaar is, de voorwaarden voor het ontbinden van de overeenkomst;
- (c) voor zover van toepassing, het bestaan van en de voorwaarden betreffende aanbatalingen of andere financiële waarborgen die de consument op verzoek van de handelaar moet betalen of bieden, en

- (d) voor zover van toepassing, het bestaan van relevante gedragscodes en de manier waarop daarvan kopieën kunnen worden verkregen.

Artikel 17

Informatie over het herroepingsrecht bij een op afstand of buiten verkoopruimten gesloten overeenkomst

1. Wanneer de consument op grond van hoofdstuk 4 een herroepingsrecht heeft, moet de krachtens artikel 13, lid 1, onder e), te verstrekken informatie de voorwaarden, de termijn en de procedures voor de uitoefening van dat recht bevatten overeenkomstig aanhangsel 1 alsook het in aanhangsel 2 opgenomen standaardformulier voor herroeping.
2. Voor zover van toepassing, moet in de krachtens artikel 13, lid 1, onder e), te verstrekken informatie melding worden gemaakt van het feit dat de consument de kosten van het terugzenden van de goederen zal moeten dragen in het geval van herroeping en, voor op afstand gesloten overeenkomsten, dat de consument de kosten van het terugzenden van de goederen zal moeten dragen in het geval van herroeping indien de goederen door hun aard niet per gewone post kunnen worden teruggezonden.
3. Wanneer de consument het herroepingsrecht kan uitoefenen na een verzoek te hebben gedaan om de verbonden dienstverlening te laten beginnen tijdens de herroepingstermijn, moet in de krachtens artikel 13, lid 1, onder e), te verstrekken informatie melding worden gemaakt van het feit dat de consument dan aansprakelijk zou zijn om de handelaar het in artikel 45, lid 5, bedoelde bedrag te betalen.
4. De verplichting om de in leden 1, 2 en 3 bedoelde informatie te verstrekken, kan worden nagekomen door de consument de standaardinstructies voor herroeping uit aanhangsel 1 te verstrekken. De handelaar die deze instructies juist ingevuld aan de consument heeft verstrekt, wordt geacht te hebben voldaan aan deze informatievoorschriften.
5. Wanneer er niet is voorzien in een herroepingsrecht overeenkomstig artikel 40, lid 2, onder c) tot en met i), en artikel 40, lid 3, moet de krachtens artikel 13, lid 1, onder e), te verstrekken informatie een verklaring bevatten dat de consument zijn herroepingsrecht niet zal kunnen gebruiken of, indien van toepassing, de omstandigheden vermelden waarin de consument het herroepingsrecht verliest.

Artikel 18

Buiten verkoopruimten gesloten overeenkomsten: aanvullende informatievoorschriften en bevestiging

1. De handelaar verstrekt de consument een kopie van de ondertekende overeenkomst of de bevestiging van de overeenkomst op papier of, indien de consument hiermee instemt, op een andere duurzame gegevensdrager, met inbegrip van, in voorkomend geval, de bevestiging van de instemming en het akkoord van de consument overeenkomstig artikel 40, lid 3, onder d).

2. Indien de consument wenst dat de verbonden dienstverlening aanvangt tijdens de in artikel 42, lid 2, bedoelde herroepingstermijn, moet de handelaar van de consument eisen dat hij uitdrukkelijk een verzoek daarom doet op een duurzame gegevensdrager.

Artikel 19

Overeenkomsten op afstand: aanvullende informatie- en andere voorschriften

1. Wanneer een handelaar een consument opbelt met het oogmerk een overeenkomst op afstand te sluiten, moet hij aan het begin van het telefoongesprek met de consument zijn identiteit en, indien van toepassing, de identiteit van de persoon namens wie hij opbelt, alsmede het commerciële doel van het gesprek meedelen.
2. Wanneer de overeenkomst op afstand gesloten wordt door middel van een techniek voor communicatie op afstand die maar weinig ruimte of tijd biedt voor het tonen van de informatie, verstrekt de handelaar via die techniek en voordat de overeenkomst gesloten wordt, ten minste de krachtens lid 3 vereiste informatie. De overige in artikel 13 bedoelde informatie wordt door de handelaar op passende wijze aan de consument verstrekt, overeenkomstig artikel 13, lid 3.
3. De krachtens lid 2 vereiste informatie bevat:
 - (a) de voornaamste kenmerken van de goederen, digitale inhoud of verbonden diensten, zoals vereist krachtens artikel 13, lid 1, onder a);
 - (b) de identiteit van de handelaar, zoals vereist krachtens artikel 15, onder a);
 - (c) de totale prijs, inclusief alle in artikel 13, lid 1, onder b), en artikel 14, leden 1 en 2, vermelde gegevens;
 - (d) het herroepingsrecht, en
 - (e) in voorkomend geval de duur van de overeenkomst, en in geval van een overeenkomst voor onbepaalde duur, de in artikel 16, onder b), bedoelde vereisten voor ontbinding van de overeenkomst.
4. Een per telefoon gesloten overeenkomst op afstand is slechts geldig wanneer de consument het aanbod heeft ondertekend of een schriftelijke bevestiging heeft gezonden waaruit blijkt dat hij ermee instemt een overeenkomst te sluiten. De handelaar verstrekt de consument een bevestiging van die instemming op een duurzame gegevensdrager.
5. De verkoper verstrekt de consument op een duurzame gegevensdrager een bevestiging van de gesloten overeenkomst, met inbegrip van, in voorkomend geval, de instemming en het akkoord van de consument overeenkomstig artikel 40, lid 3, onder d), en van alle in artikel 13 bedoelde informatie. De handelaar verstrekt deze informatie binnen een redelijke termijn na het sluiten van de overeenkomst op afstand, en uiterlijk bij de levering van de goederen of voordat de levering van digitale inhoud of de verbonden dienstverlening begint, tenzij die informatie al voor het sluiten van de overeenkomst op afstand op een duurzame gegevensdrager aan de consument is verstrekt.

6. Indien de consument wenst dat de verbonden dienstverlening aanvangt tijdens de in artikel 42, lid 2, bedoelde herroepingstermijn, moet de handelaar van de consument eisen dat hij daartoe een uitdrukkelijk verzoek doet op een duurzame gegevensdrager.

Artikel 20

Informatieverplichtingen voor andere dan buiten verkoopruimten en op afstand gesloten overeenkomsten

1. Wat andere dan buiten verkoopruimten of op afstand gesloten overeenkomsten betreft, verstrekt de handelaar de consument, alvorens de overeenkomst wordt gesloten of de consument door een aanbod is gebonden, op duidelijke en begrijpelijke wijze de volgende informatie, voor zover die nog niet uit de context blijkt:
- (a) de voornaamste kenmerken van de te leveren goederen, digitale inhoud of verbonden diensten, in de mate waarin zulks gezien het communicatiemedium en de goederen, digitale inhoud of verbonden diensten passend is;
 - (b) de totale prijs en extra lasten en kosten, overeenkomstig artikel 14, lid 1;
 - (c) de identiteit van de handelaar, in het bijzonder de handelsnaam van de handelaar, het geografische adres waar hij gevestigd is en zijn telefoonnummer;
 - (d) de voorwaarden van de overeenkomst overeenkomstig artikel 16, onder a) en b);
 - (e) voor zover van toepassing, het bestaan van en de voorwaarden betreffende klantenservice, commerciële garanties en beleid inzake klachtenbehandeling van de handelaar;
 - (f) voor zover van toepassing, de functionaliteit van digitale inhoud met inbegrip van toepasselijke technische beveiligingsvoorzieningen, en
 - (g) voor zover van toepassing, de relevante interoperabiliteit van digitale inhoud met hardware en software waarvan de handelaar op de hoogte is of had behoren te zijn.
2. Dit artikel is niet van toepassing wanneer de overeenkomst betrekking heeft op dagelijkse transacties die onmiddellijk na het sluiten van de overeenkomst worden verricht.

Artikel 21

Bewijslast

De handelaar draagt de bewijslast dat hij de informatie heeft verstrekt die deze afdeling voorschrijft.

Artikel 22
Dwingend karakter

Het is partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van deze afdeling uit te sluiten, van deze afdeling af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

**AFDELING 2 PRECONTRACTUELE INFORMATIE TE VERSTREKKEN DOOR EEN
HANDELAAR DIE ONDERHANDELT MET EEN ANDERE HANDELAAR**

Artikel 23
Informatieverplichtingen betreffende goederen en verbonden diensten

1. Voor het sluiten van een overeenkomst betreffende de verkoop van goederen of de levering van digitale inhoud of verbonden diensten door een handelaar aan een andere handelaar, is de leverancier verplicht met passende middelen de andere handelaar alle informatie betreffende de voornaamste kenmerken van de te leveren goederen, digitale inhoud of verbonden diensten mee te delen waarover hij beschikt of had behoren te beschikken en waarvan het in strijd met de goede trouw en de redelijkheid en billijkheid zou zijn deze niet aan de wederpartij mee te delen.
2. Om te bepalen of een leverancier op grond van lid 1 informatie moet meedelen, moet met alle omstandigheden rekening worden gehouden, onder meer:
 - (a) de aanwezigheid van een bijzondere deskundigheid bij de leverancier;
 - (b) de kosten voor de leverancier om de relevante informatie te verkrijgen;
 - (c) het gemak waarmee de andere handelaar op een andere manier de informatie had kunnen verkrijgen;
 - (d) de aard van de informatie;
 - (e) het belang dat de informatie voor de andere handelaar kan hebben, en
 - (f) de goede handelspraktijken in de betrokken situatie.

AFDELING 3: ELEKTRONISCH GESLOTEN OVEREENKOMSTEN

Artikel 24
***Aanvullende informatieverplichtingen voor op afstand gesloten elektronische
overeenkomsten***

1. Dit artikel is van toepassing wanneer een handelaar het middel om een overeenkomst te sluiten, ter beschikking stelt en dat een elektronisch middel is dat niet de exclusieve uitwisseling van elektronische post of andere individuele communicatie betreft.

2. De handelaar stelt de wederpartij passende, doeltreffende en toegankelijke technische middelen ter beschikking waarmee hij invoerfouten kan opsporen en corrigeren, voordat de wederpartij een aanbod doet of aanvaardt.
3. Alvorens de wederpartij een aanbod doet of aanvaardt, verstrekt de handelaar informatie over:
 - (a) de technische stappen om tot het sluiten van de overeenkomst te komen;
 - (b) de vraag of een schriftelijke overeenkomst door de handelaar zal worden gearchiveerd en of deze toegankelijk zal zijn;
 - (c) de technische middelen waarmee invoerfouten kunnen worden opgespoord en gecorrigeerd, alvorens de wederpartij een aanbod doet of aanvaardt;
 - (d) de talen waarin de overeenkomst kan worden gesloten;
 - (e) de voorwaarden van de overeenkomst.
4. De handelaar zorgt ervoor, dat de in lid 3, onder e), bedoelde voorwaarden van de overeenkomst beschikbaar zijn in alfabetische of andere begrijpelijke tekens en op een duurzame gegevensdrager die het lezen en opnemen van de in de tekst opgenomen informatie alsook de reproductie ervan in tastbare vorm mogelijk maakt.
5. De handelaar bevestigt zo spoedig mogelijk langs elektronische weg de ontvangst van het aanbod of de aanvaarding van de wederpartij.

Artikel 25

Aanvullende voorschriften voor op afstand elektronisch gesloten overeenkomsten

1. Wanneer een elektronisch gesloten overeenkomst op afstand een verbintenis tot betaling voor de consument inhoudt, wijst de handelaar de consument op duidelijke en in het oog springende manier en onmiddellijk voordat de consument zijn bestelling plaatst, op de in artikel 13, lid 1, onder a), artikel 14, leden 1 en 2, en artikel 16, onder b), genoemde informatie.
2. De handelaar zorgt ervoor, dat de consument bij het plaatsen van de bestelling uitdrukkelijk erkent dat de bestelling een verbintenis tot betaling inhoudt. Indien het plaatsen van een bestelling inhoudt dat een knop of een soortgelijke functie moet worden aangeklikt, wordt de knop of soortgelijke functie op een goed leesbare wijze aangemerkt met alleen de woorden "bestelling met verbintenis tot betaling" of een soortgelijke ondubbelzinnige bewoording waaruit blijkt dat het plaatsen van de bestelling een verbintenis inhoudt de verkoper te betalen. Wanneer de handelaar de bepalingen van dit lid niet nakomt, is de consument niet door de overeenkomst of de bestelling gebonden.
3. De handelaar geeft op zijn handelswebsite uiterlijk aan het begin van het bestelproces duidelijk en leesbaar aan of er restricties gelden voor de levering en welke betaalmiddelen worden aanvaard.

Artikel 26
Bewijslast

In de betrekkingen tussen een handelaar en een consument draagt de handelaar de bewijslast dat hij de informatie heeft verstrekt die deze afdeling voorschrijft.

Artikel 27
Dwingend karakter

In betrekkingen tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van deze afdeling uit te sluiten, van deze afdeling af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

AFDELING 4 VERPLICHTING TOT HET VERSTREKKEN VAN JUISTE INFORMATIE

Artikel 28
Verplichting tot het verstrekken van juiste informatie

1. Een partij die vóór of ten tijde van het sluiten van een overeenkomst informatie verstrekt, hetzij ter nakoming van de verplichtingen van dit hoofdstuk, hetzij anderszins, is verplicht al het redelijke te doen om ervoor te zorgen dat de verstrekte informatie juist en niet misleidend is.
2. Een partij waaraan in strijd met lid 1 onjuiste of misleidende informatie werd verstrekt en die redelijkerwijs op die informatie vertrouwt bij het sluiten van een overeenkomst met de partij die deze informatie heeft verstrekt, beschikt over de in artikel 29 genoemde rechtsmiddelen.
3. In betrekkingen tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

**AFDELING 5 RECHTSMIDDELEN TEGEN NIET-NALEVING VAN
INFORMATIEVERPLICHTINGEN**

Artikel 29
Rechtsmiddelen tegen niet-nakoming van informatieverplichtingen

1. Een partij die een krachtens dit hoofdstuk op haar rustende verplichting niet is nagekomen, is aansprakelijk voor de schade die de wederpartij door de niet-nakoming lijdt.
2. Wanneer de handelaar niet voldaan heeft aan de informatievoorschriften betreffende extra lasten of andere kosten zoals bedoeld in artikel 14 of betreffende de kosten van het terugzenden van de goederen zoals bedoeld in artikel 17, lid 2, is de consument niet aansprakelijk voor de betaling van de extra lasten en andere kosten.

3. De in dit artikel bedoelde rechtsmiddelen doen geen afbreuk aan de rechtsmiddelen die krachtens artikel 42, lid 2, artikel 48 of artikel 49 openstaan.
4. In betrekkingen tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Hoofdstuk 3 Het sluiten van een overeenkomst

Artikel 30

Vereisten voor het sluiten van een overeenkomst

1. Een overeenkomst is gesloten indien:
 - (a) partijen overeenstemming bereiken;
 - (b) zij willen dat deze overeenstemming rechtsgevolgen heeft, en
 - (c) de overeenstemming, indien nodig aangevuld met bepalingen van het gemeenschappelijk Europees kooprecht, voldoende inhoud en zekerheid heeft om rechtsgevolgen te kunnen hebben.
2. Overeenstemming kan worden bereikt door de aanvaarding van een aanbod. De aanvaarding kan uitdrukkelijk gebeuren of door andere verklaringen of gedragingen.
3. Of de partijen met de overeenstemming rechtsgevolgen willen teweegbrengen, moet worden vastgesteld op grond van hun verklaringen en gedragingen.
4. Wanneer een van de partijen de overeenstemming over een bepaalde aangelegenheid een vereiste voor het sluiten van de overeenkomst maakt, is er geen overeenkomst tenzij er overeenstemming over deze aangelegenheid is bereikt.

Artikel 31

Aanbod

1. Een voorstel is een aanbod indien:
 - (a) het bedoeld is om tot een overeenkomst te leiden wanneer het wordt aanvaard, en
 - (b) het voldoende inhoud en zekerheid heeft voor de totstandkoming van een overeenkomst.
2. Een aanbod kan worden gedaan aan een of meer bepaalde personen.
3. Een aan het publiek gedaan voorstel is geen aanbod, tenzij uit de omstandigheden anders blijkt.

Artikel 32

Herroeping van een aanbod

1. Een aanbod kan worden herroepen indien de herroeping de ontvanger van het aanbod bereikt voordat deze een aanvaarding heeft verzonden of, in geval van aanvaarding door een gedraging, voordat de overeenkomst is gesloten.

2. Wanneer een aan het publiek gedaan voorstel een aanbod is, kan het worden herroepen met dezelfde middelen als die welke zijn gebruikt om het aanbod te doen.
3. Een herroeping van een aanbod is niet geldig indien:
 - (a) het aangeeft dat het onherroepelijk is;
 - (b) in het aanbod een vaste termijn voor de aanvaarding ervan is bepaald, of
 - (c) de ontvanger van het aanbod er redelijkerwijs op kon vertrouwen dat het aanbod onherroepelijk was en hij vertrouwend op het aanbod heeft gehandeld.

Artikel 33
Afwijzing van een aanbod

Wanneer de afwijzing van een aanbod de aanbieder bereikt, vervalt het aanbod.

Artikel 34
Aanvaarding

1. Een verklaring door of een andere gedraging van de wederpartij waaruit de instemming met een aanbod blijkt, is een aanvaarding.
2. Stilzwijgen of stilzitten geldt op zich niet als aanvaarding.

Artikel 35
Tijdstip van het sluiten van de overeenkomst

1. Wanneer de ontvanger van het aanbod een aanvaarding heeft verzonden, is de overeenkomst gesloten wanneer deze aanvaarding de aanbieder bereikt.
2. Wanneer een aanbod is aanvaard door gedraging, is de overeenkomst gesloten wanneer de aanbieder kennis krijgt van de gedraging.
3. Onverminderd lid 2, is, wanneer de ontvanger van het aanbod krachtens het aanbod, de tussen partijen gebruikelijk geworden handelwijzen of een gewoonte, het aanbod kan aanvaarden door een gedraging zonder de aanbieder daarvan in kennis te stellen, de overeenkomst gesloten wanneer de ontvanger van het aanbod begint te handelen.

Artikel 36
Termijn voor aanvaarding

1. Een aanvaarding van een aanbod is slechts geldig wanneer zij de aanbieder bereikt binnen de door de aanbieder in dat aanbod vastgestelde termijn.
2. Wanneer de aanbieder geen termijn heeft vastgesteld, is de aanvaarding slechts geldig wanneer zij de aanbieder bereikt binnen een redelijke termijn nadat het aanbod is gedaan.

3. Wanneer een aanbod kan worden aanvaard door een handeling te verrichten zonder de aanbieder daarvan in kennis te stellen, is de aanvaarding slechts geldig wanneer de handeling is verricht binnen de door de aanbieder vastgestelde termijn voor aanvaarding of, bij gebreke van een dergelijke termijn, binnen een redelijke termijn.

Artikel 37
Te late aanvaarding

1. Een te late aanvaarding geldt als aanvaarding indien de aanbieder de ontvanger van het aanbod zonder onnodige vertraging meedeelt dat hij de aanvaarding als een geldige aanvaarding beschouwt.
2. Wanneer uit een brief of een ander bericht die/dat een te late aanvaarding bevat, blijkt dat de verzending onder zodanige omstandigheden heeft plaatsgevonden dat bij normale overbrenging deze/dit de aanbieder tijdig zou hebben bereikt, dan geldt de te late aanvaarding als aanvaarding, tenzij de aanbieder de ontvanger van het aanbod zonder onnodige vertraging meedeelt dat het aanbod is vervallen.

Artikel 38
Gewijzigde aanvaarding

1. Een antwoord door de ontvanger van het aanbod dat aanvullende of afwijkende voorwaarden van de overeenkomst vaststelt of inhoudt die de voorwaarden van het aanbod materieel wijzigen, geldt als een afwijzing en als een nieuw aanbod.
2. Aanvullende of afwijkende voorwaarden van de overeenkomst betreffende onder meer de prijs, betaling, kwaliteit en hoeveelheid van de goederen, plaats en tijdstip van levering, omvang van de aansprakelijkheid van een van de partijen jegens de andere of de beslechting van geschillen worden geacht de voorwaarden van het aanbod materieel te wijzigen.
3. Een antwoord dat een definitieve instemming met een aanbod inhoudt, geldt als aanvaarding, zelfs indien het aanvullende of afwijkende voorwaarden van de overeenkomst vaststelt of inhoudt, voor zover deze de voorwaarden van het aanbod niet materieel wijzigen. De aanvullende of afwijkende voorwaarden maken dan deel uit van de overeenkomst.
4. Een antwoord dat aanvullende of afwijkende voorwaarden van de overeenkomst vaststelt of inhoudt, geldt altijd als een afwijzing van het aanbod indien:
 - (a) het aanbod de aanvaarding uitdrukkelijk beperkt tot de bepalingen van het aanbod;
 - (b) de aanbieder onverwijld bezwaar maakt tegen de aanvullingen of afwijkingen, of
 - (c) de ontvanger van het aanbod zijn aanvaarding afhankelijk maakt van de instemming van de aanbieder met de aanvullende of afwijkende voorwaarden, en deze instemming de ontvanger van het aanbod niet binnen een redelijke termijn bereikt.

Artikel 39
Tegenstrijdige standaardvoorwaarden van een overeenkomst

1. Wanneer partijen overeenstemming hebben bereikt, maar er in het aanbod en de aanvaarding naar tegenstrijdige standaardvoorwaarden wordt verwezen, is er toch een overeenkomst gesloten. De standaardvoorwaarden van een overeenkomst maken deel uit van de overeenkomst voor zover zij in wezen overeenstemmen.
2. Onverminderd lid 1, is er geen overeenkomst gesloten indien een partij:
 - (a) vooraf uitdrukkelijk, en niet door middel van standaardvoorwaarden, aangeeft dat zij niet gebonden wil zijn door een overeenkomst op grond van lid 1, of
 - (b) de wederpartij zonder onnodige vertraging in kennis stelt van een dergelijke intentie.

Hoofdstuk 4 Herroepingsrecht voor op afstand en buiten verkoopruimten gesloten overeenkomsten tussen handelaren en consumenten

Artikel 40 **Herroepingsrecht**

1. Tijdens de in artikel 42 bedoelde termijn heeft de consument het recht, zonder opgave van redenen en zonder andere kosten dan die welke in artikel 45 zijn vastgesteld, de volgende overeenkomsten te herroepen:
 - (a) een overeenkomst op afstand;
 - (b) een buiten verkoopruimten gesloten overeenkomst, mits de prijs of, wanneer meer overeenkomsten gelijktijdig zijn gesloten, de totale prijs van de overeenkomsten meer bedraagt dan 50 euro of het gelijkwaardige bedrag in de munteenheid die bij het sluiten van de overeenkomst voor de prijs van de overeenkomst is overeengekomen.
2. Lid 1 is niet van toepassing op:
 - (a) een overeenkomst die is gesloten door middel van een distributieautomaat of een geautomatiseerde handelsruimte;
 - (b) een overeenkomst betreffende de levering van levensmiddelen, dranken of andere goederen die bestemd zijn voor dagelijkse huishoudelijke consumptie en die materieel bij de woning of arbeidsplaats van de consument worden afgeleverd door de handelaar die frequente en regelmatige rondes maakt;
 - (c) een overeenkomst betreffende de levering van goederen of verbonden diensten waarvan de prijs gebonden is aan schommelingen op de financiële markt waarop de handelaar geen invloed heeft en die zich binnen de herroepingstermijn kunnen voordoen;
 - (d) een overeenkomst betreffende de levering van goederen of digitale inhoud die zijn vervaardigd volgens specificaties van de consument, of die duidelijk voor een bepaalde persoon bestemd zijn;
 - (e) een overeenkomst betreffende de levering van goederen die snel bederven of waarvan de houdbaarheid snel afloopt;
 - (f) een overeenkomst betreffende de levering van alcoholische dranken waarvan de prijs is overeengekomen bij het sluiten van de koopovereenkomst, maar waarvan de levering pas na 30 dagen na het sluiten van de overeenkomst kan gebeuren, en waarvan de feitelijke waarde afhankelijk is van schommelingen van de markt waarop de handelaar geen invloed heeft;

- (g) een overeenkomst betreffende de verkoop van een krant, periodiek of tijdschrift, met uitzondering van overeenkomsten inzake een abonnement op dergelijke publicaties;
 - (h) een overeenkomst die wordt gesloten bij een openbare veiling, en
 - (i) een overeenkomst betreffende het restaurantbedrijf en diensten met betrekking tot vrijetijdsbesteding, indien in de overeenkomst een bepaalde datum of periode van uitvoering is vastgesteld.
3. Lid 1 is niet van toepassing in de volgende situaties:
- (a) wanneer de geleverde goederen verzegeld waren, de verzegeling door de consument is verbroken en de betrokken goederen vervolgens niet kunnen worden teruggezonden om redenen van gezondheidsbescherming of hygiëne;
 - (b) wanneer de geleverde goederen na de levering overeenkomstig hun aard onherroepelijk vermengd zijn met andere producten;
 - (c) wanneer de geleverde goederen verzegelde audio-opnamen, verzegelde video-opnamen of verzegelde computerprogrammatuur waren, waarvan de verzegeling na levering is verbroken;
 - (d) wanneer de levering van digitale inhoud, anders dan op een materiële gegevensdrager, is begonnen met uitdrukkelijke voorafgaande instemming van de consument en mits de consument ermee akkoord is gegaan dat de hij zijn herroepingsrecht daarmee verliest, en
 - (e) wanneer de consument de handelaar uitdrukkelijk heeft verzocht ter plaatse te komen om aldaar dringende reparaties of onderhoud te verrichten. Wanneer de handelaar echter bij een dergelijk bezoek aanvullende verbonden diensten verleent waarom de consument niet uitdrukkelijk heeft verzocht, of goederen levert die niet strikt noodzakelijk zijn om het onderhoud of de reparaties uit te voeren, is het herroepingsrecht op die aanvullende verbonden diensten of goederen van toepassing.
4. Wanneer de consument een aanbod heeft gedaan dat, wanneer het wordt aanvaard, zou leiden tot het sluiten van een overeenkomst waarvoor krachtens dit hoofdstuk een herroepingsrecht zou gelden, kan de consument het aanbod intrekken, zelfs al zou dit anders onherroepelijk zijn.

Artikel 41

Uitoefening van het herroepingsrecht

1. De consument kan zijn herroepingsrecht uitoefenen vóór het einde van de in artikel 42 bedoelde herroepingstermijn.
2. De consument oefent zijn herroepingsrecht uit door kennisgeving aan de handelaar. Daartoe kan de consument het in aanhangsel 2 opgenomen standaardformulier voor herroeping gebruiken of een andere ondubbelzinnige verklaring waarin zijn besluit de overeenkomst te herroepen is uiteengezet.

3. Wanneer de handelaar de consument de mogelijkheid biedt de overeenkomst langs elektronische weg te herroepen op zijn handelswebsite en de consument daarvan gebruik maakt, deelt de handelaar de consument onverwijld door middel van een duurzame gegevensdrager een bevestiging van de ontvangst van die herroeping mee. De handelaar is aansprakelijk voor de schade die de wederpartij als gevolg van de niet-nakoming van deze verplichting lijdt.
4. De kennisgeving van herroeping geschiedt tijdig wanneer zij vóór het einde van de herroepingstermijn wordt verzonden.
5. De bewijslast ten aanzien van de uitoefening van het herroepingsrecht overeenkomstig dit artikel rust op de consument.

Artikel 42 **Herroepingstermijn**

1. De herroepingstermijn verstrijkt veertien dagen na:
 - (a) de dag waarop de consument de goederen in ontvangst heeft genomen, in geval van een koopovereenkomst, met inbegrip van een koopovereenkomst waarin de verkoper ook ermee instemt verbonden diensten te verrichten;
 - (b) de dag waarop de consument het laatste goed in ontvangst heeft genomen, in geval van een overeenkomst betreffende de verkoop van meer goederen die de consument in één bestelling heeft besteld en die afzonderlijk worden geleverd, met inbegrip van een overeenkomst waarin de verkoper ook ermee instemt verbonden diensten aan te bieden;
 - (c) de dag waarop de consument de laatste zending of het laatste onderdeel in ontvangst heeft genomen, wanneer de goederen bestaan uit verschillende zendingen of onderdelen, met inbegrip van een overeenkomst waarin de verkoper ook ermee instemt verbonden diensten aan te bieden;
 - (d) de dag waarop de consument het eerste item in ontvangst heeft genomen, in geval van een overeenkomst betreffende regelmatige levering van goederen gedurende een bepaalde periode, met inbegrip van een koopovereenkomst waarin de verkoper ook ermee instemt verbonden diensten aan te bieden;
 - (e) de dag waarop de overeenkomst is gesloten, in geval van een na de levering van de goederen gesloten overeenkomst inzake verbonden diensten;
 - (f) de dag waarop de consument de materiële gegevensdrager in ontvangst heeft genomen overeenkomstig het bepaalde onder a), in geval van een overeenkomst betreffende de levering van digitale inhoud waarbij de digitale inhoud op een materiële gegevensdrager wordt geleverd;
 - (g) de dag waarop de overeenkomst werd gesloten wanneer de digitale inhoud niet op een materiële gegevensdrager wordt geleverd.
2. Wanneer de handelaar de consument de in artikel 17, lid 1, bedoelde informatie niet heeft verstrekt, verstrijkt de herroepingstermijn:

- (a) een jaar na de oorspronkelijke, overeenkomstig lid 1, vastgestelde, herroepingstermijn, of
- (b) wanneer de handelaar de consument de vereiste informatie verstrekt binnen een jaar na het einde van de overeenkomstig lid 1 vastgestelde herroepingstermijn, veertien dagen na de dag waarop de consument de informatie heeft gekregen.

Artikel 43

Gevolgen van herroeping

De herroeping beëindigt de krachtens de overeenkomst op beide partijen rustende verbintenissen om:

- (a) de overeenkomst uit te voeren, of
- (b) de overeenkomst te sluiten ingeval de consument een aanbod had gedaan.

Artikel 44

Verbintenissen van de handelaar in geval van herroeping

1. De handelaar betaalt alle van de consument ontvangen betalingen, hieronder begrepen, indien van toepassing, de leveringskosten, onverwijld terug en in elk geval uiterlijk 14 dagen na de dag waarop de handelaar door de consument in kennis is gesteld van zijn besluit om de overeenkomst overeenkomstig artikel 41 te herroepen. De handelaar verricht deze terugbetaling onder gebruikmaking van hetzelfde betaalmiddel als de consument tijdens de oorspronkelijke transactie, tenzij de consument uitdrukkelijk met een ander betaalmiddel heeft ingestemd en onder voorwaarde dat de consument als gevolg van deze terugbetaling geen extra kosten behoeft te maken.
2. Onverminderd lid 1 is de handelaar niet verplicht bijkomende kosten terug te betalen ingeval de consument uitdrukkelijk een andere wijze van levering heeft gekozen dan de door de handelaar aangeboden goedkoopste standaardlevering.
3. In het geval van een overeenkomst betreffende de verkoop van goederen kan de handelaar met de terugbetaling wachten totdat hij alle goederen heeft teruggekregen, of, wanneer dat eerder is, totdat de consument het bewijs heeft geleverd dat hij de goederen heeft teruggezonden, tenzij de handelaar heeft aangeboden de goederen zelf af te halen.
4. In het geval van een buiten verkoopruimten gesloten overeenkomst haalt de verkoper, indien de goederen ten tijde van het sluiten van de overeenkomst bij de consument thuis zijn afgeleverd, deze op eigen kosten af indien de goederen door hun aard niet op gewone wijze kunnen worden teruggezonden.

Artikel 45
Verbintenissen van de consument in geval van herroeping

1. De consument zendt de goederen onverwijld terug of overhandigt die aan de handelaar of aan een door de handelaar gemachtigde persoon, en doet dit in elk geval binnen 14 dagen na de dag waarop hij zijn besluit om de overeenkomst te herroepen overeenkomstig artikel 41 aan de handelaar heeft medegedeeld, tenzij de handelaar aangeboden heeft de goederen af te halen. Deze termijn wordt in acht genomen wanneer de consument de goederen terugzendt voordat de termijn van 14 dagen is verstreken.
2. De consument draagt de directe kosten van het terugzenden van de goederen, tenzij de handelaar ermee instemt deze kosten te dragen of de handelaar heeft nagelaten de consument mee te delen dat de consument de kosten moet dragen.
3. De consument is alleen aansprakelijk voor de waardevermindering van de goederen die het gevolg is van hanteren of gebruik ervan dat verder ging dan nodig was om de aard, de hoedanigheid en het functioneren van de goederen vast te stellen. De consument is niet aansprakelijk voor waardevermindering wanneer de handelaar niet alle informatie over het herroepingsrecht heeft verstrekt overeenkomstig artikel 17, lid 1.
4. Onverminderd lid 3 is de consument niet aansprakelijk voor de betaling van een vergoeding voor het gebruik van de goederen tijdens de herroepingstermijn.
5. Wanneer de consument het recht van herroeping uitoefent nadat hij er uitdrukkelijk om heeft verzocht dat de verbonden dienstverlening zou aanvangen tijdens de herroepingstermijn, betaalt de consument de handelaar een bedrag dat evenredig is aan hetgeen reeds is geleverd voordat de consument zijn herroepingsrecht heeft uitgeoefend, in verhouding tot de volledige uitvoering van de overeenkomst. Het evenredige bedrag dat de consument aan de handelaar moet betalen, wordt berekend op de grondslag van de totale prijs zoals vastgelegd in de overeenkomst. Wanneer de totale prijs onevenredig hoog is, wordt het evenredige bedrag berekend op de grondslag van de marktwaarde van het geleverde.
6. De consument is niet aansprakelijk voor de kosten van:
 - (a) verbonden diensten die geheel of ten dele tijdens de herroepingstermijn zijn verleend, wanneer:
 - (i) de handelaar heeft nagelaten de informatie overeenkomstig artikel 17, leden 1 en 3, te verstrekken, of
 - (ii) de consument er niet overeenkomstig artikel 18, lid 2, en artikel 19, lid 6, uitdrukkelijk om heeft verzocht met de uitvoering van de dienst te beginnen tijdens de herroepingstermijn;
 - (b) de levering, volledig of gedeeltelijk, van digitale inhoud, anders dan op een materiële gegevensdrager, wanneer:

(i) de consument er van te voren niet uitdrukkelijk mee heeft ingestemd dat de levering van de digitale inhoud kan beginnen voor het einde van de in artikel 42, lid 1, bedoelde herroepingstermijn;

(ii) de consument niet ermee akkoord is gegaan zijn recht op herroeping te verliezen door in te stemmen, of

(iii) de handelaar heeft nagelaten de bevestiging te verstrekken als bedoeld in artikel 18, lid 1, en artikel 19, lid 5.

7. Behoudens hetgeen in dit artikel is bepaald, kan de consument in geen enkel opzicht aansprakelijk worden door het uitoefenen van zijn herroepingsrecht.

Artikel 46

Aanvullende overeenkomsten

1. Wanneer een consument zijn recht tot herroeping van een op afstand of buiten verkoopruimten gesloten overeenkomst overeenkomstig de artikelen 41 tot en met 45 uitoefent, worden alle aanvullende overeenkomsten automatisch eveneens beëindigd, zonder kosten voor de consument, behoudens het bepaalde in de leden 2 en 3. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder een aanvullende overeenkomst begrepen: een overeenkomst waarbij een consument goederen, digitale inhoud of verbonden diensten krijgt in verband met een overeenkomst op afstand of een buiten verkoopruimten gesloten overeenkomst en deze goederen, digitale inhoud of verbonden diensten door de handelaar of een derde ingevolge een afspraak tussen die derde en de handelaar worden geleverd.
2. De artikelen 43, 44 en 45 zijn van overeenkomstige toepassing op aanvullende overeenkomsten voor zover het gemeenschappelijk Europees kooprecht op deze overeenkomsten van toepassing is.
3. De aanvullende overeenkomsten waarop het gemeenschappelijk Europees kooprecht niet van toepassing is, worden beheerst door het recht dat van toepassing is op de verbintenissen van de partijen in het geval van herroeping.

Artikel 47

Dwingend karakter

Het is partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit hoofdstuk uit te sluiten, van dit hoofdstuk af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Hoofdstuk 5 Gebrekkige toestemming

Artikel 48

Dwaling

1. Een partij kan een overeenkomst vernietigen wegens dwaling ten aanzien van de feiten of het recht bestaande ten tijde van het sluiten van de overeenkomst wanneer:
 - (a) de partij de overeenkomst zonder de dwaling niet of slechts onder wezenlijk andere voorwaarden had gesloten en de wederpartij dit wist of had behoren te weten, en
 - (b) de wederpartij:
 - (i) de dwaling heeft veroorzaakt;
 - (ii) het sluiten van de overeenkomst op grond van een dwaling heeft teweeggebracht door een precontractuele informatieverplichting op grond van afdelingen 1 tot en met 4 van hoofdstuk 2 niet na te komen;
 - (iii) de dwaling kende of had behoren te kennen en het sluiten van de overeenkomst op grond van dwaling heeft teweeggebracht door niet op de relevante informatie te wijzen, mits de goede trouw en de redelijkheid en billijkheid de partij die de dwaling kende, hadden verplicht daarop te wijzen, of
 - (iv) dezelfde dwaling heeft begaan.
2. Een partij kan een overeenkomst niet vernietigen wegens dwaling wanneer het risico van de dwaling door deze partij was aanvaard of in de gegeven omstandigheden door haar moet worden gedragen.
3. Een fout in een verklaring of in de overbrenging daarvan wordt beschouwd als een dwaling van de partij die de verklaring deed of verzond.

Artikel 49

Bedrog

1. Een partij kan een overeenkomst vernietigen wanneer de wederpartij haar heeft aangezet tot het sluiten van de overeenkomst door een bedrieglijke onjuiste voorstelling, hetzij met woorden, hetzij met gedragingen, of door het bedrieglijk achterhouden van informatie die deze partij op grond van de goede trouw en de redelijkheid en billijkheid of een precontractuele informatieverplichting had moeten meedelen.
2. Een onjuiste voorstelling is bedrieglijk wanneer zij is gegeven in de wetenschap of met de overtuiging dat de voorstelling vals is of zonder na te gaan of zij waar of vals

is, en erop gericht is de ontvanger te laten dwalen. Het achterhouden van informatie is bedrieglijk wanneer dat erop gericht is de persoon voor wie de informatie wordt achtergehouden, te laten dwalen.

3. Om te bepalen of de goede trouw en de redelijkheid en billijkheid een partij verplichten bepaalde informatie mee te delen, moet met alle omstandigheden rekening worden gehouden, waaronder:
 - (a) of de partij een bijzondere deskundigheid had;
 - (b) de kosten voor de partij om de relevante informatie te verkrijgen;
 - (c) het gemak waarmee de wederpartij op een andere manier de informatie had kunnen verkrijgen;
 - (d) de aard van de informatie;
 - (e) het belang dat de informatie kennelijk voor de wederpartij heeft, en
 - (f) in overeenkomsten tussen handelaren, de goede handelspraktijken in de betrokken situatie.

Artikel 50 **Bedreiging**

Een partij kan een overeenkomst vernietigen wanneer zij door de wederpartij tot het sluiten van de overeenkomst werd gebracht onder dreiging met een onwettig, dreigend en ernstig kwaad of een onwettige handeling.

Artikel 51 **Misbruik**

Een partij kan een overeenkomst vernietigen wanneer bij het sluiten van de overeenkomst:

- (a) die partij afhankelijk was van de wederpartij of in een vertrouwensrelatie tot de wederpartij stond, zich in een economische noodtoestand bevond of dringende behoeften had, lichtzinnig, onwetend of onervaren was, en
- (b) de wederpartij daarvan kennis had of had behoren te hebben en, gelet op de omstandigheden en het doel van de overeenkomst, misbruik maakte van de situatie van de eerste partij door er een buitensporig en onbillijk voordeel uit te halen.

Artikel 52 **Kennisgeving van vernietiging**

1. Vernietiging gebeurt door kennisgeving aan de wederpartij.
2. Een kennisgeving is slechts werkzaam wanneer zij plaatsvindt binnen de volgende termijnen nadat de partij die de overeenkomst vernietigt, kennis heeft gekregen van de relevante omstandigheden of bekwaam wordt om in vrijheid te handelen:

- (a) zes maanden in het geval van dwaling, en
- (b) een jaar in het geval van bedrog, bedreiging en misbruik.

Artikel 53 **Bevestiging**

Wanneer de partij die het recht heeft een overeenkomst te vernietigen op grond van dit hoofdstuk, deze uitdrukkelijk of stilzwijgend bevestigt nadat zij kennis heeft gekregen van de relevante omstandigheden of bekwaam is geworden om in vrijheid te handelen, mag zij de overeenkomst niet langer vernietigen.

Artikel 54 **Gevolgen van de vernietiging**

1. Een overeenkomst die kan worden vernietigd, is geldig totdat zij wordt vernietigd, maar zodra zij wordt vernietigd, is zij met terugwerkende kracht nietig vanaf haar ontstaan.
2. Wanneer een grond tot vernietiging slechts betrekking heeft op sommige voorwaarden van de overeenkomst, worden de gevolgen van de vernietiging beperkt tot deze voorwaarden, tenzij het onredelijk is om de resterende bepalingen van de overeenkomst te handhaven.
3. Op de vraag welke partij recht heeft op teruggaaf van hetgeen is overgedragen of geleverd op grond van een vernietigde overeenkomst, of op een financiële tegenwaarde, zijn de regels van hoofdstuk 17 over teruggave van toepassing.

Artikel 55 **Schadevergoeding**

Een partij die op grond van dit hoofdstuk het recht heeft om een overeenkomst te vernietigen of over een dergelijk recht beschikte alvorens het door het verstrijken van een termijn of door bevestiging teloorloping, heeft, ongeacht of de overeenkomst wordt vernietigd, recht op vergoeding van de wederpartij voor de schade die werd geleden door dwaling, bedrog, bedreiging of misbruik, voor zover de wederpartij de relevante omstandigheden kende of had behoren te kennen.

Artikel 56 **Uitsluiting of beperking van rechtsmiddelen**

1. Rechtsmiddelen tegen bedrog, bedreiging en misbruik kunnen noch direct, noch indirect worden uitgesloten of beperkt.
2. In betrekkingen tussen een handelaar en een consument kunnen partijen de rechtsmiddelen tegen dwaling noch direct, noch indirect uitsluiten of beperken ten nadele van de consument.

Artikel 57
Keuze van rechtsmiddel

Een partij die krachtens dit hoofdstuk over een rechtsmiddel beschikt in omstandigheden die haar ook een rechtsmiddel tegen niet-nakoming toestaan, heeft de keuze tussen deze rechtsmiddelen.

Deel III Vaststelling van de inhoud van de overeenkomst

Hoofdstuk 6 Uitlegging

Artikel 58

Algemene regels inzake uitlegging van overeenkomsten

1. Een overeenkomst moet worden uitgelegd overeenkomstig de gemeenschappelijke bedoeling van partijen, ook indien die uitlegging een afwijking inhoudt van de normale betekenis van de in de overeenkomst gebruikte uitdrukkingen.
2. Indien een partij een bepaalde betekenis wilde geven aan een in de overeenkomst gebruikte uitdrukking en de wederpartij dat ten tijde van het sluiten van de overeenkomst wist of had behoren te weten, moet deze uitdrukking worden uitgelegd op de door de eerste partij bedoelde wijze.
3. Voor zover de leden 1 en 2 niet anders bepalen, moet de overeenkomst worden uitgelegd overeenkomstig de betekenis die een redelijk persoon daaraan zou geven.

Artikel 59

Relevante aangelegenheden

Bij de uitlegging van een overeenkomst kan in het bijzonder worden gelet op:

- (a) de omstandigheden waarin zij is gesloten, met inbegrip van de aan de overeenkomst voorafgaande onderhandelingen;
- (b) de gedragingen van partijen, ook na het sluiten van de overeenkomst;
- (c) de uitlegging die partijen reeds hebben gegeven aan uitdrukkingen die lijken op of identiek zijn aan de in de overeenkomst gebruikte uitdrukkingen;
- (d) de gewoonte die algemeen van toepassing zou worden geacht door partijen die zich in dezelfde situatie bevinden;
- (e) handelwijzen die tussen partijen gebruikelijk zijn geworden;
- (f) de betekenis die in de betrokken bedrijfstak gewoonlijk aan de uitdrukkingen wordt gegeven;
- (g) de aard en het doel van de overeenkomst, en
- (h) de goede trouw en de redelijkheid en billijkheid.

Artikel 60
Verwijzing naar de overeenkomst in haar geheel

De in een overeenkomst gebruikte uitdrukkingen moeten worden uitgelegd in het licht van de overeenkomst in haar geheel.

Artikel 61
Discrepanties tussen taalversies

Wanneer een schriftelijke overeenkomst is opgesteld in twee of meer talen en niet is bepaald welke versie gezaghebbend is, wordt in het geval van discrepantie tussen de versies, de versie waarin de overeenkomst oorspronkelijk is opgesteld, als de gezaghebbende beschouwd.

Artikel 62
Vorrang voor voorwaarden van overeenkomsten waarover afzonderlijk is onderhandeld

Voor zover er strijdigheid is, hebben voorwaarden van overeenkomsten waarover afzonderlijk is onderhandeld, voorrang boven die waarover niet afzonderlijk is onderhandeld in de zin van artikel 7.

Artikel 63
Vorrang voor uitlegging die aan voorwaarden van overeenkomsten werking verleent

Een uitlegging die werking verleent aan de voorwaarden van een overeenkomst, heeft voorrang boven een uitlegging die dat niet doet.

Artikel 64
Uitlegging in het voordeel van de consument

1. Wanneer er twijfel bestaat over de betekenis van een voorwaarde van een overeenkomst tussen een handelaar en een consument, prevaleert de voor de consument gunstigste uitlegging, tenzij de consument de voorwaarde heeft bedongen.
2. Het is partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 65
Uitlegging ten nadele van de partij die een voorwaarde van een overeenkomst heeft bedongen

Wanneer er in een overeenkomst die niet onder artikel 64 valt, twijfel bestaat over de betekenis van een voorwaarde waarover niet afzonderlijk is onderhandeld in de zin van artikel 7, prevaleert een uitlegging van de voorwaarde ten nadele van de partij die de voorwaarde heeft bedongen.

Hoofdstuk 7 Inhoud en gevolgen

Artikel 66

Voorwaarden van overeenkomsten

De voorwaarden van een overeenkomst worden afgeleid uit:

- (a) de overeenstemming tussen partijen, behoudens eventuele dwingende bepalingen van het gemeenschappelijk Europees kooprecht;
- (b) elke gewoonte of handelwijze waardoor partijen zijn gebonden krachtens artikel 67;
- (c) elke bepaling van het gemeenschappelijk Europees kooprecht die van toepassing is wanneer partijen niets anders zijn overeengekomen, en
- (d) elke impliciete voorwaarde van een overeenkomst in de zin van artikel 68.

Artikel 67

Gewoonten en handelwijzen in overeenkomsten tussen handelaren

- 1. In een overeenkomst tussen handelaren zijn partijen gebonden door elke gewoonte die op grond van onderlinge overeenstemming van toepassing dient te zijn en door elke handelwijze die tussen hen gebruikelijk is geworden.
- 2. Partijen zijn gebonden door een gewoonte die algemeen van toepassing zou worden geacht door handelaren die zich in dezelfde situatie bevinden als de partijen.
- 3. Gewoonten en handelwijzen zijn niet bindend voor partijen wanneer zij in strijd zijn met de voorwaarden van de overeenkomst waarover afzonderlijk is onderhandeld of met dwingende regels van het gemeenschappelijk Europees kooprecht.

Artikel 68

Impliciete voorwaarden van overeenkomsten

- 1. Wanneer het nodig is een aangelegenheid te regelen die niet uitdrukkelijk wordt beheerst door de overeenstemming tussen partijen, gewoonten of handelwijzen of bepalingen van het gemeenschappelijk Europees kooprecht, kan een impliciete aanvullende voorwaarde van de overeenkomst gelden, in het bijzonder gelet op:
 - (a) de aard en het doel van de overeenkomst;
 - (b) de omstandigheden waarin de overeenkomst is gesloten, en
 - (c) de goede trouw en de redelijkheid en billijkheid.
- 2. Elke impliciete voorwaarde van de overeenkomst in de zin van lid 1 dient, voor zover mogelijk, in de lijn te liggen van hetgeen partijen, indien zij de aangelegenheid hadden geregeld, waarschijnlijk zouden zijn overeengekomen.

3. Lid 1 is niet van toepassing wanneer partijen een aangelegenheid opzettelijk niet hebben geregeld en dus aanvaarden dat een der partijen het risico daarvan draagt.

Artikel 69

Voorwaarden van overeenkomsten afgeleid uit bepaalde vóór het sluiten van de overeenkomst afgelegde verklaringen

1. Indien de handelaar vóór het sluiten van de overeenkomst aan de wederpartij of in het openbaar een verklaring aflegt over de kenmerken van hetgeen door die handelaar uit hoofde van de overeenkomst dient te worden geleverd, wordt deze verklaring als een voorwaarde van de overeenkomst opgenomen, tenzij:
 - (a) de wederpartij bij het sluiten van de overeenkomst ervan op de hoogte was of ervan op de hoogte had behoren te zijn dat de verklaring onjuist was of daarop anderszins geen beroep kon worden gedaan, of
 - (b) de beslissing van de wederpartij om de overeenkomst te sluiten niet door de verklaring kan zijn beïnvloed.
2. Voor de toepassing van lid 1 wordt een verklaring van een persoon die voor de handelaar reclame- of marketingactiviteiten uitvoert, geacht een verklaring van de handelaar te zijn.
3. Wanneer de wederpartij een consument is, wordt een verklaring die in het openbaar is afgelegd door of namens een producent of door een andere persoon in een eerdere schakel van de keten van transacties die tot de overeenkomst leiden, voor de toepassing van lid 1 geacht te zijn afgelegd door de handelaar, tenzij de handelaar dat op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst niet wist en dat ook niet had behoren te weten.
4. In betrekkingen tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 70

Verplichting om bekendheid te geven aan voorwaarden van overeenkomsten waarover niet afzonderlijk is onderhandeld

1. Voorwaarden van een overeenkomst die door een partij zijn bedongen en waarover niet afzonderlijk is onderhandeld in de zin van artikel 7, kunnen alleen tegen de wederpartij worden ingeroepen wanneer die partij daarvan op de hoogte was of wanneer de partij die de voorwaarden heeft bedongen, redelijke maatregelen heeft getroffen om deze vóór of bij het sluiten van de overeenkomst onder de aandacht van de wederpartij te brengen.
2. Voor de toepassing van dit artikel, is, in betrekkingen tussen een handelaar en een consument, enkel de verwijzing naar de voorwaarden van de overeenkomst in een schriftelijke overeenkomst onvoldoende om deze voorwaarden onder de aandacht van de consument te brengen, zelfs niet wanneer die consument de overeenkomst ondertekent.

3. Het is partijen niet toegestaan de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 71

Aanvullende betalingen in overeenkomsten tussen een handelaar en een consument

1. Een voorwaarde in een overeenkomst tussen een handelaar en een consument die een consument verplicht tot een betaling bovenop de vastgestelde vergoeding voor de hoofdverbintenis van de handelaar, in het bijzonder wanneer die is opgenomen door toepassing van standaardopties die de consument moet verwerpen wil hij aanvullende betalingen voorkomen, bindt de consument niet tenzij hij, alvorens door de overeenkomst gebonden te zijn, uitdrukkelijk heeft ingestemd met de aanvullende betaling. Wanneer de consument de aanvullende betaling reeds heeft verricht, kan hij deze terugvorderen.
2. Het is partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 72

Vierhoekenbepaling

1. Wanneer een schriftelijke overeenkomst een bepaling bevat volgens welke het document alle voorwaarden van de overeenkomst bevat (vierhoekenbepaling), dan maken eerdere verklaringen, toezeggingen of afspraken die niet in het document zijn opgenomen, geen deel uit van de overeenkomst.
2. Tenzij de overeenkomst anders bepaalt, belet een vierhoekenbepaling niet dat eerdere verklaringen van partijen worden gebruikt om de overeenkomst uit te leggen.
3. In een overeenkomst tussen een handelaar en een consument, is de consument niet gebonden door een vierhoekenbepaling.
4. Het is partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 73

Vaststelling van de prijs

Wanneer het bedrag van de uit hoofde van een overeenkomst te betalen prijs niet anders kan worden vastgesteld, is de te betalen prijs, tenzij het tegendeel blijkt, de prijs die op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst gewoonlijk in rekening wordt gebracht onder vergelijkbare omstandigheden of, wanneer een dergelijke prijs niet beschikbaar is, een redelijke prijs.

Artikel 74
Eenzijdige vaststelling door een partij

1. Wanneer de prijs of enige andere voorwaarde van een overeenkomst dient te worden vastgesteld door een van de partijen en de vaststelling door die partij uiterst onredelijk is, dan treedt de in vergelijkbare omstandigheden ten tijde van het sluiten van de overeenkomst gevraagde prijs of gewoonlijk gebruikte voorwaarde, en bij gebreke daarvan, een redelijke prijs of een redelijke voorwaarde daarvoor in de plaats.
2. Het is partijen niet toegestaan de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 75
Vaststelling door een derde

1. Wanneer een derde de prijs of enige andere voorwaarde van de overeenkomst dient vast te stellen en dat niet kan of wil doen, kan een gerecht, tenzij dat in strijd is met de voorwaarden van de overeenkomst, een andere persoon aanwijzen om dat te doen.
2. Wanneer een door een derde vastgestelde prijs of andere voorwaarde van een overeenkomst grovelijk onredelijk is, treedt de in vergelijkbare omstandigheden ten tijde van het sluiten van de overeenkomst gevraagde prijs of gewoonlijk gebruikte voorwaarde, en bij gebreke van een dergelijke prijs, een redelijke prijs of een redelijke voorwaarde daarvoor in de plaats.
3. Voor de toepassing van lid 1 wordt onder "gerecht" ook een arbiter verstaan.
4. In betrekkingen tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van lid 2 uit te sluiten of van dat lid af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 76
Taal

Wanneer de taal die dient te worden gebruikt voor mededelingen betreffende de overeenkomst of de daaruit voortvloeiende rechten en verbintenissen niet anders kan worden vastgesteld, is de te gebruiken taal de taal die voor het sluiten van de overeenkomst is gebruikt.

Artikel 77
Overeenkomsten van onbepaalde duur

1. Wanneer bij een ononderbroken of herhaalde uitvoering van een verbintenis uit overeenkomst in de voorwaarden van de overeenkomst niet is bepaald wanneer de uit de overeenkomst voortvloeiende betrekking eindigt of dat deze eindigt door een kennisgeving met die strekking, kan zij door elk van de partijen worden beëindigd met inachtneming van een redelijke opzegtermijn die niet langer is dan twee maanden.

2. In betrekkingen tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 78

Voorwaarden van overeenkomsten ten gunste van derden

1. Partijen bij een overeenkomst kunnen bij de overeenkomst een recht toekennen aan een derde. Het is niet vereist dat de derde op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst bestaat of wordt genoemd, maar hij moet identificeerbaar zijn.
2. De aard en de inhoud van het recht van de derde worden bepaald door de overeenkomst. Het recht kan de vorm aannemen van een uitsluiting of een beperking van de aansprakelijkheid van de derde jegens een van de partijen bij de overeenkomst.
3. Wanneer een van de partijen bij een overeenkomst krachtens de overeenkomst tot uitvoering gehouden is ten gunste van een derde,
 - (a) heeft de derde dezelfde rechten op uitvoering en rechtsmiddelen tegen niet-nakoming als wanneer de partij bij de overeenkomst op grond van een overeenkomst met de derde partij tot uitvoering gehouden zou zijn, en
 - (b) kan de partij bij de overeenkomst die tot uitvoering gehouden is, tegen de derde alle verweermiddelen doen gelden die hij tegen de wederpartij bij de overeenkomst kan doen gelden.
4. De derde kan een recht dat te zijner gunste is bedongen, verwerpen door middel van kennisgeving aan een van de partijen bij de overeenkomst, mits dat gebeurt voordat het uitdrukkelijk of impliciet is aanvaard. In het geval van een dergelijke verwerping, wordt het recht behandeld alsof het nooit door de derde is verworven.
5. Partijen bij de overeenkomst kunnen de voorwaarde van de overeenkomst waarbij het recht is toegekend, schrappen of wijzigen, wanneer dat gebeurt voordat een van hen de derde ervan in kennis heeft gesteld dat het recht is toegekend.

Hoofdstuk 8 Oneerlijke voorwaarden van overeenkomsten

AFDELING 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 79

Gevolgen van oneerlijke voorwaarden van overeenkomsten

1. Een door een partij in een overeenkomst bedongen voorwaarde die oneerlijk is op grond van de afdelingen 2 en 3 van dit hoofdstuk, is niet bindend voor de wederpartij.
2. Wanneer de overeenkomst zonder de oneerlijke voorwaarde kan worden gehandhaafd, blijven de andere voorwaarden van de overeenkomst bindend.

Artikel 80

Uitsluiting van de oneerlijkheidstoets

1. Afdelingen 2 en 3 zijn niet van toepassing op voorwaarden van overeenkomsten die overeenkomen met bepalingen van het gemeenschappelijk Europees kooprecht die van toepassing zouden zijn, wanneer de voorwaarden niet van toepassing zouden zijn.
2. Afdeling 2 is niet van toepassing op de omschrijving van het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst of op de juistheid van de te betalen prijs, voor zover de handelaar de transparantieplichting van artikel 82 is nagekomen.
3. Afdeling 3 is niet van toepassing op de omschrijving van het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst of op de juistheid van de te betalen prijs.

Artikel 81

Dwingend karakter

Het is partijen niet toegestaan de toepassing van dit hoofdstuk uit te sluiten, van dit hoofdstuk af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

AFDELING 2 ONEERLIJKE VOORWAARDEN IN OVEREENKOMSTEN TUSSEN EEN HANDELAAR EN EEN CONSUMENT

Artikel 82

Transparantieplichting voor voorwaarden van overeenkomsten waarover niet afzonderlijk is onderhandeld

Wanneer een handelaar voorwaarden van een overeenkomst bedingt waarover met de consument niet afzonderlijk is onderhandeld in de zin van artikel 7, moet hij ervoor zorgen dat deze in duidelijke en begrijpelijke taal worden gesteld en meegedeeld.

Artikel 83

Betekenis van “oneerlijk” in overeenkomsten tussen een handelaar en een consument

1. In een overeenkomst tussen een handelaar en een consument is een door de handelaar bedongen voorwaarde van de overeenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld in de zin van artikel 7, voor de toepassing van deze afdeling oneerlijk wanneer zij in strijd met de goede trouw en de redelijkheid en billijkheid, het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verbintenissen van partijen aanzienlijk verstoort ten nadele van de consument.
2. Voor de toepassing van deze afdeling moet bij de beoordeling van de oneerlijkheid van een voorwaarde van een overeenkomst rekening gehouden worden met:
 - (a) de vraag of de handelaar de transparantieplichting van artikel 82 is nagekomen;
 - (b) de aard van de op grond van de overeenkomst te leveren prestatie;
 - (c) de omstandigheden waarin de overeenkomst werd gesloten;
 - (d) de andere voorwaarden van de overeenkomst, en
 - (e) de voorwaarden van eventuele andere overeenkomsten waar de overeenkomst van afhangt.

Artikel 84

Voorwaarden van overeenkomsten die altijd oneerlijk zijn

Voor de toepassing van deze afdeling is een voorwaarde van een overeenkomst altijd oneerlijk wanneer zij erin bestaat of als doel heeft:

- (a) de aansprakelijkheid van de handelaar voor het overlijden of lichamelijk letsel van de consument als gevolg van handelen of nalaten van de handelaar of van een persoon die namens de handelaar handelt, uit te sluiten of te beperken;
- (b) de aansprakelijkheid van de handelaar voor door de consument geleden verliezen of schade die met opzet of als gevolg van grove nalatigheid zijn teweeggebracht, uit te sluiten of te beperken;
- (c) de verbintenis van de handelaar tot nakoming van de toezeggingen die door zijn gevolmachtigden zijn gedaan, te beperken, of diens toezeggingen te laten afhangen van het voldoen aan een bijzondere voorwaarde waarvan de verwezenlijking uitsluitend van de wil van de handelaar afhangt;
- (d) het recht van de consument om juridische stappen te nemen of van enig ander rechtsmiddel gebruik te maken uit te sluiten of te beperken, met name door de consument te verplichten om eventuele geschillen uitsluitend voor te leggen aan een arbitragesysteem waarin niet algemeen is voorzien in wettelijk bepalingen die van toepassing zijn op overeenkomsten tussen een handelaar en een consument;

- (e) de exclusieve bevoegdheid voor de beslechting van alle uit de overeenkomst voortvloeiende geschillen toe te kennen aan een gerecht van de woonplaats van de handelaar, tenzij het gekozen gerecht ook het gerecht is van de woonplaats van de consument;
- (f) aan de handelaar het recht toe te kennen om te bepalen of de geleverde goederen, digitale inhoud of verbonden diensten conform de overeenkomst zijn, of de handelaar het exclusieve recht toe te kennen om de voorwaarden van de overeenkomst uit te leggen;
- (g) te bepalen dat de consument door de overeenkomst gebonden is maar de handelaar niet;
- (h) van de consument te eisen dat voor de ontbinding van de overeenkomst in de zin van artikel 8 een meer formele methode wordt gebruikt dan die volgens welke de overeenkomst was gesloten;
- (i) de handelaar een kortere kennisgevingsperiode toe te kennen om de overeenkomst te ontbinden dan die welke voor de consument geldt;
- (j) de consument te verplichten om te betalen voor goederen, digitale inhoud of verbonden diensten die niet daadwerkelijk geleverd zijn;
- (k) te bepalen dat voorwaarden van de overeenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld in de zin van artikel 7 prevaleren of voorrang hebben boven voorwaarden waarover wel afzonderlijk is onderhandeld.

Artikel 85

Voorwaarden van overeenkomsten die vermoed worden oneerlijk te zijn

Voor de toepassing van deze afdeling wordt een voorwaarde van een overeenkomst vermoed oneerlijk te zijn wanneer zij erin bestaat of als doel heeft:

- (a) de bewijsmiddelen waarover de consument kan beschikken, te beperken, of aan de consument een bewijslast op te leggen die wettelijk op de handelaar zou moeten rusten;
- (b) de rechtsmiddelen waarover de consument jegens de handelaar of een derde beschikt in geval van niet-nakoming door de handelaar van zijn verbintenissen uit hoofde van de overeenkomst, onrechtmatig uit te sluiten of te beperken;
- (c) het recht om vorderingen die de consument eventueel heeft tegen de handelaar te verrekenen met wat de consument eventueel verschuldigd is aan de handelaar, onrechtmatig uit te sluiten of te beperken;
- (d) een handelaar toe te staan om door de consument betaald geld te houden wanneer de laatstgenoemde beslist de overeenkomst niet te sluiten of verbintenissen uit hoofde van de overeenkomst niet uit te voeren, zonder te bepalen dat de handelaar de consument een equivalent bedrag als vergoeding moet betalen in het omgekeerde geval;

- (e) van een consument die zijn verbintenissen op grond van de overeenkomst niet nakomt, te eisen dat hij een onevenredig hoog bedrag als schadevergoeding of bedongen boete moet betalen;
- (f) een handelaar het recht te geven om de overeenkomst op discretionaire grond te herroepen of te ontbinden in de zin van artikel 8, zonder de consument hetzelfde recht te geven, of een handelaar het recht te geven om voor nog niet geleverde verbonden diensten betaald geld te houden ingeval de handelaar de overeenkomst herroept of ontbindt;
- (g) een handelaar toe te staan een overeenkomst van onbepaalde duur zonder redelijke kennisgeving te ontbinden, behalve in geval van gewichtige redenen om dit wel te doen;
- (h) een overeenkomst van bepaalde duur automatisch te verlengen tenzij de consument anders aangeeft, in gevallen waarin de voorwaarden van de overeenkomst voorzien in een onredelijk korte termijn voor kennisgeving;
- (i) een handelaar toe te staan de voorwaarden van de overeenkomst eenzijdig te wijzigen zonder in de overeenkomst gespecificeerde geldige reden; dit heeft geen betrekking op voorwaarden van overeenkomsten waarbij een handelaar zich het recht voorbehoudt om eenzijdig de voorwaarden van een overeenkomst van onbepaalde duur te wijzigen, mits hij verplicht is dit binnen een redelijke termijn ter kennis te brengen van de consument en deze vrij is de overeenkomst kosteloos op te zeggen;
- (j) een handelaar toe te staan eenzijdig en zonder geldige reden de kenmerken van de te leveren goederen, digitale inhoud of verbonden diensten of andere kenmerken van de prestatie te wijzigen;
- (k) te bepalen dat de prijs van goederen, digitale inhoud of verbonden diensten moet worden vastgesteld bij de levering of een handelaar toe te staan om de prijs te verhogen zonder de consument een herroepingsrecht te geven wanneer de verhoogde prijs te hoog is in verhouding tot de bij het sluiten van de overeenkomst overeengekomen prijs; dit heeft geen betrekking op bedingen inzake prijsindexering, voor zover deze wettig zijn en de wijze waarop de prijs wordt aangepast hierin expliciet beschreven is;
- (l) een consument te verplichten al zijn verbintenissen op grond van de overeenkomst na te komen, ingeval handelaar zijn eigen verbintenissen niet nakomt;
- (m) een handelaar toe te staan zijn rechten en verbintenissen uit hoofde van de overeenkomst zonder de instemming van de consument over te dragen, tenzij dat gebeurt aan een door de handelaar gecontroleerde dochteronderneming of als gevolg van een fusie of een soortgelijke wettige transactie tussen ondernemingen, en een dergelijke overdracht geen negatieve gevolgen kan hebben voor de rechten van de consument;
- (n) een handelaar toe te staan, wanneer het bestelde niet beschikbaar is, een equivalent te leveren zonder de consument uitdrukkelijk te hebben geïnformeerd over deze mogelijkheid en over het feit dat de handelaar de kosten moet dragen van het

terugzenden van wat de consument op grond van de overeenkomst heeft ontvangen, wanneer de consument zijn recht uitoefent om de uitvoering te weigeren;

- (o) een handelaar toe te staan om een onredelijk lange of onvoldoende gespecificeerde termijn in acht te nemen om een aanbod te aanvaarden of te weigeren;
- (p) een handelaar toe te staan om een onredelijk lange of onvoldoende gespecificeerde termijn in acht te nemen om de verbintenissen op grond van de overeenkomst uit te voeren;
- (q) de rechtsmiddelen waarover de consument jegens de handelaar beschikt of de verweermiddelen waarover de consument beschikt met betrekking tot vorderingen van de handelaar, onrechtmatig uit te sluiten of te beperken;
- (r) de uitvoering van verbintenissen op grond van de overeenkomst door de handelaar, of andere, voor de consument gunstige gevolgen van de overeenkomst, te onderwerpen aan bijzondere formaliteiten die niet wettelijk vereist en onredelijk zijn;
- (s) van de consument buitensporige voorschotten of buitensporige waarborgen voor de uitvoering van verbintenissen te eisen;
- (t) de consument ongerechtvaardigd te verhinderen om leveringen van derden te ontvangen of bij derden herstellingen te laten uitvoeren;
- (u) de overeenkomst ongerechtvaardigd met een andere overeenkomst met de handelaar, een dochteronderneming van de handelaar of een derde te verbinden op een manier die niet door de consument kan worden verwacht;
- (v) de consument een buitensporige last op te leggen om een overeenkomst van onbepaalde duur te beëindigen;
- (w) de oorspronkelijke duur of een verlenging van een overeenkomst voor de doorlopende levering van goederen, digitale inhoud of verbonden diensten meer dan een jaar te laten bedragen, tenzij de consument de overeenkomst te allen tijde kan beëindigen met een opzeggingstermijn van maximaal 30 dagen.

AFDELING 3 ONEERLIJKE VOORWAARDEN IN OVEREENKOMSTEN TUSSEN HANDELAREN

Artikel 86

Betekenis van “oneerlijk” in overeenkomsten tussen handelaren

1. Voor de toepassing van deze afdeling is een voorwaarde in een overeenkomst tussen handelaren alleen oneerlijk wanneer:
 - (a) deze deel uitmaakt van voorwaarden waarover niet afzonderlijk is onderhandeld in de zin van artikel 7, en

- (b) de voorwaarde van dien aard is dat het gebruik ervan grovelijk afwijkt van de gangbare handelspraktijken en indruist tegen de goede trouw en de redelijkheid en billijkheid.
2. Voor de toepassing van deze afdeling moet bij de beoordeling van de oneerlijkheid van een voorwaarde van een overeenkomst rekening gehouden worden met:
- (a) de aard van de op grond van de overeenkomst te leveren prestatie;
 - (b) de omstandigheden waarin de overeenkomst werd gesloten;
 - (c) de andere voorwaarden van de overeenkomst, en
 - (d) de voorwaarden van eventuele andere overeenkomsten waar de overeenkomst van afhangt.

Deel IV Verbintenissen en rechtsmiddelen van partijen bij een koopovereenkomst of overeenkomst voor de levering van digitale inhoud

Hoofdstuk 9 Algemene bepalingen

Artikel 87

Niet-nakoming en wezenlijke niet-nakoming

1. Niet-nakoming van een verbintenis is ieder nalaten die verbintenis uit te voeren, ongeacht of het nalaten kan worden toegerekend en omvat:
 - (a) de niet-levering of vertraagde levering van de goederen;
 - (b) de niet-levering of vertraagde levering van de digitale inhoud;
 - (c) de levering van goederen die niet conform de overeenkomst zijn;
 - (d) de levering van digitale inhoud die niet conform de overeenkomst is;
 - (e) de niet-betaling of te late betaling van de prijs, en
 - (f) elke andere beweerde uitvoering die niet conform de overeenkomst is.
2. Niet-nakoming van een verbintenis door een partij is wezenlijk wanneer:
 - (a) zij de wederpartij wezenlijk datgene onthoudt wat die partij op grond van de overeenkomst mocht verwachten, tenzij de partij die niet nakomt dit resultaat op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst niet voorzag noch behoorde te voorzien, of
 - (b) deze van dien aard is dat daardoor duidelijk is dat er niet op kan worden vertrouwd dat de partij die niet nakomt in de toekomst alsnog zal nakomen.

Artikel 88

Niet-toerekenbare niet-nakoming

1. De niet-nakoming door een partij van een verbintenis wordt deze niet toegerekend wanneer zij is veroorzaakt door een belemmering buiten de macht van die partij en die partij op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst met die belemmering geen rekening had behoren te houden of de belemmering of de gevolgen daarvan niet had behoren te vermijden of ondervangen.
2. Wanneer de belemmering slechts tijdelijk is, wordt de niet-nakoming niet toegerekend met betrekking tot de periode waarin de belemmering zich voordoet.

Vormt de vertraging echter een wezenlijke niet-nakoming, dan mag de wederpartij haar als zodanig behandelen.

3. De partij die niet kan nakomen, is verplicht ervoor te zorgen dat de wederpartij van de belemmering en de gevolgen daarvan voor de mogelijkheid tot nakoming onverwijld nadat eerstgenoemde partij zich van deze omstandigheden bewust wordt of zich daarvan bewust had behoren te zijn, in kennis wordt gesteld. De wederpartij heeft recht op vergoeding van de door het niet nakomen van deze verplichting veroorzaakte schade.

Artikel 89

Wijziging van omstandigheden

1. Een partij is verplicht tot nakoming van haar verbintenissen, ook indien deze nakoming bezwarender is geworden, hetzij doordat de kosten van nakoming zijn toegenomen, hetzij doordat de waarde van de te ontvangen tegenprestatie is verminderd.

Wanneer de nakoming buitensporig bezwarend wordt vanwege een uitzonderlijke wijziging van omstandigheden, zijn partijen verplicht om met elkaar te onderhandelen over de aanpassing of ontbinding van de overeenkomst.

2. Wanneer partijen niet binnen een redelijke termijn tot overeenstemming komen, kan een gerecht op verzoek van een der partijen:
 - (a) de overeenkomst aanpassen teneinde deze in overeenstemming te brengen met dat wat partijen op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst redelijkerwijze zouden zijn overeengekomen wanneer zij met de wijziging van omstandigheden rekening hadden gehouden, of
 - (b) de overeenkomst ontbinden in de zin van artikel 8 op een datum en op voorwaarden die het gerecht bepaalt.
3. De leden 1 en 2 zijn alleen van toepassing indien:
 - (a) de wijziging van omstandigheden heeft plaatsgevonden na het sluiten van de overeenkomst;
 - (b) de partij die zich beroept op de gewijzigde omstandigheden, op dat moment geen rekening hield en ook geen rekening had behoren houden met de mogelijkheid of omvang van die wijziging van omstandigheden; en
 - (c) de benadeelde partij het risico van die wijziging van omstandigheden niet vermoedde en ook niet redelijkerwijze had behoren te vermoeden.
4. Voor de toepassing van de leden 2 en 3 wordt onder "gerecht" ook een arbiter verstaan.

Artikel 90

Verruimde toepassing van bepalingen inzake betaling en niet in ontvangst genomen goederen of digitale inhoud

1. Tenzij anders bepaald zijn de bepalingen inzake de betaling van de prijs door de koper in hoofdstuk 12, van overeenkomstige toepassing op andere betalingen.
2. Artikel 97 is van overeenkomstige toepassing op andere gevallen waarin een persoon in het bezit van goederen of digitale inhoud blijft omdat een andere persoon nalaat deze in ontvangst te nemen terwijl hij daartoe wel verplicht is.

Hoofdstuk 10 De verbintenissen van de verkoper

AFDELING 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 91

Hoofdverbintenissen van de verkoper

De verkoper van goederen of de leverancier van digitale inhoud (in dit deel eveneens "de verkoper" genoemd) dient:

- (a) de goederen of de digitale inhoud te leveren;
- (b) de eigendom van de goederen over te dragen, met inbegrip van de materiële gegevensdrager waarop de digitale inhoud wordt geleverd;
- (c) ervoor te zorgen dat de goederen of de digitale inhoud conform de overeenkomst zijn;
- (d) ervoor te zorgen dat de koper het recht heeft om de digitale inhoud te gebruiken in overeenstemming met de overeenkomst, en
- (e) de documenten die de goederen vertegenwoordigen of daarop betrekking hebben dan wel de documenten met betrekking tot de digitale inhoud, te leveren al naar gelang de overeenkomst voorschrijft.

Artikel 92

Nakoming door een derde

- 1. Een verkoper kan de nakoming aan een ander toevertrouwen, tenzij de voorwaarden van de overeenkomst verplichten tot persoonlijke nakoming door de verkoper
- 2. Een verkoper die de nakoming aan een ander toevertrouwt, blijft aansprakelijk voor de nakoming.
- 3. In betrekkingen tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van lid 2 uit te sluiten of van dat lid af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

AFDELING 2 AFLEVERING

Artikel 93

Plaats van aflevering

- 1. Wanneer de plaats van aflevering niet anderszins kan worden bepaald, is dit:

- (a) in geval van een consumentenkoopovereenkomst of een overeenkomst voor de levering van digitale inhoud die op afstand of buiten verkooppunten is gesloten, of waarin de verkoper zich ertoe heeft verplicht voor het vervoer naar de koper te zorgen, de woonplaats van de consument op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst;
 - (b) in ieder ander geval,
 - (i) wanneer de koopovereenkomst ook betrekking heeft op vervoer van goederen door een vervoerder of een reeks van vervoerders, het dichtstbijzijnde ophaalpunt van de eerste vervoerder;
 - (ii) wanneer de overeenkomst niet op vervoer betrekking heeft, de plaats van vestiging van de verkoper op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst.
2. Indien de verkoper meer dan één plaats van vestiging heeft, is de plaats van vestiging in de zin van lid 1, onder b), de plaats die het nauwst met de leveringsverbintenis is verbonden.

Artikel 94
Wijze van aflevering

1. Tenzij anders overeengekomen voldoet de verkoper aan de verbintenis tot aflevering:
- (a) in geval van een consumentenkoopovereenkomst of een overeenkomst voor de levering van digitale inhoud die op afstand of buiten verkooppunten is gesloten of waarin de verkoper zich ertoe heeft verplicht voor het vervoer naar de koper te zorgen, door het fysieke bezit van of de controle over de goederen of de digitale inhoud aan de consument over te dragen;
 - (b) in andere gevallen waarin de overeenkomst het vervoer van de goederen door een vervoerder met zich brengt, door de goederen te overhandigen aan de eerste vervoerder ter overdracht aan de koper en door het overhandigen aan de koper van alle documenten die deze nodig heeft om de goederen over te kunnen nemen van de vervoerder die de goederen onder zich heeft, of
 - (c) in niet onder a) en b) bedoelde gevallen, door de goederen of de digitale inhoud, of wanneer is overeengekomen dat de verkoper alleen de documenten die de goederen vertegenwoordigen hoeft te leveren, de documenten aan de koper ter beschikking te stellen.
2. Wanneer in lid 1, onder a) en c), naar de consument of de koper wordt verwezen, wordt daaronder mede een derde verstaan, die niet de vervoerder is en die de consument of de verkoper op grond van de overeenkomst heeft aangewezen.

Artikel 95
Tijdstip van aflevering

1. Wanneer het tijdstip van aflevering niet anderszins kan worden bepaald, moeten de goederen of de digitale inhoud na het sluiten van de overeenkomst onverwijld worden afgeleverd.
2. In geval van overeenkomsten tussen een handelaar en een consument dient de handelaar de goederen of de digitale inhoud niet later dan 30 dagen na het sluiten van de overeenkomst af te leveren, tenzij partijen anders zijn overeengekomen.

Artikel 96
Verbintenissen van de verkoper met betrekking tot het vervoer van de goederen

1. Wanneer de verkoper op grond van de overeenkomst verplicht is voor het vervoer van de goederen zorg te dragen, dient hij die overeenkomsten te sluiten die nodig zijn voor het vervoer naar de vastgestelde plaats, zulks met in de omstandigheden passende vervoermiddelen en onder de voor zodanig vervoer gebruikelijke voorwaarden.
2. Wanneer de verkoper, in overeenstemming met de overeenkomst, de goederen aan een vervoerder overhandigt en wanneer de goederen niet duidelijk zijn bestemd tot uitvoering van de overeenkomst door daarop aangebrachte merktekens, door vervoersdocumenten of anderszins, moet de verkoper de koper in kennis stellen van de verzending, onder nauwkeurige omschrijving van de goederen.
3. Wanneer de verkoper niet op grond van de overeenkomst verplicht is een verzekering af te sluiten met betrekking tot het vervoer van de goederen, moet hij de koper op diens verzoek alle beschikbare informatie verstrekken die nodig is om de koper in staat te stellen een dergelijke verzekering af te sluiten.

Artikel 97
Door koper niet in ontvangst genomen goederen of digitale inhoud

1. Een verkoper die in het bezit van de goederen of de digitale inhoud blijft omdat de koper, ondanks zijn verplichting daartoe, heeft nagelaten de goederen in ontvangst te nemen, moet redelijke maatregelen treffen voor de bescherming en het behoud daarvan.
2. Op de verkoper rust niet langer de verbintenis tot aflevering wanneer hij:
 - (a) de goederen of de digitale inhoud op redelijke voorwaarden in bewaring geeft bij een derde om in opdracht van de koper te worden gehouden, en hij de koper hiervan in kennis stelt, of
 - (b) de goederen of de digitale inhoud op redelijke voorwaarden verkoopt na de koper hiervan in kennis te hebben gesteld en de netto opbrengst afdraagt aan de koper.

3. De verkoper is gerechtigd om voor de in redelijkheid gemaakte kosten schadeloos te worden gesteld of deze kosten uit de opbrengst van de verkoop te vergoeden.

Artikel 98

Gevolgen voor overgang van risico

De gevolgen van aflevering voor de overgang van risico zijn geregeld in hoofdstuk 14

AFDELING 3 CONFORMITEIT VAN DE GOEDEREN EN DE DIGITALE INHOUD

Artikel 99

Conformiteit met de overeenkomst

1. Om conform de overeenkomst te zijn, dienen de goederen of de digitale inhoud:
 - (a) van de door de overeenkomst voorgeschreven hoeveelheid, kwaliteit en beschrijving te zijn;
 - (b) te zijn verpakt op de door de overeenkomst voorgeschreven wijze, en
 - (c) te worden geleverd met de door overeenkomst voorgeschreven accessoires, installatiehandleidingen of andere handleidingen.
2. Om conform de overeenkomst te zijn, dienen de goederen of de digitale inhoud ook te voldoen aan de voorschriften van de artikelen 100, 101 en 102, voor zover partijen niet anders zijn overeengekomen.
3. Een bepaling in een consumentenkoopovereenkomst waarbij ten nadele van de consument wordt afgeweken van de voorschriften van de artikelen 100, 102 en 103 is alleen geldig wanneer de consument op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst van de precieze staat van de goederen of de digitale inhoud op de hoogte was en de goederen of de digitale inhoud op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst als conform de overeenkomst aanvaardde.
4. Het is partijen niet toegestaan in een consumentenkoopovereenkomst ten nadele van de consument de toepassing van lid 3 uit te sluiten of van dat lid af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 100

Criteria voor de conformiteit van de goederen en de digitale inhoud

De goederen of de digitale inhoud dienen:

- (a) geschikt te zijn voor elk bijzonder doel dat aan de verkoper ter kennis is gebracht op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst, tenzij uit de omstandigheden blijkt dat de koper niet vertrouwde of redelijkerwijs niet mocht vertrouwen op de deskundigheid en het oordeel van de verkoper;

- (b) geschikt te zijn voor de doeleinden waarvoor goederen of digitale inhoud van dezelfde omschrijving gewoonlijk zouden worden gebruikt;
- (c) de hoedanigheden te bezitten van de goederen of digitale inhoud die de verkoper als monster of model aan de koper heeft getoond;
- (d) te zijn verpakt op de voor dergelijke goederen gebruikelijke wijze of, indien er hiervoor geen gebruikelijke handelwijze bestaat, op een met het oog op bescherming en behoud van de goederen passende wijze;
- (e) te worden geleverd samen met de accessoires en installatiehandleidingen en andere handleidingen die de koper mag verwachten;
- (f) de hoedanigheden en prestatievermogens te bezitten die zijn aangegeven in de voor het sluiten van de overeenkomst afgelegde verklaringen die op grond van artikel 69 deel uitmaken van de voorwaarden van de overeenkomst, en
- (g) die hoedanigheden en prestatievermogens te bezitten die de koper mag verwachten. Bij de vaststelling van wat de consument van de digitale inhoud mag verwachten, dient in aanmerking te worden genomen of de digitale inhoud al dan niet tegen betaling van een prijs is geleverd.

Artikel 101

Verkeerde installatie in geval van een consumentenkoopovereenkomst

1. Wanneer krachtens een consumentenkoopovereenkomst geleverde goederen of digitale inhoud verkeerd zijn geïnstalleerd, wordt het door de verkeerde installatie veroorzaakte ontbreken van conformiteit als het ontbreken van conformiteit van de goederen of de digitale inhoud beschouwd wanneer:
 - (a) de goederen of de digitale inhoud zijn geïnstalleerd door de verkoper of onder diens verantwoordelijkheid, of
 - (b) de goederen of de digitale inhoud waren bestemd om door de consument te worden geïnstalleerd en de verkeerde installatie te wijten was aan een tekortkoming in de installatiehandleiding.
2. Het is partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 102

Rechten of vorderingen van derden

1. De goederen of de digitale inhoud moeten vrij zijn van rechten of niet kennelijk ongegronde vorderingen van derden.
2. Voor zover het om op intellectuele eigendom gebaseerde rechten of vorderingen gaat, dienen, onverminderd de leden 3 en 4, de goederen of de digitale inhoud vrij te zijn van rechten of niet kennelijk ongegronde vorderingen van derden:

- (a) krachtens de wetgeving van de staat waar de goederen of de digitale inhoud volgens de overeenkomst zullen worden gebruikt, of, bij gebreke van een dergelijke overeenstemming, krachtens de wetgeving van de staat van de plaats van vestiging van de koper dan wel in geval van overeenkomsten tussen een handelaar en een consument, van de door de consument op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst aangegeven woonplaats van de consument, en
 - (b) waarmee de verkoper op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst bekend was of bekend had horen te zijn.
- 3. In overeenkomsten tussen ondernemingen is lid 2 niet van toepassing wanneer de koper op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst op de hoogte was of had behoren te zijn van de op intellectuele eigendom gebaseerde rechten of vorderingen.
- 4. In overeenkomsten tussen een handelaar en een consument is lid 2 niet van toepassing wanneer de consument op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst op de hoogte was van de op intellectuele eigendom gebaseerde rechten of vorderingen.
- 5. In overeenkomsten tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 103

Beperking inzake de conformiteit van digitale inhoud

Conformiteit van de digitale inhoud met de overeenkomst wordt niet geacht te ontbreken op de enkele grond dat bijgewerkte digitale inhoud beschikbaar is geworden na het sluiten van de overeenkomst.

Artikel 104

Kennis van de koper over het ontbreken van conformiteit in geval van een overeenkomst tussen handelaren

In geval van een overeenkomst tussen handelaren is de verkoper niet aansprakelijk voor het ontbreken van conformiteit van de goederen wanneer de koper op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst wist dat de goederen niet conform waren of dat had behoren te weten.

Artikel 105

Relevante tijdstip voor het vaststellen van conformiteit

- 1. De verkoper is aansprakelijk voor ieder ontbreken van conformiteit dat bestaat op het moment waarop het risico krachtens hoofdstuk 14 op de koper overgaat.
- 2. In geval van een consumentenkoopovereenkomst wordt ieder ontbreken van conformiteit dat zich binnen een termijn van zes maanden vanaf het tijdstip waarop het risico op de koper overgaat, manifesteert, geacht op dat tijdstip al te hebben bestaan, tenzij dit onverenigbaar is met de aard van de goederen of de digitale inhoud of de aard van het ontbreken van conformiteit.

3. In een geval waarop artikel 101, lid 1, onder a), van toepassing is, dient elke verwijzing in de leden 1 of 2 van dit artikel naar het tijdstip waarop het risico op de koper overgaat, te worden gelezen als een verwijzing naar het tijdstip waarop de installatie is voltooid. In een geval waarop artikel 101, lid 1, onder b), van toepassing is, dient deze verwijzing te worden gelezen als een verwijzing naar het tijdstip waarop de consument een redelijke termijn voor de installatie had.
4. Wanneer de digitale inhoud naderhand door de handelaar moet worden bijgewerkt, dient hij ervoor te zorgen dat deze inhoud gedurende de looptijd van de overeenkomst met de overeenkomst in overstemming blijft.
5. In een overeenkomst tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Hoofdstuk 11 Rechtsmiddelen van de koper

AFDELING 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 106

Overzicht van de rechtsmiddelen van de koper

1. Wanneer de verkoper een verbintenis niet nakomt, kan de koper:
 - (a) nakoming vorderen, met inbegrip van specifieke nakoming, reparatie of vervanging van de goederen of digitale inhoud, krachtens afdeling 3 van dit hoofdstuk;
 - (b) zijn eigen nakoming opschorten krachtens afdeling 4 van dit hoofdstuk;
 - (c) de overeenkomst ontbinden krachtens afdeling 5 van dit hoofdstuk en de teruggave vorderen van de reeds betaalde prijs krachtens hoofdstuk 17;
 - (d) de prijs verminderen krachtens afdeling 6 van dit hoofdstuk, en
 - (e) schadevergoeding vorderen krachtens hoofdstuk 16.
2. Wanneer de koper een handelaar is:
 - (a) heeft het in afdeling 2 van dit hoofdstuk bedoelde herstel van verzuim door de verkoper voorrang boven het recht van de koper enig rechtsmiddel aan te wenden, met uitzondering van de opschorting van de nakoming, en
 - (b) gelden voor het recht van de koper om zich op het ontbreken van conformiteit te beroepen de vereisten van onderzoek en kennisgeving als bedoeld in afdeling 7 van dit hoofdstuk.
3. Wanneer de koper een consument is:
 - (a) heeft het herstel van verzuim door de verkoper geen voorrang boven de rechten van de koper, en
 - (b) zijn de vereisten van onderzoek en kennisgeving als bedoeld in afdeling 7 van dit hoofdstuk niet van toepassing.
4. Wanneer de niet-nakoming de verkoper niet kan worden toegerekend, kan de koper een van de in lid 1 bedoelde rechtsmiddelen aanwenden, met uitzondering van het vorderen van nakoming en schadevergoeding.
5. De koper kan geen van de in lid 1 bedoelde rechtsmiddelen aanwenden voor zover hij de niet-nakoming door de verkoper heeft veroorzaakt.
6. Rechtsmiddelen die niet onverenigbaar zijn, kunnen worden gecumuleerd.

Artikel 107

Beperking van rechtsmiddelen met betrekking tot digitale inhoud die niet tegen betaling van een prijs is geleverd

Wanneer digitale inhoud niet tegen betaling van een prijs is geleverd, kan de koper de in artikel 106, lid 1, onder a) tot en met d), bedoelde rechtsmiddelen niet aanwenden. De koper kan uitsluitend op grond van artikel 106, lid 1, onder e), schadevergoeding vorderen wegens verlies van of schade aan zijn eigendom, waaronder hardware, software en data, als gevolg van het niet overeenstemmen van de geleverde digitale inhoud, met uitzondering van de winst die de koper als gevolg van die schade heeft gederfd.

Artikel 108

Dwingend karakter

In een overeenkomst tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit hoofdstuk uit te sluiten of van dit hoofdstuk af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen voordat de handelaar door de consument op het ontbreken van conformiteit is gewezen.

AFDELING 2 HERSTEL VAN VERZUIM DOOR VERKOPER

Artikel 109

Herstel van verzuim door verkoper

1. Een verkoper die vroegtijdig nakoming heeft aangeboden en aan wie is meegedeeld dat de nakoming niet conform de overeenkomst is, kan een nieuw en met de overeenkomst conform aanbod tot nakoming doen wanneer dat kan plaatsvinden binnen de voor nakoming toegestane termijn.
2. In gevallen waarop lid 1 niet van toepassing is, kan een verkoper die nakoming heeft aangeboden die niet conform de overeenkomst is, wanneer hij van het ontbreken van conformiteit in kennis wordt gesteld, onverwijld aanbieden het verzuim op zijn eigen kosten te herstellen.
3. Een aanbod tot herstel van verzuim wordt niet uitgesloten door de kennisgeving dat de overeenkomst is ontbonden.
4. De koper kan een aanbod tot herstel van het verzuim alleen weigeren indien:
 - (a) het verzuim niet onverwijld en zonder de koper aanzienlijke overlast te bezorgen, kan worden hersteld;
 - (b) de koper grond heeft te menen dat op de toekomstige nakoming door de verkoper niet kan worden vertrouwd, of
 - (c) vertraging in de nakoming een wezenlijke niet-nakoming zou inhouden.
5. De verkoper beschikt over een redelijke termijn om het verzuim te herstellen.

6. De koper kan de nakoming opschorten voor de duur van het herstel van het verzuim, maar de rechten van de koper waarmee het verlenen van een termijn aan de verkoper om het verzuim te herstellen niet strookt, worden opgeschort totdat deze termijn is verstreken.
7. Ondanks het herstel van verzuim behoudt de koper het recht om schadevergoeding te vorderen wegens vertraging alsook voor alle schade die door het herstel van verzuim is veroorzaakt dan wel daardoor niet is voorkomen.

AFDELING 3 VORDERING TOT NAKOMING

Artikel 110

Vordering tot nakoming van de verbintenissen van de verkoper

1. De koper heeft het recht de nakoming van de verbintenissen van de verkoper te vorderen.
2. De nakoming die kan worden gevorderd, omvat het herstel om niet van een nakoming die niet in conform de overeenkomst is.
3. Nakoming kan niet worden gevorderd wanneer:
 - (a) nakoming onmogelijk zou zijn of onwettig is geworden, of
 - (b) de lasten of kosten van de nakoming niet in verhouding zouden staan tot het voordeel dat de koper zou verkrijgen.

Artikel 111

Keuze van consument tussen herstel en vervanging

1. Wanneer in geval van een consumentenkoopovereenkomst de handelaar een ontbreken van conformiteit op grond van artikel 110, lid 2, moet goedmaken, kan de consument kiezen tussen herstel en vervanging tenzij de gekozen oplossing onwettig of onmogelijk zou zijn of, in vergelijking met de andere beschikbare oplossing, voor de verkoper onevenredige kosten met zich zou brengen gelet op:
 - (a) de waarde die de goederen zouden hebben wanneer de conformiteit niet zou ontbreken;
 - (b) het belang van het ontbreken van conformiteit, en
 - (c) de vraag of de alternatieve oplossing zou kunnen worden voltooid zonder aanzienlijke overlast voor de consument.
2. Wanneer de consument het goedmaken van het ontbreken van conformiteit door middel van herstel of vervanging heeft gevorderd op grond van lid 1, kan de consument andere rechtsmiddelen alleen aanwenden wanneer de handelaar het herstel of de vervanging niet binnen een redelijke termijn van maximaal 30 dagen

heeft voltooid. De consument kan echter gedurende die termijn de nakoming opschorten.

Artikel 112

Teruggave van het vervangen object

1. Wanneer de verkoper het ontbreken van conformiteit heeft goedge maakt door middel van vervanging, heeft de verkoper het recht en de plicht om het vervangen object op eigen kosten terug te nemen.
2. De koper hoeft geen vergoeding te betalen voor enig gebruik dat van het vervangen object in de aan de vervanging voorafgaande periode is gemaakt.

AFDELING 4 OPSCHORTING VAN DE NAKOMING VAN DE VERBINTENISSEN VAN DE VERKOPER

Artikel 113

Recht om nakoming op te schorten

1. Een koper die tegelijk met de verkoper of daarna moet nakomen, heeft het recht de nakoming op te schorten totdat de verkoper heeft aangeboden na te komen of is nagekomen.
2. Een koper die moet nakomen vóór de verkoper en die op goede gronden meent dat de verkoper niet zal nakomen op het moment waarop hij daartoe verplicht is, kan de nakoming opschorten zolang die goede gronden gelden.
3. De nakoming die krachtens dit artikel mag worden opgeschort, kan de volledige dan wel de gedeeltelijke nakoming betreffen al naar gelang gerechtvaardigd door de niet-nakoming. Wanneer de verbintenissen van de verkoper in afzonderlijke delen moeten worden nagekomen of anderszins kunnen worden gesplitst, kan de koper de nakoming alleen opschorten met betrekking tot het deel dat niet is nagekomen, tenzij de niet-nakoming door de verkoper van dien aard is dat de opschorting van de volledige nakoming door de koper is gerechtvaardigd.

AFDELING 5 ONTBINDING

Artikel 114

Ontbinding wegens niet-nakoming

1. Een koper kan de overeenkomst ontbinden in de zin van artikel 8 wanneer de niet-nakoming door de verkoper op grond van de overeenkomst wezenlijk is in de zin van artikel 87, lid 2.
2. Wanneer in geval van een consumentenkoopovereenkomst en een overeenkomst voor de levering van digitale inhoud tussen een handelaar en een consument sprake is van niet-nakoming omdat de goederen niet conform de overeenkomst zijn, kan de

consument de overeenkomst ontbinden, tenzij het ontbreken van conformiteit onbeduidend is.

Artikel 115

Ontbinding wegens een vertraging in de levering na kennisgeving waarbij een aanvullende termijn voor nakoming is gesteld

1. Een koper kan de overeenkomst ontbinden in geval van een vertraging in de levering die als zodanig niet wezenlijk is, wanneer de koper kennis geeft van de vaststelling van een aanvullende termijn van redelijke duur voor de nakoming en de verkoper niet binnen deze termijn nakomt.
2. De in lid 1 bedoelde aanvullende termijn wordt redelijk geacht wanneer de verkoper daartegen niet onverwijld bezwaar maakt.
3. Wanneer in de kennisgeving wordt bepaald dat de overeenkomst automatisch wordt ontbonden indien de verkoper niet nakomt binnen de in de kennisgeving vastgestelde termijn, is de ontbinding na het verstrijken van die termijn zonder nadere kennisgeving van kracht.

Artikel 116

Ontbinding wegens voorziene niet-nakoming

Een koper kan de overeenkomst ontbinden vóór het moment waarop de nakoming moet plaatsvinden, wanneer de verkoper heeft verklaard of het anderszins duidelijk is dat er niet zal worden nagekomen en de niet-nakoming van dien aard zou zijn dat deze de ontbinding rechtvaardigt.

Artikel 117

Reikwijdte van het recht van ontbinding

1. Wanneer de verbintenissen van de verkoper uit hoofde van de overeenkomst in afzonderlijke delen moeten worden nagekomen of anderszins kunnen worden gesplitst, kan de koper, wanneer er krachtens deze afdeling een grond voor ontbinding is van een deel waaraan een deel van de prijs kan worden toegewezen, alleen opzeggen met betrekking tot dat deel.
2. Lid 1 is niet van toepassing wanneer van de koper niet kan worden verwacht dat hij de nakoming van de andere delen aanvaardt of de niet-nakoming van dien aard is dat ontbinding van de volledige overeenkomst gerechtvaardigd is.
3. Wanneer de verbintenissen van de verkoper uit hoofde van de overeenkomst niet kunnen worden gesplitst of niet een deel van de prijs kan worden toegewezen, kan de koper alleen ontbinden wanneer de niet-nakoming van dien aard is dat de ontbinding van de volledige overeenkomst is gerechtvaardigd.

Artikel 118
Kennisgeving van ontbinding

De uitoefening van het recht van ontbinding krachtens deze afdeling geschiedt door kennisgeving aan de verkoper.

Artikel 119
Verlies van het recht van ontbinding

1. De koper verliest zijn recht van ontbinding krachtens deze afdeling wanneer de kennisgeving van de ontbinding niet wordt gedaan binnen een redelijke termijn nadat het recht is ontstaan of, indien dit later is, binnen een redelijke termijn nadat hij van de niet-nakoming op de hoogte was of daarvan op de hoogte had behoren te zijn.
2. Lid 1 is niet van toepassing:
 - (a) wanneer de koper een consument is, of
 - (b) wanneer geen enkele nakoming is aangeboden.

AFDELING 6 PRIJSVERMINDERING

Artikel 120
Recht van prijsvermindering

1. Een koper die een nakoming aanvaardt die niet conform de overeenkomst is, kan de prijs verminderen. De vermindering moet in verhouding staan tot de waardevermindering van dat wat op het tijdstip van nakoming ter nakoming werd ontvangen in vergelijking met de waarde van dat wat zou zijn ontvangen wanneer de nakoming conform de overeenkomst was geweest.
2. Een koper die krachtens lid 1 het recht heeft de prijs te verminderen en reeds een bedrag heeft betaald dat de verminderde prijs te boven gaat, kan het te veel betaalde van de verkoper terugvorderen.
3. Een koper die de prijs vermindert, kan niet tevens vergoeding krijgen van de schade die daardoor wordt gecompenseerd, maar behoudt zijn recht op vergoeding van alle verder geleden schade.

**AFDELING 7 VEREISTEN VAN ONDERZOEK EN KENNISGEVING IN GEVAL VAN
EEN OVEREENKOMST TUSSEN HANDELAREN**

Artikel 121
Onderzoek van de goederen in geval van overeenkomsten tussen handelaren

1. In geval van een overeenkomst tussen handelaren wordt de koper geacht de goederen te onderzoeken of te laten onderzoeken binnen een termijn die zo kort als

redelijkerwijze mogelijk is en niet langer is dan 14 dagen te rekenen vanaf de datum van de levering van de goederen of digitale inhoud of verrichting van verbonden diensten.

2. Wanneer de overeenkomst ook op het vervoer van de goederen betrekking heeft, kan het onderzoek worden uitgesteld tot na de aankomst van de goederen op hun bestemming.
3. Wanneer de koper de bestemming van de goederen onderweg wijzigt of hij deze doorzendt voordat hij redelijkerwijs gelegenheid heeft gehad deze te onderzoeken en de verkoper ten tijde van het sluiten van de overeenkomst de mogelijkheid van deze bestemmingswijziging of doorzending kende of had behoren te kennen, kan het onderzoek worden uitgesteld tot na het tijdstip waarop de goederen op de nieuwe bestemming zijn aangekomen.

Artikel 122

Vereiste van kennisgeving van ontbreken van conformiteit in geval van koopovereenkomsten tussen handelaren

1. In geval van een overeenkomst tussen handelaren mag de koper zich niet op het ontbreken van een conformiteit beroepen wanneer hij de verkoper daarvan niet binnen redelijke termijn in kennis stelt met vermelding van de aard van de ontbrekende conformiteit.

De termijn begint te lopen op het moment van levering van de goederen of, indien dit later is, het moment waarop de koper het ontbreken van conformiteit ontdekt of had behoren te ontdekken.

2. De koper verliest het recht om zich op het ontbreken van conformiteit te beroepen wanneer hij de verkoper niet binnen twee jaar na het moment waarop de goederen feitelijk aan de koper werden overhandigd overeenkomstig de overeenkomst, in kennis stelt van het ontbreken van conformiteit.
3. Wanneer partijen zijn overeengekomen dat de goederen gedurende een vastgestelde termijn geschikt moeten blijven voor een bijzonder doel of voor hun gewone doel, verstrijkt de in lid 2 bedoelde termijn voor kennisgeving niet voor het einde van die overeengekomen termijn.
4. Lid 2 is niet van toepassing met betrekking tot de in artikel 102 bedoelde vorderingen of rechten van derden.
5. De koper hoeft de verkoper niet ervan in kennis te stellen dat niet alle goederen zijn geleverd wanneer de koper grond heeft ervan uit te gaan dat de resterende goederen zullen worden geleverd.
6. De verkoper kan zich niet op dit artikel beroepen wanneer het ontbreken van conformiteit betrekking heeft op feiten die hij kende of had behoren te kennen en die hij niet aan de koper bekend heeft gemaakt.

Hoofdstuk 12 De verbintenissen van de koper

AFDELING 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 123

Hoofdverbintenissen van de koper

1. De koper heeft de verplichting:
 - (a) de prijs te betalen;
 - (b) de goederen of de digitale inhoud in ontvangst te nemen, en
 - (c) de documenten die de goederen vertegenwoordigen of daarop betrekking hebben of de documenten met betrekking tot de digitale inhoud in ontvangst te nemen, al naar gelang de overeenkomst voorschrijft.
2. Lid 1, onder a), is niet van toepassing op overeenkomsten voor de levering van digitale inhoud wanneer de digitale inhoud niet tegen betaling van een prijs wordt geleverd.

AFDELING 2 BETALING VAN DE PRIJS

Artikel 124

Wijze van betaling

1. Betaling vindt plaats op de in de voorwaarden van de overeenkomst aangegeven wijze of, wanneer geen wijze van betaling is aangegeven, op elke bij gewone bedrijfsvoering op de plaats van betaling gebruikelijke wijze, met inachtneming van de aard van de transactie.
2. Een verkoper die een cheque, een andere betalingsopdracht of een belofte tot betaling aanvaardt, wordt geacht dit uitsluitend te doen op voorwaarde dat betaling daadwerkelijk plaatsvindt. De verkoper mag de nakoming van de oorspronkelijke verbintenis tot betaling afdwingen wanneer de opdracht niet wordt uitgevoerd of de belofte niet wordt nagekomen.
3. De oorspronkelijke verbintenis van de koper vervalt wanneer de verkoper een belofte tot betaling aanvaardt van een derde met wie de verkoper van tevoren is overeengekomen om de belofte tot betaling van de derde te aanvaarden als een wijze van betaling.
4. In geval van een overeenkomst tussen een handelaar en een consument is de consument niet gehouden tot het betalen van vergoedingen voor het gebruik van een bepaald betaalmiddel die hoger zijn dan de kosten voor de handelaar van het gebruik van dit middel.

Artikel 125
Plaats van betaling

1. Wanneer de plaats van betaling niet anderszins kan worden vastgesteld, is dit de plaats van vestiging van de verkoper op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst.
2. Wanneer de verkoper meer dan één plaats van vestiging heeft, geldt als plaats van betaling, de plaats van vestiging van de verkoper die het nauwst met de verbintenis tot betaling is verbonden.

Artikel 126
Tijdstip van betaling

1. De prijs dient te worden betaald op het moment van levering.
2. De verkoper mag een aanbod tot betaling vóór het tijdstip waarop deze dient plaats te vinden, weigeren wanneer hij daarbij een rechtmatig belang heeft.

Artikel 127
Betaling door een derde

1. Een koper mag de betaling toevertrouwen aan een derde. Een koper die de betaling aan een ander toevertrouwt, blijft voor de betaling aansprakelijk.
2. De verkoper kan betaling door een derde niet weigeren wanneer:
 - (a) de derde handelt met instemming van de koper, of
 - (b) de derde een rechtmatig belang heeft bij de betaling en de koper heeft nagelaten te betalen dan wel duidelijk is dat de koper niet zal betalen wanneer de betaling dient plaats te vinden.
3. Door betaling door een derde overeenkomstig lid 1 of lid 2 is de koper niet langer aansprakelijk jegens de verkoper.
4. Wanneer de verkoper betaling door een derde aanvaardt in omstandigheden waarop de leden 1 of 2 niet van toepassing zijn, is de koper niet langer aansprakelijk jegens de verkoper, maar is de verkoper aansprakelijk ten opzichte van de koper voor alle schade die door die aanvaarding is veroorzaakt

Artikel 128
Toewijzing van betaling

1. Wanneer een koper de verkoper verschillende bedragen moet betalen en de verrichte betaling onvoldoende is om al deze bedragen te dekken, kan de koper op het tijdstip van betaling de verkoper mededelen aan welke verbintenis de betaling moet worden toegewezen.

2. Wanneer de koper de in lid 1 bedoelde mededeling niet verricht, kan de verkoper de betaling aan een van de verbintenissen toewijzen door de koper daarvan binnen een redelijke termijn in kennis te stellen.
3. Een toewijzing krachtens lid 2 is niet geldig wanneer deze betrekking heeft op een verbintenis die nog niet opeisbaar is of die wordt bestreden.
4. Bij gebreke van een geldige toewijzing door een van partijen wordt de betaling toegewezen aan de verbintenis die aan een van de in de volgende criteria in de aangegeven volgorde voldoet:
 - (a) de verbintenis die opeisbaar is of als eerste opeisbaar zal zijn;
 - (b) de verbintenis waarvoor de verkoper over geen of de zwakste zekerheden beschikt;
 - (c) de verbintenis die voor de koper het meest bezwarend is;
 - (d) de oudste verbintenis.

Wanneer geen van deze criteria van toepassing is, wordt de betaling naar evenredigheid aan alle verbintenissen toegewezen.
5. De betaling kan krachtens de leden 2, 3 of 4 alleen worden toegewezen aan een verbintenis die niet afdwingbaar is als gevolg van verjaring wanneer er geen andere verbintenis is waaraan de betaling overeenkomstig deze leden zou kunnen worden toegewezen.
6. Bij iedere verbintenis dient de betaling van de koper eerst te worden toegewezen aan de kosten, vervolgens aan de rente en ten derde, aan de hoofdsom, tenzij de verkoper de betaling anders toewijst.

AFDELING 3 INONTVANGSTNEMING

Artikel 129 ***Inontvangstneming***

De koper voldoet aan de verbintenis tot inontvangstneming door:

- (a) het verrichten van alle handelingen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht ten einde de verkoper in staat te stellen de verbintenis tot levering na te komen, en
- (b) de goederen of de documenten die de goederen vertegenwoordigen dan wel de digitale inhoud aan te nemen, zoals voorgeschreven door de overeenkomst.

Artikel 130 ***Vroege levering en levering van de verkeerde hoeveelheid***

1. Wanneer de verkoper de goederen of digitale inhoud levert vóór het vastgestelde tijdstip, moet de koper de goederen in ontvangst nemen, tenzij hij een rechtmatig belang heeft om dat te weigeren.

2. Wanneer de verkoper een kleinere hoeveelheid goederen of digitale inhoud levert dan in de overeenkomst was bepaald, moet de koper in ontvangst nemen, tenzij de koper een rechtmatig belang heeft om dat te weigeren.
3. Wanneer de verkoper een grotere hoeveelheid goederen of digitale inhoud levert dan in de overeenkomst was bepaald, kan de koper het overschot houden of weigeren.
4. Wanneer de koper het overschot houdt, wordt dit geacht geleverd te zijn op grond van de overeenkomst en moet daarvoor de in de overeenkomst vastgestelde prijs worden betaald.
5. Met betrekking tot een consumentenkoopovereenkomst is lid 4 niet van toepassing wanneer de koper redelijkerwijs meent dat de verkoper het overschot doelbewust en zonder dwaling heeft afgeleverd, in de wetenschap dat dit niet was besteld.
6. Dit artikel is niet van toepassing op overeenkomsten voor de levering van digitale inhoud wanneer de digitale inhoud niet tegen betaling van een prijs is geleverd.

Hoofdstuk 13 Rechtsmiddelen van de verkoper

AFDELING 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 131

Overzicht van de rechtsmiddelen van de verkoper

1. Wanneer de koper een verbintenis niet nakomt, kan de verkoper:
 - (a) nakoming vorderen krachtens afdeling 2 van dit hoofdstuk;
 - (b) zijn eigen nakoming opschorten krachtens afdeling 3 van dit hoofdstuk;
 - (c) de overeenkomst ontbinden krachtens afdeling 4 van dit hoofdstuk, en
 - (d) de rente over de prijs of schadevergoeding vorderen krachtens hoofdstuk 16.
2. Wanneer de niet-nakoming de koper niet kan worden toegerekend, kan de verkoper elk van de in lid 1 bedoelde rechtsmiddelen aanwenden, met uitzondering van het vorderen van nakoming en schadevergoeding.
3. De verkoper kan geen van de in lid 1 bedoelde rechtsmiddelen aanwenden voor zover hij de niet-nakoming door de koper heeft veroorzaakt.
4. Rechtsmiddelen die niet onverenigbaar zijn, kunnen worden gecumuleerd.

AFDELING 2 VORDERING TOT NAKOMING

Artikel 132

Vordering tot nakoming van de verbintenissen van de koper

1. De verkoper heeft het recht de betaling van de prijs te vorderen wanneer deze betaald moet worden en nakoming van elke andere verbintenis te vorderen die door de koper is aangegaan.
2. Wanneer de koper de goederen of de digitale inhoud nog niet in ontvangst heeft genomen en het duidelijk is dat de koper deze niet in ontvangst zal willen nemen, kan de verkoper niettemin eisen dat de koper de goederen in ontvangst neemt en kan hij het verschuldigde bedrag vorderen tenzij de verkoper zonder noemenswaardige inspanning of kosten een redelijke vervangende overeenkomst kon hebben gesloten.

AFDELING 3 OPSCHORTING VAN DE NAKOMING VAN DE VERBINTENISSEN VAN DE VERKOPER

Artikel 133

Recht om nakoming op te schorten

1. Een verkoper die tegelijk met de verkoper of daarna dient na te komen, heeft het recht de nakoming op te schorten totdat de koper heeft aangeboden na te komen of is nagekomen.
2. Een verkoper die dient na te komen vóór de koper en die op goede gronden meent dat de koper niet zal nakomen op het moment waarop hij daartoe verplicht is, kan de nakoming opschorten zolang die goede gronden gelden. Het recht om de nakoming op te schorten vervalt echter wanneer de koper passend verzekert dat de nakoming naar behoren zal plaatsvinden of passende zekerheid stelt.
3. De nakoming die krachtens dit artikel mag worden opgeschort, kan de volledige dan wel de gedeeltelijke nakoming betreffen al naar gelang gerechtvaardigd door de niet-nakoming. Wanneer de verbintenissen van de koper in afzonderlijke delen moeten worden nagekomen of anderszins kunnen worden gesplitst, kan de verkoper de nakoming alleen opschorten met betrekking tot het deel dat niet is nagekomen, tenzij de niet-nakoming door de koper van dien aard is dat de opschorting van de volledige nakoming door de verkoper is gerechtvaardigd.

AFDELING 4 ONTBINDING

Artikel 134

Ontbinding wegens wezenlijke niet-nakoming

Een verkoper kan de overeenkomst ontbinden in de zin van artikel 8 wanneer de niet-nakoming door de koper op grond van de overeenkomst wezenlijk is in de zin van artikel 87, lid 2.

Artikel 135

Ontbinding wegens vertraagde nakoming na kennisgeving waarbij een aanvullende termijn voor nakoming is gesteld

1. Een verkoper kan de overeenkomst ontbinden in geval van een vertraging in de nakoming die als zodanig niet wezenlijk is, wanneer de verkoper kennis geeft van de vaststelling van een aanvullende termijn van redelijke duur voor de nakoming en de koper niet binnen deze termijn nakomt.
2. De duur van de periode wordt redelijk geacht wanneer de koper daartegen niet onverwijld bezwaar maakt. In betrekkingen tussen een handelaar en een consument mag de aanvullende termijn voor de nakoming niet eindigen vóór de in artikel 167, lid 2, bedoelde periode van 30 dagen.

3. Wanneer in de kennisgeving wordt bepaald dat de overeenkomst automatisch wordt ontbonden indien de koper niet nakomt binnen de in de kennisgeving vastgestelde termijn, is de ontbinding na het verstrijken van die termijn zonder nadere kennisgeving van kracht.
4. Het is partijen niet toegestaan in een consumentenkoopovereenkomst ten nadele van de consument de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 136

Ontbinding wegens voorziene niet-nakoming

Een verkoper kan de overeenkomst ontbinden vóór het moment waarop de nakoming moet plaatsvinden, wanneer de koper heeft verklaard of het anderszins duidelijk is, dat er niet zal worden nagekomen en de niet-nakoming wezenlijk zou zijn.

Artikel 137

Reikwijdte van het recht van ontbinding

1. Wanneer de verbintenissen van de koper uit hoofde van de overeenkomst in afzonderlijke delen moeten worden nagekomen of anderszins kunnen worden gesplitst, kan de verkoper, wanneer er krachtens deze afdeling een grond voor ontbinding is van een deel dat overeenkomt met een deel van de verbintenissen van de verkoper dat kan worden afgesplitst, de overeenkomst alleen met betrekking tot dat deel ontbinden.
2. Lid 1 is niet van toepassing wanneer de niet-nakoming wezenlijk is in het licht van de overeenkomst in haar geheel.
3. Wanneer de verbintenissen van de koper uit hoofde van de overeenkomst niet in afzonderlijke delen moeten worden nagekomen, kan de verkoper de overeenkomst alleen ontbinden indien de niet-nakoming wezenlijk is ten aanzien van de overeenkomst in haar geheel.

Artikel 138

Kennisgeving van ontbinding

Uitoefening van het recht van ontbinding van de overeenkomst krachtens deze afdeling geschiedt door kennisgeving aan de koper.

Artikel 139

Verlies van het recht van ontbinding

1. Wanneer te laat is aangeboden om na te komen of een aangeboden nakoming anderszins niet conform de overeenkomst is, verliest de verkoper het recht van ontbinding krachtens deze afdeling tenzij de kennisgeving van de ontbinding plaatsvindt binnen een redelijke termijn nadat de verkoper van het aanbod of het ontbreken van conformiteit op de hoogte was of had behoren te zijn.

2. Een verkoper verliest het recht om de overeenkomst krachtens artikel 136 te ontbinden door middel van een kennisgeving tenzij de verkoper kennis geeft van de ontbinding binnen een redelijke termijn nadat het recht is ontstaan.
3. Wanneer de koper de prijs niet heeft betaald of anderszins wezenlijk niet is nagekomen, behoudt de verkoper het recht van ontbinding.

Hoofdstuk 14 Risico-overgang

AFDELING 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 140

Gevolg van risico-overgang

Het verlies van of schade aan de goederen of de digitale inhoud nadat het risico is overgegaan op de koper ontslaat deze niet van de verbintenis de prijs te betalen, tenzij het verlies of de schade te wijten is aan een handeling of nalatigheid van de verkoper.

Artikel 141

Identificatie van goederen of digitale inhoud waarop de overeenkomst betrekking heeft

Het risico gaat niet over op de koper totdat de goederen of de digitale inhoud duidelijk zijn geïdentificeerd als de goederen of de digitale inhoud die krachtens de overeenkomst dienen te worden geleverd, ongeacht of deze identificatie plaatsvindt in de oorspronkelijke overeenkomst, door een kennisgeving aan de koper of anderszins.

AFDELING 2 RISICO-OVERGANG BIJ CONSUMENTENKOOPOVEREENKOMSTEN

Artikel 142

Risico-overgang bij een consumentenkoopovereenkomst

1. In geval van een consumentenkoopovereenkomst gaat het risico over op het tijdstip waarop de consument of een door de consument aangewezen derde, die niet de vervoerder is, de goederen of de materiële gegevensdrager waarop de digitale inhoud wordt geleverd, fysiek in ontvangst heeft genomen.
2. In geval van een overeenkomst voor de levering van digitale inhoud die niet op een materiële gegevensdrager wordt geleverd, gaat het risico over op het tijdstip waarop de consument of een daartoe door de consument aangewezen derde de beschikking heeft gekregen over de digitale inhoud.
3. Tenzij de overeenkomst een op afstand of buiten verkooppunten gesloten overeenkomst is, zijn de leden 1 en 2 niet van toepassing wanneer de consument de verbintenis de goederen of de digitale inhoud in ontvangst te nemen niet nakomt en de niet-nakoming niet niet-toerekenbaar is krachtens artikel 88. In dat geval gaat het risico over op het tijdstip waarop de consument of de door de consument aangewezen derde de goederen fysiek in ontvangst zou hebben genomen of de beschikking over de digitale inhoud zou hebben gekregen wanneer de verbintenis om deze in ontvangst te nemen, zou zijn nagekomen.
4. Wanneer de consument het vervoer van de goederen of de op een materiële gegevensdrager geleverde digitale inhoud regelt en de handelaar deze mogelijkheid

niet heeft aangeboden, gaat het risico over op het tijdstip waarop de goederen of de op een materiële gegevensdrager geleverde digitale inhoud aan de vervoerder worden overhandigd, onverminderd de rechten van de consument jegens de vervoerder.

5. Het is partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

AFDELING 3 RISICO-OVERGANG BIJ GEVAL VAN OVEREENKOMSTEN TUSSEN HANDELAREN

Artikel 143

Tijdstip waarop risico overgaat

1. In een overeenkomst tussen handelaren gaat het risico over wanneer de koper de goederen, de digitale inhoud of de documenten die de goederen vertegenwoordigen, in ontvangst neemt.
2. Lid 1 is van toepassing onverminderd de artikelen 144, 145 en 146.

Artikel 144

Goederen die koper ter beschikking zijn gesteld

1. Wanneer de goederen of de digitale inhoud ter beschikking van de koper zijn gesteld en de koper daarvan op de hoogte is, gaat het risico op de koper over met ingang van het tijdstip waarop de goederen of de digitale inhoud in ontvangst genomen hadden moeten zijn, tenzij de koper gerechtigd was om de inontvangstneming op te schorten krachtens artikel 113.
2. Wanneer de goederen of de digitale inhoud ter beschikking van de koper zijn gesteld op een andere plaats dan een plaats van vestiging van de verkoper, gaat het risico over wanneer de aflevering dient plaats te vinden en de koper op de hoogte is van het feit dat de goederen of de digitale inhoud op die plaats te zijner beschikking zijn gesteld.

Artikel 145

Vervoer van de goederen

1. Dit artikel is van toepassing op een koopovereenkomst die ook betrekking heeft op het vervoer van de goederen.
2. Wanneer de verkoper niet gehouden is de goederen op een bepaalde plaats te overhandigen, gaat het risico op de koper over wanneer de goederen aan de eerste vervoerder worden overhandigd ter overdracht aan de koper in overeenstemming met de overeenkomst.
3. Wanneer de verkoper gehouden is de goederen op een bepaalde plaats aan een vervoerder te overhandigen, gaat het risico pas op de koper over wanneer de goederen op die plaats aan de vervoerder worden overhandigd.

4. Het feit dat de verkoper bevoegd is documenten te behouden die bepalend zijn voor de beschikking over de goederen, is niet van invloed op de overgang van het risico.

Artikel 146

Tijdens doorvoer verkochte goederen

1. Dit artikel is van toepassing op een koopovereenkomst die betrekking heeft op tijdens doorvoer verkochte goederen.
2. Het risico gaat op de koper over met ingang van het tijdstip waarop de goederen aan de eerste vervoerder werden overhandigd. Indien de omstandigheden dit indiceren, gaat het risico echter op de koper over op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst.
3. Wanneer de verkoper op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst wist of had behoren te weten dat de goederen verloren waren geraakt of waren beschadigd en hij dit niet aan de koper heeft meegedeeld, draagt de verkoper het risico van verlies of schade.

Deel V Verbintenissen en rechtsmiddelen van partijen bij een verbonden dienstenovereenkomst

Hoofdstuk 15 Verbintenissen en rechtsmiddelen van partijen

AFDELING 1 TOEPASSING VAN BEPAALDE ALGEMENE BEPALINGEN OP KOOPOVEREENKOMSTEN

Artikel 147

Toepassing van bepaalde algemene bepalingen op koopovereenkomsten

1. De bepalingen hoofdstuk 9 zijn met het oog op dit deel van toepassing.
2. Wanneer een koopovereenkomst of een overeenkomst voor de levering van digitale inhoud wordt ontbonden, worden ook alle daarmee verbonden dienstenovereenkomsten ontbonden.

AFDELING 2 VERBINTENISSEN VAN DE DIENSTVERLENER

Artikel 148

Resultaatsverbintenis en zorgvuldigheids- en deskundigheidsverbintenis

1. De dienstverlener moet alle door de overeenkomst voorgeschreven specifieke resultaten bereiken.
2. Bij gebreke van een expliciete of impliciete verbintenis uit hoofde van een overeenkomst om een specifiek resultaat te bereiken, moet de dienstverlener de verbonden dienst verrichten met de zorgvuldigheid en deskundigheid die een redelijke dienstverlener zou betrachten en overeenkomstig alle wettelijke of andere bindende rechtsregels die op de verbonden dienst van toepassing zijn.
3. Bij de vaststelling van de door de dienstverlener te betrachten redelijke zorgvuldigheid en deskundigheid moet onder andere rekening worden gehouden met:
 - (a) de aard, de omvang, de frequentie en de voorzienbaarheid van de risico's waarmee de verrichting van de verbonden dienst voor de klant gepaard gaat;
 - (b) indien er sprake van schade is, de kosten van alle voorzorgsmaatregelen die het optreden van die of soortgelijke schade zouden hebben voorkomen, en
 - (c) de voor de verrichting van de verbonden dienst beschikbare tijd.
4. Wanneer in een overeenkomst tussen een handelaar en een consument de verbonden dienst de installatie van de goederen omvat, moet de installatie van dien aard zijn dat

de geïnstalleerde goederen conform de overeenkomst zijn als voorgeschreven door artikel 101.

5. In betrekkingen tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van lid 2 uit te sluiten of van dat lid af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 149

Verbintenis om schade te voorkomen

De dienstverlener moet redelijke voorzorgsmaatregelen nemen om schade aan de goederen of de digitale inhoud, of lichamelijk letsel of elk ander verlies of elke andere schade in de loop van of als gevolg van de verrichting van de verbonden dienst te voorkomen.

Artikel 150

Nakoming door een derde

1. Een dienstverlener kan de verrichting aan een ander toevertrouwen, tenzij de persoonlijke verrichting door de dienstverlener is vereist.
2. Een dienstverlener die de verrichting aan een ander toevertrouwt, blijft voor die verrichting aansprakelijk.
3. In betrekkingen tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van lid 2 uit te sluiten of van dat lid af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Artikel 151

Verbintenis om een factuur te verschaffen

Wanneer voor de verbonden dienst een afzonderlijke prijs moet worden betaald en de prijs geen op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst overeengekomen forfaitair bedrag is, moet de dienstverlener de klant een factuur verschaffen waarin op duidelijke en begrijpelijke wijze wordt uitgelegd hoe de prijs is berekend.

Artikel 152

Verbintenis om te waarschuwen voor onverwachte of economisch niet verantwoorde kosten

1. De dienstverlener moet de klant waarschuwen en zijn toestemming vragen om door te gaan wanneer:
 - (a) de kosten van de verbonden dienst hoger zouden zijn dan de dienstverlener reeds aan de klant heeft meegedeeld, of
 - (b) de verbonden dienst meer zou kosten dan de waarde van de goederen of de digitale inhoud na afloop van de dienstverlening, voor zover dit de dienstverlener bekend is.

2. Een dienstverlener die nalaat om overeenkomstig lid 1 de toestemming van de klant te verkrijgen, heeft geen recht op een prijs die hoger is dan de reeds meegedeelde kosten of, al naar gelang van het geval, de waarde van de goederen of de digitale inhoud na afloop van de verbonden dienstverlening.

AFDELING 3 VERBINTENISSEN VAN DE KLANT

Artikel 153

Betaling van de prijs

1. De klant dient de prijs te betalen die volgens de overeenkomst voor de verbonden dienst moet worden betaald.
2. De prijs moet worden betaald nadat de verbonden dienst is voltooid en het voorwerp van de verbonden dienst aan de klant ter beschikking is gesteld.

Artikel 154

Verlenen van toegang

Wanneer de dienstverlener voor het verrichten van de verbonden dienst toegang moet verkrijgen tot het erf van de klant, dient de klant deze toegang op elk redelijk tijdstip toe te staan.

AFDELING 4 RECHTSMIDDELEN

Artikel 155

Rechtsmiddelen van de klant

1. Wanneer een dienstverlener een verbintenis niet nakomt, beschikt de klant, behoudens de in dit artikel opgenomen aanpassingen, over dezelfde rechtsmiddelen als die waarin hoofdstuk 11 voor de koper voorziet, te weten:
 - (a) het vorderen van specifieke nakoming;
 - (b) het opschorten van de nakoming door de klant zelf;
 - (c) het ontbinden van de overeenkomst;
 - (d) het verminderen van de prijs, en
 - (e) het vorderen van schadevergoeding.
2. Onverminderd lid 3, heeft het recht van de dienstverlener om verzuimen te herstellen voorrang boven de rechtsmiddelen van de klant, ongeacht of de klant een consument is.

3. In geval van verkeerde installatie op grond van een consumentkoopovereenkomst als bedoeld in artikel 101 heeft het recht van de dienstverlener om verzuimen te herstellen geen voorrang boven de rechtsmiddelen van de consument.
4. Indien de klant een consument is, heeft hij het recht om de overeenkomst te ontbinden in elk geval waarin de verleende verbonden dienst niet conform de overeenkomst is, tenzij het ontbreken van conformiteit onbeduidend is.
5. Hoofdstuk 11 is van toepassing behoudens de noodzakelijke aanpassingen, waaronder met name de volgende aanpassingen:
 - (a) met betrekking tot het recht van de dienstverlener om verzuimen te herstellen mag in geval van een overeenkomst tussen een handelaar en een consument de redelijke termijn als vermeld in artikel 109, lid 5, niet langer dan 30 dagen zijn;
 - (b) met betrekking tot het goedmaken van een prestatie die niet conform de overeenkomst is, zijn de artikelen 111 en 112 niet van toepassing, en
 - (c) artikel 156 is van toepassing in plaats van artikel 122.

Artikel 156

Vereiste van kennisgeving van ontbreken van conformiteit in verbonden dienstenovereenkomsten tussen handelaren

1. In geval van een verbonden dienstenovereenkomst tussen handelaren mag de klant zich slechts op het ontbreken van conformiteit beroepen wanneer hij de dienstverlener daarvan binnen redelijke termijn in kennis stelt met vermelding van de aard van het ontbreken van conformiteit.

De termijn begint te lopen op het moment waarop de verbonden dienst is voltooid of, wanneer dat later is, het moment waarop de klant het ontbreken van conformiteit ontdekt of had behoren te ontdekken.

2. De dienstverlener kan zich niet op dit artikel beroepen wanneer het ontbreken van conformiteit betrekking heeft op feiten die hij kende of had behoren te kennen en die hij niet aan de klant heeft bekend gemaakt.

Artikel 157

Rechtsmiddelen van de dienstverlener

1. Wanneer de klant niet nakomt, beschikt de dienstverlener, behoudens de in lid 2 vermelde aanpassingen, over dezelfde rechtsmiddelen als die waarin hoofdstuk 13 voor de koper voorziet, te weten:
 - (a) het vorderen van nakoming;
 - (b) het opschorten van de nakoming door de dienstverlener zelf;
 - (c) het ontbinden van de overeenkomst, en

- (d) het vorderen van de rente over de prijs of schadevergoeding.
- 2. Hoofdstuk 13 is van toepassing behoudens de noodzakelijke aanpassingen. Met name is artikel 158 van toepassing in plaats van artikel 132, lid 2.

Artikel 158

Recht van de klant om nakoming af te wijzen

- 1. De klant kan de dienstverlener te allen tijde meedelen dat de verrichting, of verdere verrichting van de verbonden dienst niet langer vereist is.
- 2. Wanneer een mededeling overeenkomst lid 1 wordt gedaan:
 - (a) heeft de dienstverlener niet langer het recht of de plicht om de verbonden dienst te verlenen, en
 - (b) blijft de klant, wanneer er niet krachtens een andere bepaling grond voor ontbinding is, aansprakelijk voor de betaling van de prijs, met aftrek van de kosten die de dienstverlener heeft bespaard of had kunnen besparen doordat hij niet volledig hoeft te presteren.
- 3. In betrekkingen tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Deel VI Schadevergoeding en rente

Hoofdstuk 16 Schadevergoeding en rente

AFDELING 1 SCHADEVERGOEDING

Artikel 159

Recht op schadevergoeding

1. Een schuldeiser heeft recht op vergoeding van de schade die is veroorzaakt doordat een schuldenaar een verbintenis niet nakomt, tenzij de niet-nakoming niet kan worden toegerekend.
2. De schade waarvan vergoeding kan worden gevorderd, omvat toekomstige schade die de schuldenaar redelijkerwijs kon verwachten.

Artikel 160

Algemene maatstaf voor schadevergoeding

Als algemene maatstaf voor de vergoeding van door de niet-nakoming van een verbintenis veroorzaakte schade geldt de som die de schuldeiser in de toestand brengt waarin hij zou hebben verkeerdt wanneer de verbintenis behoorlijk was nagekomen, of, wanneer dat niet mogelijk is, zo veel mogelijk in die toestand brengt. Een dergelijke schadevergoeding omvat zowel het door de schuldeiser geleden verlies als de door hem gederfde winst.

Artikel 161

Voorzienbaarheid van schade

De schuldenaar is slechts aansprakelijk voor de schade die hij op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst voorzag of had behoren te voorzien als een gevolg van de niet-nakoming.

Artikel 162

Aan de schuldeiser toe te rekenen schade

De schuldenaar is niet aansprakelijk voor de door de schuldeiser geleden schade voor zover de schuldeiser heeft bijgedragen tot de niet-nakoming of de gevolgen daarvan.

Artikel 163

Beperking van schade

1. De schuldenaar is niet aansprakelijk voor de door de schuldeiser geleden schade voor zover de schuldeiser de schade had kunnen beperken door het treffen van redelijke maatregelen.

2. De schuldeiser heeft recht op vergoeding van alle kosten die in redelijkheid zijn gemaakt om de schade te proberen te beperken.

Artikel 164

Vervangende overeenkomst

Een schuldeiser die een overeenkomst geheel of gedeeltelijk heeft ontbonden en binnen een redelijke termijn en op een redelijke wijze een vervangende overeenkomst heeft gesloten, kan, voor zover hij recht op schadevergoeding heeft, betaling van het verschil vorderen tussen de waarde van dat wat op grond van de ontbonden overeenkomst had moeten worden betaald en de waarde van dat wat moet worden betaald op grond van de vervangende overeenkomst, alsook vergoeding van alle overige schade vorderen.

Artikel 165

Marktprijs

Wanneer de schuldeiser de overeenkomst heeft ontbonden en geen vervangende overeenkomst heeft gesloten, maar voor de prestatie een marktprijs geldt, kan de schuldeiser, voor zover hij recht op schadevergoeding heeft, betaling vorderen van het verschil tussen de overeengekomen prijs en de op het tijdstip van de ontbinding geldende marktprijs alsook vergoeding van alle overige schade vorderen.

AFDELING 2: VERTRAGINGSRENTE: ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 166

Vertragsrente

1. Wanneer de betaling van een bedrag is vertraagd, heeft de schuldeiser, zonder dat daarvan kennisgeving dient plaats te vinden, recht op rente over dat bedrag vanaf het tijdstip waarop de betaling opeisbaar is tot het tijdstip waarop de betaling plaatsvindt tegen de in lid 2 bedoelde rentevoet.
2. De rentevoet voor vertraagde betaling is:
 - (a) ingeval de schuldeiser zijn gewone verblijfplaats heeft in een lidstaat die de euro als munteenheid heeft of in een derde staat, de rentevoet die door de Europese Centrale Bank wordt gehanteerd voor haar meest recente basisherfinancieringstransactie, uitgevoerd vóór de eerste kalenderdag van het betreffende halfjaar, of de marginale rentevoet die het gevolg is van variabele-rentetenders voor de meest recente basisherfinancieringsoperaties van de Europese Centrale Bank, vermeerderd met twee procentpunten;
 - (b) ingeval de schuldeiser zijn gewone verblijfplaats heeft in een lidstaat die niet de euro als munteenheid heeft, het door de nationale centrale bank van die lidstaat vastgestelde equivalente rentetarief, vermeerderd met twee procentpunten.
3. De schuldeiser kan vergoeding van alle overige schade vorderen.

Artikel 167
Rente wanneer de schuldenaar een consument is

1. Wanneer de schuldenaar een consument is, is voor vertraging in de betaling slechts rente verschuldigd tegen het in artikel 166 genoemde tarief wanneer de niet-nakoming toerekenbaar is.
2. De rente begint niet eerder te lopen dan 30 dagen na de kennisgeving door de schuldeiser aan de schuldenaar waarbij de verbintenis tot betaling van rente en de rentevoet zijn aangegeven. De kennisgeving kan plaatsvinden vóór de datum waarop de betaling plaats dient te vinden.
3. Een voorwaarde in een overeenkomst waarbij een hogere rentevoet wordt vastgesteld dan die waarin artikel 166 voorziet, of een eerder tijdstip waarop de rente gaat lopen dan het in lid 2 van dit artikel vermelde tijdstip, is niet bindend in zoverre dit overeenkomstig artikel 83 onbillijk zou zijn.
4. Vertragingsrente kan niet worden gekapitaliseerd teneinde rente te genereren.
5. Het is partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

AFDELING 3 VERTRAGING IN BETALING DOOR HANDELAREN

Artikel 168
Rentevoet en tijdstip waarop rente gaat lopen

1. Wanneer een handelaar de betaling van een op grond van een overeenkomst voor de levering van goederen, digitale inhoud of de verrichting van verbonden diensten verschuldigde prijs vertraagt zonder dat dit op grond van artikel 88 niet toerekenbaar is, is rente verschuldigd tegen het in lid 5 vermelde tarief.
2. De rente tegen het in lid 5 vermelde tarief begint te lopen op de dag volgend op de datum of het einde van de termijn voor betaling die in de overeenkomst is vastgelegd. Wanneer een dergelijke datum of termijn ontbreekt, begint de rente te lopen:
 - (a) 30 dagen na de datum van ontvangst door de schuldenaar van de factuur of een gelijkwaardig betalingsverzoek, of
 - (b) 30 dagen na de datum van ontvangst van de goederen, digitale inhoud of verbonden diensten, wanneer de onder a) bedoelde datum vroeger of onzeker is, of wanneer het onzeker is of de schuldenaar een factuur of een gelijkwaardig betalingsverzoek heeft ontvangen.
3. Wanneer de conformiteit van de goederen, digitale inhoud of verbonden diensten met de overeenkomst moet worden vastgesteld door middel van aanvaarding of onderzoek, vangt de in lid 2, onder b), bedoelde periode van 30 dagen aan op de datum van aanvaarding of de datum waarop de onderzoeksprocedure is voltooid. De onderzoeksprocedure kan niet langer dan 30 dagen duren, te rekenen vanaf de datum

van levering van de goederen of digitale inhoud of de verrichting van verbonden diensten, tenzij partijen nadrukkelijk iets anders overeenkomen en deze conformiteit niet onbillijk is op grond van artikel 170.

4. De op grond van lid 2 vastgestelde betalingstermijn kan niet langer dan 60 dagen zijn, tenzij partijen nadrukkelijk iets anders overeenkomen en deze conformiteit niet onbillijk is op grond van artikel 170.
5. De rentevoet voor vertraagde betaling is:
 - (a) ingeval de schuldeiser zijn gewone verblijfplaats heeft in een lidstaat die de euro als munteenheid heeft of in een derde staat, de rentevoet die door de Europese Centrale Bank wordt gehanteerd voor haar meest recente basisherfinancieringstransactie, uitgevoerd vóór de eerste kalenderdag van het betreffende halfjaar, of de marginale rentevoet die het gevolg is van variabele-rentetenders voor de meest recente basisherfinancieringsoperaties van de Europese Centrale Bank, vermeerderd met acht procentpunten;
 - (b) ingeval de schuldeiser zijn gewone verblijfplaats heeft in een lidstaat die niet de euro als munteenheid heeft, het door de nationale centrale bank van die lidstaat vastgestelde equivalente rentetarief, vermeerderd met acht procentpunten.
6. De schuldeiser kan vergoeding van alle overige schade vorderen.

Artikel 169

Vergoeding van invorderingskosten

1. Wanneer overeenkomstig artikel 168 rente moet worden betaald, heeft de schuldeiser recht op betaling door de schuldenaar van minimaal een forfaitair bedrag van 40 euro dan wel een gelijkwaardig bedrag in de munteenheid die voor de prijs van de overeenkomst is overeengekomen, ter vergoeding van de invorderingskosten van de schuldeiser.
2. De schuldeiser heeft recht op betaling door de schuldenaar van een redelijke vergoeding voor alle invorderingskosten die het in lid 1 vermelde forfaitair bedrag te boven gaan en die het gevolg zijn van de vertraagde betaling door de schuldenaar.

Artikel 170

Oneerlijke voorwaarden van overeenkomsten inzake verpagingsrente

1. Een voorwaarde in een overeenkomst met betrekking tot de datum van betaling of de betalingstermijn, de rentevoet voor verpagingsrente of de vergoeding voor invorderingskosten is niet bindend wanneer zij oneerlijk is. Een voorwaarde is oneerlijk wanneer zij gelet op alle omstandigheden van het geval, waaronder de aard van de goederen, digitale inhoud of verbonden diensten, grovelijk afwijkt van de gangbare handelspraktijken en indruist tegen de goede trouw en de redelijkheid en billijkheid.

2. Voor de toepassing van lid 1 wordt een voorwaarde in een overeenkomst waarbij een betalingstermijn of –periode of een rentevoet is vastgesteld die voor de schuldeiser ongunstiger is dan de in artikel 167 of artikel 168 vermelde termijn, periode of voet, of een voorwaarde waarbij een vergoeding voor invorderingskosten is vastgesteld die lager is dan het in artikel 169 vermelde bedrag, geacht oneerlijk te zijn.
3. Voor de toepassing van lid 1 is een voorwaarde in een overeenkomst waarbij verdragingsrente of een vergoeding voor invorderingskosten wordt uitgesloten altijd oneerlijk.

Artikel 171
Dwingend karakter

Het is partijen niet toegestaan de toepassing van deze afdeling uit te sluiten of van deze afdeling af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Deel VII Teruggave

Hoofdstuk 17 Teruggave

Artikel 172

Teruggave in geval van vernietiging of ontbinding

1. Wanneer een overeenkomst door een van beide partijen is vernietigd of ontbonden, is elke partij verplicht hetgeen zij ("de ontvanger") van de wederpartij heeft ontvangen, terug te geven.
2. De verbintenis tot teruggave van hetgeen is ontvangen, omvat alle natuurlijke en burgerlijke vruchten die voortvloeien uit hetgeen is ontvangen.
3. Bij de ontbinding van een overeenkomst waarbij in termijnen of delen moet worden nagekomen, bestaat geen verplichting tot teruggave van hetgeen is ontvangen met betrekking tot die termijnen of delen ten aanzien waarvan de verbintenissen over en weer volledig zijn nagekomen, of wanneer de prijs voor hetgeen is gepresteerd op grond van artikel 8, lid 2, verschuldigd blijft, tenzij de overeenkomst van dien aard is dat gedeeltelijke nakoming voor geen van de partijen van waarde is.

Artikel 173

Betaling van geldswaarde

1. Wanneer hetgeen is ontvangen, in voorkomend geval met inbegrip van de vruchten, niet kan worden teruggegeven, of in geval van al dan niet op een materiële gegevensdrager geleverde digitale inhoud, moet de ontvanger de waarde daarvan in geld betalen. Wanneer teruggave mogelijk is, maar tot onredelijke inspanningen of kosten zou leiden, kan de ontvanger ervoor kiezen de waarde in geld te betalen, mits dit de vermogensbelangen van de wederpartij niet schaadt.
2. De geldswaarde van goederen is de waarde die de goederen zouden hebben gehad op de datum waarop de waarde in geld had moeten worden betaald wanneer de ontvanger de goederen zonder vernietiging of schade tot die datum had gehouden.
3. Wanneer een verbonden dienstenovereenkomst wordt vernietigd of ontbonden door de klant nadat de verbonden dienst is verricht of gedeeltelijk is verricht, is de geldswaarde van hetgeen is ontvangen, het bedrag dat de klant heeft bespaard door het ontvangen van de verbonden dienst.
4. In geval van digitale inhoud is de geldswaarde van hetgeen is ontvangen het bedrag dat de klant heeft bespaard door gebruik te maken van de digitale inhoud.
5. Wanneer de ontvanger een vervanging voor goederen of digitale inhoud in geld of natura heeft gekregen terwijl hij de grond voor de vernietiging of de ontbinding kende of had behoren te kennen, kan de wederpartij ervoor kiezen ofwel hetgeen ter vervanging is ontvangen ofwel de geldswaarde van hetgeen ter vervanging is

ontvangen, te vorderen. Een ontvanger die een vervanging voor goederen of digitale inhoud in geld of natura heeft verkregen terwijl hij de grond voor de vernietiging of de ontbinding niet kende of had behoren te kennen, kan ervoor kiezen ofwel hetgeen ter vervanging is ontvangen ofwel de geldswaarde van hetgeen ter vervanging is ontvangen, terug te geven.

6. In geval van digitale inhoud die niet tegen betaling van een prijs is geleverd, geschiedt geen teruggave.

Artikel 174

Betaling voor gebruik en rente over ontvangen gelden

1. Een ontvanger die gebruik heeft gemaakt van goederen moet de wederpartij de geldswaarde van dat gebruik betalen met betrekking tot elke periode waarin:
 - (a) de ontvanger de grond voor de vernietiging of de ontbinding heeft veroorzaakt;
 - (b) de ontvanger, voor de aanvang van die periode, de grond voor vernietiging of ontbinding kende, of
 - (c) het gelet op de aard van de goederen, de aard en hoeveelheid van het gebruik en de beschikbaarheid van andere rechtsmiddelen dan ontbinding, onbillijk zou zijn de ontvanger het gebruik om niet van de goederen voor die periode toe te staan.
2. Een ontvanger die verplicht is geld terug te geven, moet rente betalen tegen de in artikel 166 bepaalde rentevoet, wanneer:
 - (a) de wederpartij verplicht is voor het gebruik te betalen, of
 - (b) de ontvanger de aanleiding heeft gegeven tot de vernietiging van de overeenkomst wegens bedrog, bedreiging en misbruik.
3. Voor de toepassing van dit hoofdstuk is een ontvanger niet verplicht om voor het gebruik van ontvangen goederen te betalen of om rente over ontvangen gelden te betalen in andere situaties dan die welke zijn genoemd in de leden 1 en 2.

Artikel 175

Vergoeding voor uitgaven

1. Wanneer een ontvanger uitgaven heeft moeten verrichten in verband met goederen of digitale inhoud, heeft hij recht op vergoeding voor zover de uitgaven aan de wederpartij ten goede zijn gekomen mits de uitgaven zijn verricht op een tijdstip waarop de ontvanger de grond voor de vernietiging of de ontbinding niet kende of had behoren te kennen.
2. Een ontvanger die de grond voor de vernietiging of de ontbinding kende of had behoren te kennen, heeft alleen recht op vergoeding voor de uitgaven die noodzakelijk waren om de goederen of digitale inhoud voor verlies of

waardevermindering te behoeden, mits de ontvanger geen gelegenheid had de wederpartij om advies te vragen.

Artikel 176
Billijke wijziging

Elke verbintenis tot teruggave of betaling op grond van dit hoofdstuk kan worden gewijzigd voor zover de nakoming daarvan grovelijk onbillijk zou zijn, met name gelet op de vraag of de partij de grond voor de vernietiging of de ontbinding niet heeft veroorzaakt of niet heeft gekend.

Artikel 177
Dwingend karakter

In betrekkingen tussen een handelaar en een consument is het partijen niet toegestaan ten nadele van de consument de toepassing van dit hoofdstuk uit te sluiten, van dit hoofdstuk af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.

Deel VIII Verjaring

Hoofdstuk 18 Verjaring

AFDELING 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 178

Aan verjaring onderworpen rechten

Het recht om nakoming van een verbintenis en alle bijkomende rechten af te dwingen, verjaart door het verloop van een termijn overeenkomstig dit hoofdstuk.

AFDELING 2 VERJARINGSTERMIJNEN EN HUN AANVANG

Artikel 179

Verjaringstermijnen

1. De korte verjaringstermijn bedraagt twee jaar.
2. De lange verjaringstermijn bedraagt tien jaar of, in geval van een recht op schadevergoeding wegens lichamelijk letsel, dertig jaar.

Artikel 180

Aanvang

1. De korte verjaringstermijn begint te lopen op het tijdstip waarop de schuldeiser de feiten ten gevolge waarvan het recht kan worden uitgeoefend kende of had behoren te kennen.
2. De lange verjaringstermijn begint te lopen op het tijdstip waarop de schuldenaar moet nakomen dan wel, in geval van een recht op schadevergoeding, vanaf het tijdstip van de handeling ten gevolge waarvan het recht ontstaat.
3. Wanneer de schuldenaar een voortdurende verbintenis heeft om iets te doen of na te laten, wordt de schuldeiser geacht een afzonderlijk recht te hebben met betrekking tot elke niet-nakoming van de verbintenis.

AFDELING 3 VERLENGING VAN VERJARINGSTERMIJNEN

Artikel 181

Schorsing in geval van gerechtelijke en andere procedures

1. De loop van beide verjaringstermijnen is geschorst vanaf het tijdstip waarop de gerechtelijke procedure om het recht geldend te maken wordt ingeleid.
2. De schorsing duurt tot het tijdstip waarop een eindbeslissing is gegeven, dan wel het geschil op een andere wijze is afgehandeld. Wanneer de procedure eindigt binnen de laatste zes maanden van de verjaringstermijn zonder dat een beslissing ten gronde wordt genomen, verloopt de verjaringstermijn niet eerder dan nadat zes maanden zijn verstreken na het tijdstip waarop de procedure is geëindigd.
3. De leden 1 en 2 zijn van overeenkomstige toepassing op arbitrage- en bemiddelingsprocedures, op procedures waarbij een geschil tussen twee partijen is voorgelegd aan een derde voor een bindend besluit, en op alle andere procedures die zijn ingeleid ter verkrijging van een beslissing inzake het recht of ter afwending van een faillissement.
4. Onder bemiddeling wordt een gestructureerde procedure verstaan, ongeacht de benaming, waarin twee of meer partijen bij een geschil op vrijwillige basis zelf pogen met de hulp van een bemiddelaar hun geschil te schikken. Deze procedure kan door partijen worden ingeleid of door een gerecht worden voorgesteld of gelast, dan wel door het nationale recht zijn voorgeschreven. De bemiddeling eindigt door een overeenkomst tussen partijen of door een verklaring van de bemiddelaar of een der partijen.

Artikel 182

Verlenging van verjaring in geval van onderhandelingen

Wanneer partijen onderhandelen over het recht dan wel over omstandigheden op grond waarvan een vordering in verband met het recht kan ontstaan, verloopt geen van beide verjaringstermijnen voor een jaar is verstreken na de laatste gedane mededeling in het kader van de onderhandelingen of na de mededeling van een van partijen aan de andere dat zij de onderhandelingen niet langer wil voortzetten.

Artikel 183

Verlenging van verjaring in geval van onbekwaamheid

Wanneer een handelingsonbekwame persoon geen vertegenwoordiger heeft, dan verloopt geen verjaringstermijn van een recht van die persoon voor een jaar is verstreken sedert het einde van de handelingsonbekwaamheid of de aanstelling van een vertegenwoordiger.

AFDELING 4 HERNIEUWING VAN VERJARINGSTERMIJNEN

Artikel 184

Hernieuwing door erkenning

Wanneer de schuldenaar het recht jegens de schuldeiser erkent, door gedeeltelijke betaling, betaling van rente, zekerheidsstelling, verrekening of op enige andere wijze, begint een nieuwe, korte verjaringstermijn te lopen.

AFDELING 5 GEVOLGEN VAN VERJARING

Artikel 185

Gevolgen van verjaring

1. Na het verlopen van de betrokken verjaringstermijn heeft de schuldenaar het recht nakoming van de betrokken verbintenis te weigeren en verliest de schuldeiser alle rechtsmiddelen in geval van niet- nakoming met uitzondering van het recht nakoming op te schorten.
2. Datgene wat door de schuldenaar ter nakoming van de betrokken verbintenis is betaald of overgedragen, kan niet worden teruggevorderd enkel omdat de verjaringstermijn is verlopen op het tijdstip van de nakoming.
3. De verjaringstermijn voor een recht op betaling van rente en andere bijkomende rechten verloopt niet later dan de termijn voor het primaire recht.

AFDELING 6 WIJZIGING BIJ OVEREENKOMST

Artikel 186

Overeenkomsten betreffende verjaring

1. Partijen kunnen bij overeenkomst de bepalingen van dit hoofdstuk wijzigen, met name door het inkorten of verlengen van de verjaringstermijnen.
2. De korte verjaringstermijn kan niet worden verkort tot minder dan één jaar of verlengd tot meer dan tien jaar.
3. De lange verjaringstermijn kan niet worden verkort tot minder dan één jaar of verlengd tot meer dan dertig jaar.
4. Het is partijen niet toegestaan de toepassing van dit artikel uit te sluiten of van dit artikel af te wijken of de gevolgen ervan te wijzigen.
5. In een overeenkomst tussen een handelaar en een consument kan dit artikel niet worden toegepast ten nadele van de consument.

Aanhangsel 1

Standaardinstructies inzake herroeping

Herroepingsrecht

U heeft het recht binnen een termijn van 14 kalenderdagen zonder opgave van redenen deze overeenkomst te herroepen.

De herroepingstermijn verstrijkt 14 dagen na dag 1.

Om het herroepingsrecht uit te oefenen, dient u ons door middel van een duidelijke verklaring (bijvoorbeeld een per post, fax of e-mail verzonden brief) in kennis te stellen ^[2] van uw besluit deze overeenkomst te herroepen. U kunt gebruik maken van het bijgevoegde standaardformulier voor herroeping, maar dit is niet verplicht. ^[3]

Om aan de termijn voor herroeping te voldoen, volstaat het wanneer u uw mededeling inzake de uitoefening van het herroepingsrecht toestuurt voordat de herroepingstermijn is verstreken.

Gevolgen van herroeping

Wanneer u deze overeenkomst herroept, zullen wij u onverwijld en in elk geval uiterlijk 14 dagen na de dag waarop wij zijn geïnformeerd over uw besluit om deze overeenkomst te herroepen, alle betalingen terugbetalen, met inbegrip van de leveringskosten (maar met uitzondering van de extra kosten die het gevolg zijn van uw keuze voor een ander type levering dan het door ons aangeboden goedkoopste type standaardlevering). Wij zullen deze terugbetaling verrichten met gebruikmaking van hetzelfde betaalmiddel als door u voor de oorspronkelijke transactie werd gebruikt, tenzij u uitdrukkelijk met een ander betaalmiddel heeft ingestemd; in geen geval zal een dergelijke terugbetaling voor u extra kosten met zich brengen. ^[4]

^[5]

^[6]

Aanwijzingen voor het invullen:

^[1] Voeg hier een van de volgende formuleringen tussen aanhalingstekens in:

- a) in geval van een verbonden dienstenovereenkomst of een overeenkomst voor de levering van water, gas of elektriciteit, dat/die niet marktklaar is gemaakt in een bepaald volume of in een bepaalde hoeveelheid, van stadsverwarming en van digitale inhoud die niet op een materiële gegevensdrager is geleverd: "het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst.";
- b) in geval van een koopovereenkomst: "het tijdstip waarop u of een door u aangewezen derde, die niet de vervoerder is, de goederen fysiek in ontvangst neemt.";

- c) in geval van een overeenkomst inzake verschillende door de consument in één bestelling bestelde en afzonderlijk geleverde goederen: "het tijdstip waarop u of een door u aangewezen derde, die niet de vervoerder is, het laatste goed fysiek in ontvangst neemt.";
- d) in geval van een overeenkomst inzake de levering van een goed dat uit verschillende zendingen of onderdelen bestaat: "het tijdstip waarop u of een door u aangewezen derde, die niet de vervoerder is, de laatste zending of het laatste onderdeel fysiek in ontvangst neemt.";
- e) in geval van een overeenkomst voor de geregelde levering van goederen gedurende een vastgestelde termijn: "het tijdstip waarop u of een door u aangewezen derde, die niet de vervoerder is, het eerste goed fysiek in ontvangst neemt.".

2 Vul uw naam, geografische adres en, indien beschikbaar, uw telefoonnummer, faxnummer en e-mailadres in.

3 Wanneer u de consument de mogelijkheid biedt op uw website elektronisch het formulier in te vullen en informatie over zijn herroeping van de overeenkomst te overleggen, voeg dan het volgende in: "Desgewenst kunt u elektronisch het standaardherroepingsformulier invullen en dit of een andere duidelijke verklaring indienen op onze website [voeg internetadres in]. Wanneer u van deze mogelijkheid gebruik maakt, zullen wij u overwijd een ontvangstbevestiging van deze herroeping toezenden op een materiële gegevensdrager (bijvoorbeeld via e-mail)."

4 In geval van een koopovereenkomst waarin u niet heeft aangeboden om de goederen af te halen in geval van herroeping, dient u de volgende tekst in te voegen: "Terugbetaling zal kunnen worden opgeschort totdat wij de goederen terug ontvangen hebben of, wanneer dat eerder is, u bewijs heeft overgelegd dat de goederen zijn teruggezonden".

5 Wanneer de consument in verband met de overeenkomst goederen heeft ontvangen, dient u het volgende in te voegen:

a voeg in:

- "Wij zullen de goederen afhalen.", of
- "U dient onverwijd en in elk geval binnen 14 dagen na de dag waarop wij door u zijn geïnformeerd over uw herroeping van deze overeenkomst, de goederen aan ons of ____ [voeg de naam in en het geografische adres, indien van toepassing, van de persoon die u heeft gemachtigd om de goederen in ontvangst te nemen] terug te zenden of te overhandigen. Deze termijn wordt in acht genomen wanneer de goederen door u worden teruggezonden voordat de termijn van 14 dagen is verstreken."

b voeg ofwel in:

- "De kosten van het terugzenden van de goederen zullen door ons worden gedragen.", ofwel

- "De kosten van het terugzenden van de goederen zullen door u dienen te worden gedragen.", ofwel
- Wanneer in geval van een overeenkomst op afstand u niet aanbiedt om de kosten van het terugzenden van de goederen te dragen en de goederen, naar hun aard, in principe niet per post kunnen worden teruggezonden: "De kosten van het terugzenden van de goederen, ten bedrage van ____ EUR [bedrag invullen] zullen door u dienen te worden gedragen.", of indien de kosten van het terugzenden van de goederen redelijkerwijs niet vooraf kunnen worden berekend: "De kosten van het terugzenden van de goederen zullen door u dienen te worden gedragen. De kosten worden beraamd op een maximum van ongeveer ____ EUR [bedrag invullen]", ofwel
- Wanneer in geval van een overeenkomst op afstand de goederen naar hun aard in principe niet per post kunnen worden teruggezonden en op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst bij de consument thuis zijn geleverd: "Wij zullen de goederen op eigen kosten afhalen."

☐ "U bent slechts aansprakelijk voor de waardevermindering van de goederen die het gevolg is van hanteren of gebruik dat verder ging dan nodig was om de aard, de hoedanigheid en het functioneren van de goederen vast te stellen."

☐ In het geval van een overeenkomst betreffende het verrichten van verbonden diensten, vul het volgende in: "Indien u verzocht om tijdens de herroepingstermijn te beginnen met het verrichten van verbonden diensten, dient u ons een bedrag te betalen dat evenredig is aan de verhouding tussen datgene wat is geleverd tot het tijdstip waarop u ons van uw herroeping van de overeenkomst in kennis heeft gesteld en de volledige uitvoering van de overeenkomst.".

Aanhangsel 2

Standaardformulier voor herroeping

(dit formulier alleen invullen en terugzenden wanneer u de overeenkomst wilt herroepen)

- Aan [hier dienen door de handelaar de naam, het geografische adres en, indien beschikbaar, het faxnummer en e-mailadres van de handelaar te worden ingevuld]:
- Ik/Wij* deel/delen* u hierbij mede, dat ik/wij* onze overeenkomst betreffende de verkoop van de volgende goederen/levering van de volgende digitale inhoud/verrichting van de volgende verbonden dienst* herroep/herroepen*
- Besteld op*/ontvangen op*
- Naam consument(en)
- Adres consument(en)
- Handtekening consument(en) (alleen wanneer dit formulier op papier wordt ingediend)

– Datum

* Doorhalen wat niet van toepassing is.

BIJLAGE II

STANDAARDMEDEDELING

Op de overeenkomst die u op het punt staat te gaan sluiten zal het gemeenschappelijk Europees kooprecht van toepassing zijn; dit is een alternatieve regeling van nationaal overeenkomstenrecht die beschikbaar is voor consumenten in grensoverschrijdende situaties. Deze gemeenschappelijke bepalingen zijn in de hele Europese Unie identiek en zijn zo opgezet dat zij consumenten een hoog beschermingsniveau bieden.

Deze bepalingen zijn uitsluitend van toepassing wanneer u aangeeft ermee in te stemmen dat het gemeenschappelijk Europees kooprecht op de overeenkomst van toepassing is.

Wellicht heeft u met een overeenkomst telefonisch of anderszins (bijvoorbeeld door middel van een sms) ingestemd zodat u deze mededeling niet op voorhand kon krijgen. In dat geval zal de overeenkomst pas van kracht zijn nadat u deze mededeling heeft ontvangen en uw instemming heeft bevestigd.

Uw belangrijkste rechten worden hieronder beschreven.

HET GEMEENSCHAPPELIJK EUROPEES KOOPRECHT: OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE CONSUMENTENRECHTEN

Uw rechten voordat u de overeenkomst ondertekent

De handelaar dient u de voornaamste **informatie over de overeenkomst** te verstrekken, zoals het product en de prijs, met inbegrip van alle heffingen en kosten, en zijn contactgegevens. De informatie dient gedetailleerder te zijn wanneer u iets buiten de winkel van de handelaar koopt of de handelaar in het geheel niet persoonlijk ontmoet, bijvoorbeeld wanneer u online of per telefoon koopt. U heeft recht op schadevergoeding wanneer deze informatie onvolledig of onjuist is.

Uw rechten nadat u de overeenkomst heeft ondertekend

In de meeste gevallen heeft u 14 dagen om **de koop te herroepen wanneer u de goederen** buiten de winkel van de handelaar **heeft gekocht** of de handelaar tot het moment van de koop niet heeft ontmoet (bijvoorbeeld wanneer u online of per telefoon heeft gekocht). De handelaar dient u informatie te verstrekken alsook een standaard**formulier** voor herroeping²³. Wanneer de handelaar dit heeft nagelaten, kunt u de overeenkomst binnen een jaar annuleren.

Wat kunt u doen wanneer de producten gebrekkig zijn of niet worden geleverd zoals is overeengekomen? U heeft dan de keuze tussen: 1) het product laten leveren, 2) vervangen, of 3) repareren, 4) verzoeken om een prijsvermindering. 5) U kunt de overeenkomst annuleren, het product terugzenden en uw geld terugkrijgen, tenzij het gebrek zeer gering is. 6) U kunt schadevergoeding vorderen. U hoeft de prijs pas te betalen wanneer u het product zonder gebreken krijgt.

Wanneer een handelaar een verbonden dienst niet zoals in de overeenkomst was afgesproken heeft verricht, heeft u soortgelijke rechten. De handelaar heeft in beginsel echter het recht om

²³ Hier dient u een link in te voegen.

nadat u hem uw klacht heeft meegedeeld, eerst te proberen de kwestie op te lossen. Slechts wanneer de handelaar ook dan in gebreke blijft, heeft u de keuze tussen 1) opnieuw de handelaar verzoeken de verbonden dienst te verlenen, 2) de prijs niet betalen voordat de verbonden dienst naar behoren is verricht, 3) een prijsvermindering vragen of 4) schadevergoeding vorderen. 5) U kunt de overeenkomst ook annuleren en uw geld terugkrijgen, tenzij de nalatigheid bij de verbonden dienstverlening erg gering is. **Termijn voor het geldend maken van uw rechten wanneer goederen gebrekkig zijn of niet worden geleverd als overeengekomen is:** u kunt uw rechten gedurende twee jaar geldend maken nadat u zich ervan bewust geworden bent of had moeten zijn dat de handelaar heeft nagelaten iets te doen waarover in de overeenkomst een afspraak is gemaakt. Wanneer zulke problemen pas in een laat stadium duidelijk worden, kunt u op zijn laatst een dergelijke vordering naar voren brengen 10 jaar na het moment waarop de handelaar de goederen of de digitale inhoud moest leveren of de verbonden dienst moest verrichten.

Bescherming in geval van oneerlijke voorwaarden: u wordt niet juridisch gebonden door oneerlijke standaardvoorwaarden van een handelaar in een overeenkomst.

Deze opsomming van rechten vormt slechts een samenvatting en is daarom niet compleet en bevat evenmin alle bijzonderheden. De volledige tekst van het gemeenschappelijk Europees kooprecht kunt u [hier](#) raadplegen. Lees de overeenkomst a.u.b. zorgvuldig.

In geval van een geschil kan het raadzaam zijn juridisch advies in te winnen.